

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

un obiectiv fundamental pentru creșterea eficienței

ECONOMISIREA

ENERGIEI

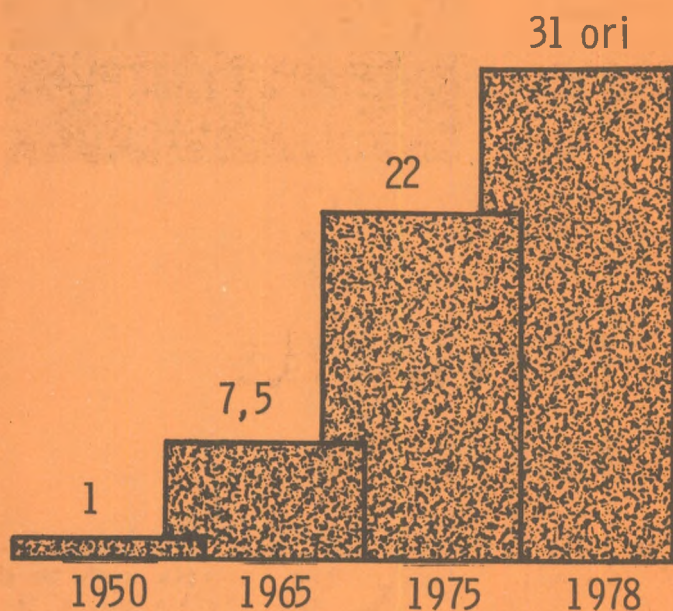
ȘI COMBUSTIBILULUI

511482

DIMENSIUNI ALE DEZVOLTĂRII ȘI MODERNIZĂRII BAZEI TEHNICE-MATERIALE

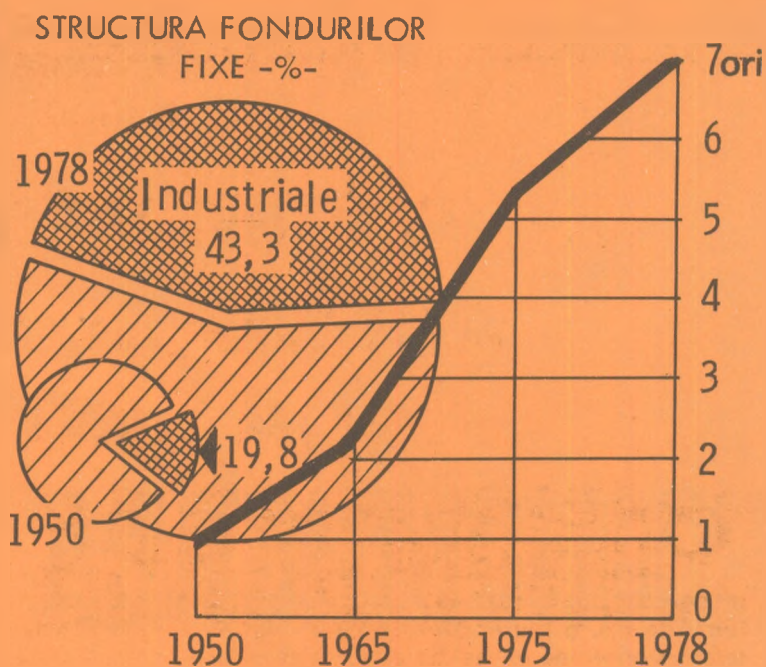
DINAMICA VOLUMULUI DE INVESTIȚII

-%-

DINAMICA FONDURILOR FIXE

-%-

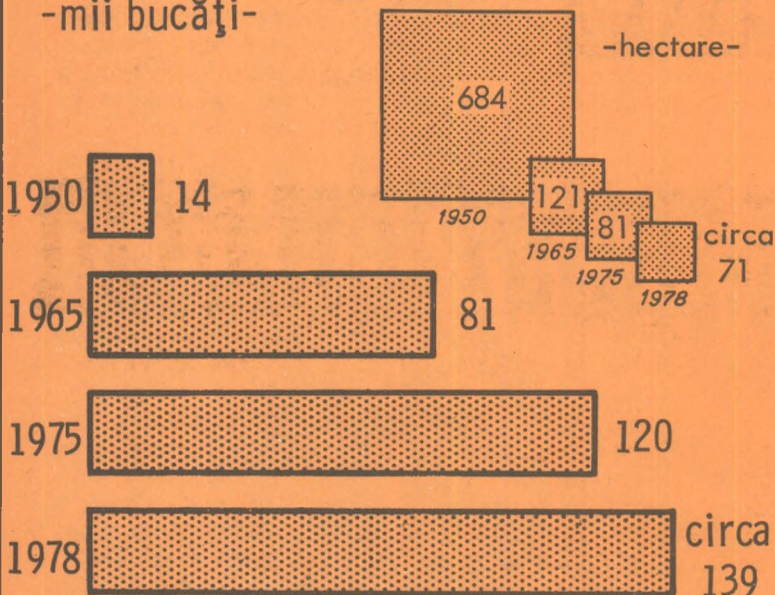

TRACTOARE AGRICOLE FIZICE (existente la sfârșitul anului)

-mii bucăți-

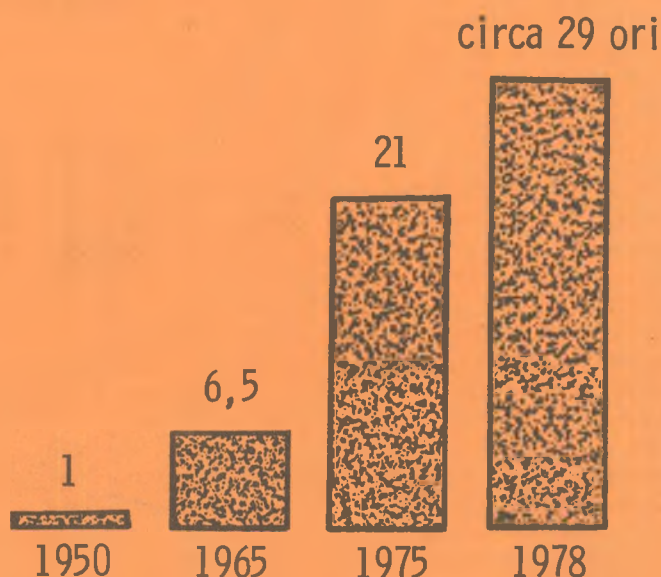
SUPRAFAȚA ARABILĂ
CE REVINE PE UN TRACTOR

-hectare-

DINAMICA PRODUCȚIEI GLOBALE INDUSTRIALE

-%-

DIN GÎNDIREA SOCIAL-POLITICĂ

A PREȘEDINTELUI ROMÂNIEI

NICOLAE
CEAUȘESCU

**Dezvoltarea și
modernizarea bazei
tehnice-materiale
a socialismului
în România**

EDITURA POLITICĂ

O GÎNDIRE NOVATOARE ANCORATĂ ÎN REALITĂȚILE ROMÂNIEI SOCIALISTE

CONCEPȚIA unitară și sistemică asupra dezvoltării și progresului economico-social fundamentată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, pe baza unei adânci cunoașteri a realităților lumii de azi, a particularităților țării noastre, a învățămintelor istoriei, pe investigarea atentă a perspectivei, este permanent confirmată de evoluția vieții contemporane, de succesele României socialiste și tocmai de aceea personalitatea președintelui României se bucură de un înalt prestigiu internațional, de dragostea, stima și prețuirea întregului nostru popor.

Vasta operă a secretarului general al partidului, reflectând pe larg această concepție, reprezintă o contribuție inestimabilă, de puternică forță creatoare la dezvoltarea teoriei revoluționare în condițiile lumii contemporane, o fundamentare științifică de mare profunzime a întregii politici economico-sociale a țării noastre, un aport original și de mare forță la fundamentarea bazelor principiale ale relațiilor noi, de echitate ce trebuie să se instaureze între toate statele.

Volumul **Dezvoltarea și modernizarea bazei tehnico-materiale a socialismului în România** — recent apărut, în Editura Politică —, inaugurează un amplu ciclu de culegeri de texte alese din opera tovarășului Nicolae Ceaușescu, menite să pună în evidență gândirea social-politică a președintelui României socialiste. Așa cum rezultă și din tematica sa, volumul reunește, în cele peste 200 de pagini, contribuțiile originale ale secretarului general al partidului nostru într-un domeniu decisiv al operei de edificare a noii orânduiri sociale și reflectă în mod strălucit atenția neslăbită și grija permanentă pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu le acordă dezvoltării și modernizării bazei tehnico-materiale a socialismului. Aceasta este considerată ca factor hotărâtor al făuririi unei economii moderne, de înaltă tehnicitate și eficiență, bazată pe aplicarea largă a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii contempo-

rane, capabilă să asigure valorificarea superioară a întregului potențial uman și material al țării, creșterea și diversificarea producției de bunuri materiale și servicii necesare satisfacerii nevoilor crescînde ale populației, participarea activă și eficientă la schimburile economice internaționale, înflorirea multilaterală a întregii societăți. Fie că este vorba de concepția și fundamentarea teoretică, fie că sînt de domeniul măsurilor și recomandărilor practice cu privire la dezvoltarea economiei noastre naționale — domenii organic împletite în opera președintelui României socialiste — aceste contribuții vizează aspecte decisive ale construcției socialiste, referitoare la rolul și trăsăturile bazei tehnico-materiale a socialismului, căile și factorii modernizării acesteia în etapa actuală de dezvoltare a societății noastre, interdependența dintre factorii tehnici, economici, social-umani și politici, precum și finalitatea socială, profund umană a acestui proces.

Culegerea de texte scoate în evidență înaltele trăsături ce caracterizează gândirea și acțiunea practică a tovarășului Nicolae Ceaușescu — cunoașterea profundă a cerințelor și problemelor fundamentale ale dezvoltării societății românești, ca și a proceselor și fenomenelor esențiale din economia mondială și viața internațională; preocuparea nestrămutată pentru aplicarea și dezvoltarea creatoare a teoriei revoluționare a clasei muncitoare în funcție de condițiile concrete ale României; spiritul novator și marea forță de anticipare în formularea concluziilor teoretice și orientarea măsurilor practice privind dezvoltarea economico-socială — care dau politicii economice a partidului și statului nostru de dezvoltare și modernizare a bazei tehnico-materiale a societății o mare forță transformatoare și dinamizatoare pe plan național și puternice rezonanțe pe plan internațional, conferind gândirii economice și social-politice românești puternice valențe universale, iar celui mai fidel reprezentant al ei, președintele României, recunoașterea de exponent proeminent al ști-

ințelor sociale contemporane. Afirmarea acestor trăsături în practică, prin preocuparea fermă și continuă pentru realizarea exemplară a hotărârilor adoptate de Congresele al IX-lea, al X-lea și al XI-lea, precum și de Conferințele Naționale din 1967, 1972 și 1977 ale partidului, a imprimat economiei românești un dinamism deosebit, orientare consecvență și tot mai pronunțată spre modernizarea structurii aparatului de producție și a metodelor de gestiune, racordarea largă la progresul tehnico-științific contemporan, angrenarea tot mai activă în diviziunea internațională a muncii și satisfacerea la un nivel superior a cerințelor societății.

URMIND logica riguroasă a gândirii și operei secretarului general al partidului, culegerea de texte pune în evidență rolul esențial pe care-l joacă **industrializarea socialistă** a țării în crearea și dezvoltarea bazei tehnico-materiale a socialismului, în realizarea unei economii moderne și eficiente, capabile să asigure dezvoltarea multilaterală a societății noastre și să garanteze independența și suveranitatea națională a țării.

Lectura textelor acestui capitol relevă bogăția de idei, originalitatea, permanenta deschidere spre nou și unitatea care caracterizează atât strategia de ansamblu, cât și orientările practice și măsurile multiple și complexe privind continuarea fermă a industrializării în perioada deosebit de fertilă deschisă de Congresul al IX-lea al P.C.R. Ca un fir roșu trece prin acest capitol ideea că industrializarea socialistă nu echivalează cu simpla creștere a producției industriale, ci reprezintă, în concepția partidului nostru, un proces vast și complex, menit să determine transformări ample și profunde în structura economiei naționale, în condițiile de existență ale poporului și în poziția pe care o ocupă țara noastră în economia mondială contemporană. În acest sens, volumul recenzat relevă contribuția tovarășului **Nicolae Ceaușescu** la dezvoltarea și îmbogățirea teoriei și practicii industrializării socialiste a țării, în opera sa găsim o abordare creatoare a problemelor cardinale ale realizării unei industrii moderne, de înaltă tehnicitate. Răspunsurile formulate la toate aceste probleme și soluțiile în care ele s-au concretizat au izvorit nu din scheme abstracte, nu din copierea unor practici sociale izvorite din alte realități sociale, ci din studiul atent și profund al legilor obiective de dezvoltare economico-socială, al condițiilor concrete ale țării noastre și ale actualei etape de dezvoltare, al experienței și tendințelor ce se conturează pe plan internațional, concretizându-se, în acest fel, într-o concepție modernă, originală, unitară și de lungă perspectivă privind industrializarea României, a cărei aplicare consecventă propulsează tot mai ferm țara noastră pe drumul progresului și civilizației socialiste.

În centrul ei stă teza că afirmarea mai puternică a rolului conducător al industriei în economia națională și promovarea largă a progresului tehnic în toate ramurile economiei naționale sînt legate indisolubil, în concepția tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, de dezvoltarea prioritară a ramurilor și subramurilor de vîrf ale industriei care realizează produse de înaltă tehnicitate, valorifică superior resursele materiale și impulsionează puternic cercetarea științifică, utilizează forță de muncă de înaltă calificare.

Una dintre laturile majore ale gândirii teoretice și acțiunii practice a președintelui României socialiste o constituie caracterul atotcuprinzător al bazei tehnico-materiale în întreaga economie națională, interdependența strînsă care există între diferite ramuri ale economiei — în primul rînd dintre industrie și agricultură — și necesitatea dezvoltării proporționale a economiei, a înlăturării și prevenirii oricăror rămîineri în urmă care ar afecta negativ dezvoltarea

economico-socială. În acest sens volumul recenzat pune pregnant în evidență, prin paragrafe separate, ne-slăbita atenție pe care secretarul general al partidului o acordă dezvoltării și modernizării bazei tehnico-materiale a **agriculturii**, ramură de bază a economiei noastre naționale, precum și celorlalte ramuri — construcții, transporturi etc. Atît experiența țării noastre cît și experiența statelor cu agricultură avansată, se subliniază în lucrările tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, demonstrează în modul cel mai convingător că numai printr-o puternică bază tehnico-materială se poate făuri o agricultură modernă, de înaltă productivitate, care, asigurînd producții înalte și stabile, este capabilă să furnizeze produse agroalimentare tot mai multe pentru populație și materii prime agricole pentru industrie. Textele selectate în lucrare pun în evidență consecvența cu care se urmărește traducerea în viață a acestui obiectiv de bază prevăzut în Programul partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, activitatea neobosită pe care secretarul general al partidului o desfășoară în acest sens.

Un factor însemnat, exercitînd o înrurire puternică asupra procesului de dezvoltare a bazei tehnico-materiale, amplu analizat în lucrările tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, îl constituie revoluția tehnico-științifică contemporană și creșterea rolului științei în dezvoltarea economico-socială. Teza formulată de secretarul general al partidului nostru la Congresul al IX-lea, potrivit căreia „**desfășurîndu-se în epoca puternicei revoluții tehnico-științifice mondiale, este imperios necesar ca industrializarea să se realizeze pe baza tehnicii celei mai avansate**”, avea să capete valoare programatică, stînd la baza întregii strategii și a planurilor de dezvoltare economico-socială. Ea și-a găsit concretizarea în întreaga politică economică a partidului, în vasta activitate de impulsinare, organizare și orientare a muncii de cercetare științifică, pentru creșterea contribuției acesteia la dezvoltarea societății noastre, asigurînd transformarea actualului plan cincinal în cincinal al afirmării plene a revoluției tehnico-științifice. Elaborarea unor programe prioritare de cercetare și devansarea planificării economice de cîț e planurile tehnice, orientarea fermă a cercetării tehnico-științifice spre nevoile reale ale economiei naționale, integrarea cercetării cu învățămîntul și producția, scurtarea ciclului cercetare-proiectare-produție, coordonarea unitară a cercetării ș.a. sînt obiectivele și trăsăturile fundamentale ale politicii partidului în acest domeniu, amplu reflectate în culegerea de texte din opera tovarășului **Nicolae Ceaușescu**.

Întreaga politică de modernizare a economiei naționale pornește de la legătura reciprocă ce există între structura pe ramuri și subramuri, pe de o parte, și structura în profil teritorial, pe de altă parte, fiind concepută de partidul nostru, de secretarul său general, în strînsa ei legătură cu toate celelalte transformări structurale ce au loc, ca parte integrantă a procesului revoluționar unic ce urmează să asigure făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și trecerea țării spre comunism. De aceea, în mod logic, volumul de față consacră un capitol important **repartizării rașionale a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării și dezvoltării armonioase a județelor și localităților**, care reprezintă o componentă de bază a asigurării echilibrului macroeconomic dinamic și o latură esențială a construcției socialiste. Culegerea de texte relevă cu pregnanță semnificațiile largi, revoluționare, pe care președintele României socialiste le atribuie acestui proces, ca și condiționarea lui multiplă, economică, socială și politică, întrucît numai pe această bază se asigură ridicarea gradului de civilizație a tuturor localităților, lichidarea migrației populației spre orașele mari, transformarea armonioasă a întregii structuri și vieți sociale, făurirea deplinei egalități în ce privește condițiile de muncă și de viață, exercitarea drepturilor și afirmarea în cîmpul vieții sociale a

tuturor cetățenilor țării. Fundamentarea amplă și convin-gătoare a necesității împletirii armonioase a criteriilor eco-nomice cu cele sociale în amplasarea noilor obiective in-dustriale, analiza contradicțiilor neantagonice care pot să apară în acest domeniu și a căilor depășirii lor, orientarea consecventă a investițiilor și proporțiilor de dezvoltare în concordanță cu cerințele realizării unei producții minime de 10 miliarde lei în fiecare județ, integrarea acestor trans-formări în procesul revoluționar de ansamblu, sint trăsă-turile de bază care concretizează concepția profund uma-nistă a secretarului general al partidului nostru asupra creșterii economice și care conturează o viziune originală asupra dezvoltării în profil teritorial.

DEZVOLTAREA ȘI MODERNIZAREA în ritm susți-nut a bazei tehnico-materiale necesită însem-nate fonduri destinate creării și punerii în funcțiune a unor noi întreprinderi și reconstrucției celor existente, înzestrării acestora cu tehnica mo-derună. Pentru aceasta, politica P.C.R. pune pe primul plan al preocupărilor sale efortul propriu al națiunii, con-siderînd că în acest fel asigurarea resurselor necesare în-făptuirii reproducției largite este însoțită de mobilizarea energiilor creatoare ale poporului și de salvagardarea inde-pendenței și suveranității naționale. În acest context, una dintre problemele de mare importanță teoretică și prac-tică ale construcției socialiste, cu o temeinică fundamen-tare științifică în lucrările tovarășului **Nicolae Ceaușescu** și relevată pe larg în culegerea de texte, o reprezintă **alo-carea unei părți importante din venitul național pentru dezvoltarea economico-socială și asigurarea unei corelații optime între acumulare și consum**, ca proporție fundamen-tală a repartiției veniturii naționale, a reproducției largite.

Odată cu formularea conceptului de „fondul național de dezvoltare economico-socială”, categorie mai complexă, ce desemnează totalitatea resurselor alocate de societate pentru dezvoltare economico-socială și reflectă un stadiu superior de cunoaștere a legităților, conexiunilor și esenței surselor reproducției largite — secretarul general al parti-dului nostru a dat o fundamentare amplă și profundă ne-cesității asigurării unei rate înalte a acumulării socialiste, decurgînd atît din cerințele înlăturării decalajelor față de țările dezvoltate, cit și din exigențele actualei revoluții teh-nico-științifice contemporane. Această fundamentare s-a bazat pe abordarea dinamică, dialectică, a raportului de strînsă interdependență și multiplicare reciprocă ce există între acumulare, dinamica veniturii naționale și creșterea fondului de consum, abordare care relevă rolul decisiv al ratei înalte a acumulării pentru realizarea unei creșteri susținute a economiei noastre și pentru asigurarea unei baze mereu mai largi și mai trainice de ridicare a nivelu-lui de trai al populației. Calculele riguroase și datele con-cludente aduse în culegerea de texte cu privire la evoluția acestei corelații în ultimul deceniu de dezvoltare a țării noastre pun în evidență justetea politicii științifice a parti-dului nostru și constituie o confirmare practică și eloc-ventă a tezelor teoretice care stau la baza opțiunii politice de durată pentru o rată înaltă a acumulării, constituind, totodată, un răspuns convingător opticilor înguste, consu-matoriste, prizoniere ale unei abordări statice, izolate, care ignoră cerințele dezvoltării armonioase și de perspectivă.

O componentă esențială a strategiei generale a parti-dului, pe larg relevată în culegerea de texte, o repre-zintă **utilizarea rațională a resurselor umane, materiale și financiare, asigurarea unei eficiențe economice tot mai înalte atît fondurilor de investiții, cit și tuturor fondurilor**, ca factori cu o contribuție de mare importanță pentru creșterea veniturii naționale.

În acest sens, pe baza unei riguroase sistematizări, vo-lumul pune în evidență liniile de forță ale strategiei fun-damentate de tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în această privință: ridicarea gradului de calificare și folosirea ra-țională a forței de muncă; utilizarea completă și inten-sivă a capacităților de producție; creșterea continuă și

în ritmuri înalte a productivității muncii; reducerea chel-uielilor materiale și în general a costurilor de producție, ridicarea substanțială a calității produselor. În concepția partidului nostru, a secretarului său general, pentru ca e-ficiența să constituie un factor de bază al creșterii eco-nomice, preocuparea pentru ridicarea ei neîntreruptă tre-buie să pătrundă toate sferele procesului producției so-cialiste, toate momentele deciziei economice și toate nive-lurile economice, începînd cu elaborarea și fundamen-tarea planului de dezvoltare pînă la fiecare sector și loc de muncă din întreprinderi. Depășirea stadiului de țară în curs de dezvoltare și înscrierea României în rîndul statelor cu dezvoltare economică medie implică, mai mult ca ori-cînd, accentuarea laturilor calitative ale activității eco-nomice, ridicarea substanțială a nivelului calitativ al întregii activități de dezvoltare economică, astfel ca ritmurile înalte de creștere a economiei să se realizeze într-o măsură spo-rită pe seama factorilor intensivi.

Culegerea de texte pune în evidență fermitatea și con-secvența cu care tovarășul **Nicolae Ceaușescu** promovea-ză perfecționarea tuturor domeniilor de activitate în vede-rea **transformării cantității într-o nouă calitate, superioară**, ca trăsătură fundamentală a dezvoltării bazei tehnico-materiale în actualul și viitorul plan cincinal. Acestui o-biectiv îi sint subordonate și preocupările asidue și am-ple pentru **perfecționarea organizării și conducerii vieții economico-sociale**. Dar gîndirea și acțiunea practică a secretarului general al partidului nostru în acest domeniu formează un tot unitar mult mai cuprinzător, cu valențe economice și social-politice multiple și cu remarcabile contribuții de originalitate, în care eficiența economică nu se rezumă la simpla maximizare a raportului dintre rezul-tatele activității economice și eforturile făcute în acest scop, ci este așezată pe temeiul de neînlocuit al nevoilor sociale și al relațiilor specifice orînduirii sociale, al reali-zării dublei calități a oamenilor muncii și afirmării plene a democrației socialiste. Volumul pune, de aceea, în evidență nu numai valențele economice, ci și fi-nalitatea socială și politică a măsurilor de perfecționare a mecanismului economic, prin care lucrările tovarășului **Nicolae Ceaușescu** se constituie ca o contribuție originală la teoria și practica conducerii economico-sociale.

Optînd pentru mobilizarea resurselor interne și a efor-tului propriu în vederea dezvoltării economico-sociale, partidul nostru se preocupă, în același timp, de **creșterea gradului de participare a țării la circuitul economic mondial**, de asigurarea unui loc cit mai activ al țării în divi-ziunea internațională a muncii. Un capitol al volumului de texte este consacrat astfel corelației dintre dezvoltarea bazei tehnico-materiale și extinderea relațiilor economice externe, în care se relevă pe larg componentele de bază ale concepției promovate de secretarul general al parti-dului, caracterizată prin largă deschidere a României spre colaborare și cooperare cu toate țările lumii; dinamism și mobilitate în formele și metodele de participare la cir-cuitul economic mondial, consecvență și fermitate în pro-movarea unor principii noi în relațiile internaționale. Privit în legătura sa dinamică, transferul de valori materiale și spirituale între economia națională a unei țări și eco-nomia mondială reflectă rolul determinant pe care îl are ri-dicarea nivelului dezvoltării economico-sociale pentru creșterea participării la schimburile economice internațio-nale, evidențiînd, în ultimă instanță, dinamica raportului dintre național și internațional în sfera schimburilor eco-nomice externe.

Întreaga operă a tovarășului **Nicolae Ceaușescu** relevă o concluzie fundamentală, amplu reflectată în culegerea de texte, care susține axul central al politicii economice: acționînd consecvent pentru dezvoltarea în ritm susținut a

prof. dr. Gh. CREȚOIU
membru corespondent

al Academiei de Științe Sociale și Politice

(Continuare în pag. 9)

INVESTIȚII

Ritm susținut, eficiență ridicată pe șantierele de construcții

ÎN ACEST AN, Trustului de construcții industriale și agrozootehnice (T.C.I.Az.) — București îi revin sarcini sporite față de prevederile și realizările din 1978. Astfel, nivelul indicatorului producția netă reprezintă peste 29% din producția globală prevăzută pentru 1979, în timp ce productivitatea muncii crește cu 24,2% iar cheltuielile la 1 000 lei producție se reduc cu 12 lei și beneficiile sporesc cu circa 21 mil. lei față de realizările din 1978 (tabelul nr.1)

București, 2 secții la Institutul național de motoare termice, 12 ha sere în cartierul Militari, 132 apartamente). Celelalte 10 obiective au rămas însă restante, pentru că beneficiarii nu au asigurat unele utilaje și materiale din import, sau alte condiții de începere a lucrărilor la datele fixate. Între acestea, cu termene de predare martie-septembrie 1978, figurau: dezvoltarea unor capacități de producție la „Neferal“, Întreprinderea de conserve pentru copii, o secție la Întreprinderea de ambalaje din

forței de muncă etc. Eforturile depuse de constructor nu au dus însă la îmbunătățirea radicală față de trecut a pregătirii tuturor obiectivelor de investiții. Și iată de ce. În primul rând, beneficiarii nu au depus la constructor decât aproximativ 50% din valoarea documentațiilor lucrărilor ce trebuie executate în decursul anului. În al doilea rând, pentru că la un număr de 70 de lucrări, estimate la aproape 300 mil. lei, titularii neavând îndeplinite unele condiții prevăzute în legea investițiilor nu au putut asigura deschiderea finanțării (tabelul nr. 2).

Principali indicatori de plan

Tabelul nr. 1

		Realizat 1978 față de 1977	Realizări în 1978 față de plan	Plan 1979 față de realizat 1978
Producția de C+M	%	117,5	97,8	119,7
Productivitatea muncii	%	126,8	97,6	124,2
Cheltuieli la 1 000 lei producție	lei	—	-2,7	-12,0
Beneficii	mil. lei	—	+3,64	+21,0
Producția netă (pondere în producția globală)	%	—	—	29,07
Lucrări de executat	nr.	138	105	140
Obiective de pus în funcțiune	nr.	60	50	90

Hotărâtoare în atingerea unor astfel de nivele sînt: asigurarea din vreme a documentației tehnice și de execuție, contractarea utilajelor, organizarea cât mai bună a activității pe șantiere, folosirea cu randament sporit a timpului de lucru, a utilajelor din dotare etc. și drept rezultat realizarea la termen a noilor obiective. Cum a acționat trustul și ceilalți factori investiționali pentru a asigura în acest an desfășurarea în ritm înalt a lucrărilor care să determine punerea la termen în funcțiune a noilor capacități și diminuarea cheltuielilor de deviz?

sticlă din București, o fermă avicolă la Uzunu, fabrici de panouri mari pentru clădiri la Militari și Vitan-Birșești. Întârzierile în aceste cazuri înglobează sute de zile de producție și însemnate valori nerealizate, printre care chiar materiale necesare constructorilor (panouri mari din beton precomprimat).

În acest an trustul are de executat un număr de 140 lucrări și de pus în funcțiune 90 obiective. Pentru ca realizarea lor să poată fi efectuată la termenele fixate, au fost luate din vreme o serie de măsuri între care: asigurarea documentațiilor de execuție, contractarea de materiale, pregătirea

Faptul în sine nu constituie o noutate. Trustul, respectiv unitățile sale de execuție, s-au mai confruntat și în anii anteriori cu astfel de dificultăți. Aceasta nu înseamnă însă o „consolare“ ci, dimpotrivă, pune sub semnul incertitudinii realizarea fizică a planului pe 1979, creează încă de la începutul demarării activității serioase greutăți constructorului. Acesta nu se poate organiza temeinic, nu poate utiliza eficient forța de muncă și mijloacele tehnice din dotare, nu poate realiza indicatorii producție netă și beneficii etc.

Desigur, exigențele constructorului față de beneficiarii de investiții sînt întru totul justificate. Dar trebuie menționat, totodată, că printre titularii care nu au proiectele sau documentația aprobată se înscrie însuși Ministerul Construcțiilor Industriale, respectiv T.C.I.Az., cu 7 lucrări (pondere în total 4,2%), printre care cămine și utilități de șantiere. Iată deci cum chiar trustul își provoacă greutăți atât în privința asigurării condițiilor de începere a execuției lucrărilor cât și a creării spațiilor de

Implicații ale neasigurării condițiilor de începere a lucrărilor

DIN CELE 60 de obiective care urmau să fie date în exploatare, total sau parțial, în 1978, 50 au fost predate titularilor de investiții. Dintre acestea 9 au fost realizate, cu participarea beneficiarilor, în devans (dezvoltarea unor capacități la întreprinderile „Electroaparataj“ și „Republica“ din

Lucrări (număr și pondere pe titulari) care nu întrunesc toate condițiile de execuție la 1. I 1979

Tabelul nr. 2

Titulari de investiții	Nr. lucrări	Ponderea valorică (%)
Ministerul Industriei Metalurgice	2	5,8
Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini	14	19,4
Ministerul Industriei Chimice	9	16,9
Ministerul Construcțiilor Industriale	7	4,2
Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	16	18,3
Ministerul Industriei Ușoare	6	10,9
Alți titulari	16	26,5
Total	70	100,0

cazare pentru muncitori, de stabilitate la punctele de lucru, în vederea desfășurării ritmice a activității în toate anotimpurile anului.

Sînt probleme care cer imperios o intervenție rapidă din partea beneficiarilor. Punerea în termen util la dispoziția constructorului a documentației de execuție, definitivarea unor amplasamente ca și deschiderea finanțării pentru toate obiectivele restante ar avea darul să mobilizeze eforturile fiecărei unități și șantier, astfel încît să obțină în acest an o îmbunătățire a situației privind realizarea diferitelor obiective, punerea lor în funcțiune la timp sau în devans pentru a produce suplimentar bunuri materiale utile pentru economie.

Productivitatea muncii la cote mai înalte

CREȘTEREA importantă prevăzută la acest indicator (cu peste 24% față de realizările din anul trecut) se bazează pe luarea în considerare a posibilităților de **introducere pe scară mai largă a progresului tehnic, de perfecționare a organizării producției și a muncii, de creștere a gradului de calificare și perfecționare a personalului muncitor.** De ce, totuși, acest indicator nu a fost realizat pe 1978 decît în proporție de 97,6%?

Cea mai mare influență negativă a avut-o nerealizarea integrală a suplimentării existentului de la începutul anului cu macarale turn (24 programate și numai 7 introduse) și, în proporție mai redusă, dotarea insuficientă a muncitorilor instalatori cu utilaje pentru lucrul la înălțime. Ca urmare, economia relativă de personal muncitor de 1756 de oameni prevăzută pentru întregul an a fost mai mică cu circa 200 persoane, ceea ce a însemnat o nerealizare de aproape 2% a nivelului planificat la productivitatea muncii și la producția de construcții-montaj.

● **Insistăm asupra măsurii de extindere a gradului de mecanizare a lucrărilor** (prin închirierea a încă 24 de macarale turn) pentru că ea este cuprinsă și în programul de creștere a productivității muncii pentru acest an în care, alături de îmbunătățirea coeficientului de schimb la utilaje grele și mijloace de transport (2,5), trebuie să aducă o economie de 680 oameni din totalul de 1890 economie relativă de personal muncitor. Este de la sine înțeles că orice

întîrziere în îndeplinirea prevederilor de la acest capitol al programului de măsuri, așa cum s-a întîmplat în anul anterior, poate compromite realizarea integrală, cu toate implicațiile decurgînd din aceasta, a sarcinii de creștere a productivității muncii. De aceea este necesar ca trustul să facă din vreme toate demersurile și să acționeze neîntîrziat pentru a se beneficia de efectele scontate prin extinderea progresului tehnic în activitatea de construcții-montaj.

● O mare însemnătate o au și măsurile referitoare la **perfecționarea conducerii și organizării muncii** prin care se preconizează o economie relativă de peste 680 personal muncitor. Se urmărește îndeosebi reducerea cu 2% a numărului muncitorilor auxiliari de pe șantiere, perfecționarea, deplasarea și generalizarea serviciilor sistemului informațional SICOP (subsistemul „Prometeu”) la grupurile de șantiere. Acestea au ca finalitate o mai bună pregătire tehnologică a lucrărilor, a programării, lansării și urmăririi operative a executării producției, ca și ridicarea gradului de utilizare a fondului de timp de lucru cu 0,3 puncte. Pe baza experienței din anul precedent s-a hotărît ca măsurile preconizate să fie revăzute lunar și readaptate trimestrial pe baza documentației de execuție existente și — ținînd seama de structurile și tehnologiile efective de pe șantiere — să fie urmărită îndeplinirea lor exemplară. Aceasta cu atît mai mult cu cît anul trecut, din programul de măsuri al trustului, au rămas nerealizate, parțial sau total, 5 din cele 36 de măsuri prevăzute.

Reducerea continuă a cheltuielilor materiale

FAPTUL că, începînd cu prima lună din 1979, și în întrînderile de construcții activitatea este urmărită prin indicatorul producție netă, a pus în fața trustului, a unităților sale, necesitatea luării unor măsuri care să-i permită încadrarea în prevederile de plan. În acest scop, indicatorii care exprimă calitatea activității productive, au fost **fundamentați pe baza unui program minimal de măsuri care privesc căile și metodele de determinare în deviz a producției nete**, diferențiată pe categorii de lucrări și care constituie elementele de bază pentru reducerea

cheltuielilor de producție, a celor materiale în special și creșterea productivității muncii în activitatea de construcții-montaj pe șantiere. În acest context trebuie arătat că în anul încheiat s-a înregistrat o diminuare a cheltuielilor cu 2,7 lei la 1 000 lei producție și s-au obținut beneficii suplimentare în sumă de 3,6 mil. lei față de prevederi, ceea ce confirmă eficiența cu care sînt gospodărite fondurile materiale și financiare ale trustului. Principala influență pozitivă în această privință au avut-o economiile realizate prin efort propriu. În acest an, pentru reducerea în continuare a cheltuielilor materiale se va acționa îndeosebi în următoarele direcții:

● **diminuarea cu 2% a consumurilor specifice de metal și lemn** prin croire centralizată (80-90%), a consumului de țevi prin reanalizarea traseelor proiectate și confecționarea în atelierele proprii a unor produse industriale și secundare. Se creează astfel și posibilitatea refolosirii capetelor rezultate de la croirea materialelor și, implicit, reducerii în mai mare măsură a consumului de oțel-beton, țevi și material lemnos;

● **reducerea pierderilor de beton cu 1% prin prepararea și aprovizionarea lui centralizată** și cu 3% a consumului de agregate prin manipularea lor mecanizată;

● **creșterea ponderii producției proprii la 55—60%** (față de 40% în 1978) din consumul prefabricatelor din beton (în special a elementelor noi din beton precomprimat).

Aceste măsuri cît și altele conduc la reducerea costurilor de producție cu peste 20 mil. lei, a cheltuielilor materiale cu 5,6 mil. lei, a costurilor de depozitare, transportare și manipulare, la o mai mare promptitudine în alimentarea punctelor de lucru cu materialele necesare și, în final, la creșterea producției nete și a beneficiului.

ACȚIONÎND cu fermitate pentru înlăturarea neajunsurilor în pregătirea din toate punctele de vedere a lucrărilor și aplicînd programele de măsuri privind creșterea productivității muncii și reducerea costurilor de producție, trustul a creat premisele necesare ca în acest an să poată fi puse în funcțiune obiectivele stabilite în plan, în condiții de eficiență economică ridicată.

Gh. DRĂGHICI

DEZBATERE „R. E.”

REDUCEREA CONSUMULUI DE ENERGIE ȘI COMBUSTIBIL

COSPODĂRIREA și valorificarea într-un grad mai înalt a materiilor prime, reintroducerea în circuitul productiv a resurselor secundare, ca și micșorarea accentuată a consumului de energie electrică și de combustibil pe unitatea de produs constituie calea principală de realizare a indicatorului producției nete, de obținere a unei valori nou create cât mai mari. Desigur, problema nu poate fi limitată numai la aceasta. Așa cum se subliniază în documentele de partid, dificultățile pe care le generează criza mondială de materii prime și combustibil impun nu numai pentru România, ci pentru toate țările lumii desfășurarea unei bătălii susținute

impotriva risipei, gospodărirea rațională a tuturor resurselor energetice, reducerea substanțială a consumurilor materiale.

„Revista economică” a organizat recent, cu sprijinul Comitetului municipal Ploiești al P.C.R., o dezbatere, cu participarea unor specialiști și cadre cu munci de răspundere din întreprinderi, pe tema: **REDUCEREA CONSUMURILOR DE ENERGIE ȘI COMBUSTIBIL — O ACȚIUNE PERMANENTĂ ÎN FIECARE ÎNTREPRINDERE**, ale cărei idei principale le publicăm în cele ce urmează.

Acțiuni mobilizatoare, eficiente

ÎN CADRUL dezbaterii specialiștii și-au concentrat atenția asupra unor aspecte de strictă actualitate, respectiv asupra necesității rezolvării unor probleme de care este legată strâns valorificarea în acest an a unor importante posibilități de economisire a energiei și combustibilului.

„Între măsurile eficiente adoptate în vederea ridicării gradului de gospodărire a energiei și combustibilului, a rătat în cuvântul său tovarășul **Vasile ILIE**, secretar al Comitetului municipal Ploiești al P.C.R., se numără **organizarea în fiecare întreprindere a unor comisii energetice**, coordonate de către conducătorii tehnici ai unității, compuse din responsabili din secții, maștri cu experiență și muncitori cu înaltă calificare. Ele analizează, decadal și lunar, modul în care întreprinderea se încadrează în repartiții de combustibil și energie electrică și urmăresc felul în care se realizează măsurile elaborate în acest scop. În plus, în fiecare secție și sector de producție a fost desemnat un specialist care, pe lângă celelalte atribuții care îi revin, răspunde de utilizarea rațională a combustibililor, energiei electrice și termice.

Multe din aceste comisii reușesc să materializeze în fapt o serie de inițiative care permit reducerea consumurilor specifice. S-a ajuns astfel ca să se accelereze procesul de înlocuire și modernizare a utilajelor mari consumatoare de energie electrică și combustibil, să se introducă sisteme de urmărire a consumurilor pe bază de contoare nu numai la nivel de întreprindere, ci și pe secții și ateliere, să se extindă o serie de noi tehnologii de mare randament și mai economice etc.

Deși în anul trecut la nivel de municipiu s-au economisit 35 milioane kWh energie electrică, 51 milioane mc gaze naturale și s-au valorificat resurse energetice secundare echivalente cu câteva sute de mii tce, există încă mari posibilități ce se cer mai bine studiate și fructificate. M-aș referi mai ales la faptul că la unele întreprinderi (I.U.C., Cablul Românesc, „Flacăra”, „Termoemat” — Ploiești, „1 Mai” — Bucov etc.) consumul de energie electrică și combustibil depășește cotele repartiza-

te, că o serie de resurse secundare se risipesc. De asemenea, chiar în unitățile care se înscriu în cotele repartizate, există încă mari rezerve ce se cer atrase mai operativ în circuitul economic. Am în vedere unele consumuri ridicate în realizarea unor produse, întâzieri în materializarea unor măsuri care privesc modernizarea diferitelor procese tehnologice, înlocuirea unor utilaje mari consumatoare de energie și combustibil etc.

Un mijloc eficient pentru depistarea resurselor, pentru valorificarea acestora îl constituie **bilanțurile energetice**. Este drept că majoritatea unităților au întocmit bilanțuri, dar acestea nu sînt făcute mereu în actualitate, iar prevederile lor nu sînt realizate întocmai. Din această pricină resursele existente apar în unele întreprinderi ca foarte reduse, iar modalitățile de acționare pentru fructificarea lor ca limitate.

Operativitate în valorificarea sugestiilor valoroase

SINTETIZÎND diferitele aspecte specifice din aria largă a problemicii ce o implică economisirea resurselor de energie electrică și combustibil, participanții la dezbateri au prezentat și unele sugestii și propuneri valoroase, pe care le redăm în continuare.

● **N. LAPACI**, Întreprinderea de utilaj și reparații în petrol Teleajen: „S-au făcut, ce-i drept, unele progrese în asimilarea de utilaje și de instalații la care consumurile de energie electrică sînt mult reduse față de vechile tipuri. Totuși, se mențin încă în practică unele neajunsuri care conduc la consumuri neraționale. Am primit în ultimii doi ani, de pildă, de la întreprinderea „Independența” — Sibiu o serie de cuptoare dotate cu tehnica cea mai modernă. Cuptoarele au un randament bun și nu pun probleme. În momentul însă cînd arzătoarele lor se cer înlocuite, operațiunea respectivă nu poate fi efectuată întrucît acestea nu se găsesc, deoarece nu se mai produc. În această situație unitățile beneficiare sînt nevoite să le realizeze cum pot, desigur cu mult sub

performanțele celor fabricate de întreprinderea furnizoare. Acesta constituie, pe drept cuvînt, un mare impediment pentru întreprinderi în acțiunea de gospodărire rațională a energiei.

O altă problemă pe care doresc să o supun dezbaterii este și aceea a **aprovizionării cu pietre de arzător**. Se știe că fiecare arzător este livrat cu o piesă constituită dintr-un material refractar și care formează partea de duză care se instalează în corpul cuptorului. Odată deteriorată, piesa nu poate fi înlocuită, deoarece nu se găsește în nici o bază de aprovizionare. Cu ajutorul celor de la Întreprinderea de produse refractare Pleasa — care s-au dovedit foarte receptivi — am reușit totuși să, o realizăm în condiții de calitate corespunzătoare. Tot cu sprijinul lor, am reușit să înlocuim o serie de cărămizi refractare din import, economisind importante fonduri valutare. Am prezentat această problemă în dorința de a ajuta unitățile care au nevoie de astfel de piese, pentru a ști de unde să le procure la nevoie.”

● **Alex. PLOPEANU**, Combinatul Petrochimic Teleajen: „O parte din energie termică pe care o producem este pierdută sau esapată în atmosferă de unii consumatori, îndeosebi de unitățile Trustului de construcții industriale Ploiești, fără să se gîndească la valoarea combustibilului pe care îl consumăm pentru producerea ei. Inspectoratul energetic al municipiului ar trebui să sancționeze mai operativ asemenea comportări.

Un alt aspect pe care vreau să-l ridic în dezbateră noastră este acela al **valorificării depline a condensului de la termocentrale**. Pentru aceasta avem nevoie de utilaje adecvate. Știu că, la nivelul țării, nu este soluționată pînă în prezent problema fabricării oalelor de condens de diverse capacități. Dacă s-ar soluționa mai urgent această problemă de către unitățile specializate ale industriei constructoare de mașini, socot că economia de combustibil s-ar ridica, numai la Combinatul din Teleajen, la un echivalent de zeci de mii tce pe an.”

● **I. CUȚULAB**, șef de atelier proiectare, Întreprinderea de utilaj chimic Ploiești: „S-au prezentat aici diferite dificultăți pe care le întîmpină unele întreprinderi în legătură cu arzătoarele.

Cred că este o lipsă de informare. Nici noi n-am cunoscut multă vreme cine fabrică asemenea produse. Dar având nevoie urgentă de câteva arzătoare pentru un agregat pe care îl pregăteam pentru Combinatul petrochimic Brazi, am aflat că I.C.M.A.—Cluj-Napoca este furnizor de astfel de produse. La solicitarea noastră ne-au fost expediate prompt arzătoare de diferite domenii de o calitate ridicată.

Și în ce privește oalele de condens, cred că tot din lipsă de informare nu se cunosc realizările și nici unitățile ce le produc. Ele figurează în cataloagele de produse ale întreprinderii de armături din Cluj. Este nevoie, după părerea mea, de o informare mai operativă a fiecărei întreprinderi asupra realizărilor tehnice obținute în anii din urmă în economia noastră.

Se știe că combinatele petrochimice și chimice au în momentul de față ateliere proprii de mecanică și de construcții de utilaj chimic, fie după modele de referință, fie după concepție proprie, unele dispozitive sau armături necesare reducerii consumurilor energetice sau valorificării resurselor energetice secundare. Ar fi indicat, după părerea mea, ca fabricarea acestora să fie preluată de o întreprindere de profil mecanic, care să le realizeze în producție de serie. S-ar economisi astfel importante mijloace tehnice și forță de muncă, nemaivorbind de posibilitățile de perfecționare și ridicare a randamentului lor."

● **M. PARASCHIV**, director, Combinatul petrochimic Brazi: „Pentru a economisi energia electrică am desființat complet încălzirea cu abur și folosim numai încălzirea cu apă caldă de la centrala termică. Dacă am reuși să rezolvăm și recuperarea căldurii de la cuptoarele de ars nămol biologic, am putea obține economii mai substanțiale. Este necesară mai multă mobilitate din partea industriei construcțiilor de mașini pentru asimilarea unor utilaje specifice.

În județul nostru se pot recupera, de asemenea, importante resurse energetice prin valorificarea unor reziduri petroliere, dar lipsesc utilajele adecvate. De câțiva ani ne zbatem să căpătăm un generator de abur care să utilizeze drept combustibil reziduri petroliere. Mă refer, în special, la nămolurile de la separatoare și alte reziduri care se găsesc în cantități mari și ar putea asigura, prin arderea lor, apa caldă nu numai unității din care fac parte, dar și întregului oraș Ploiești. Este necesar ca rezidurile petroliere, nămolurile de la separatoare să facă neîntârziat obiectul unor studii din partea cercetărilor de specialitate pentru stabilirea unor soluții eficiente de valorificare!

● **Șt. BICĂ**, Întreprinderea de utilaj chimic Ploiești: „În 1978, întreprinderea noastră a consumat cu 900 MWh mai puțină energie electrică, în condițiile în care planul a crescut cu peste 200 milioane lei. Desigur, la aceasta au contribuit aplicarea a numeroase măsuri. Au fost automatizate procedeele de sudură, care au dus nu numai la reducerea consumului de energie electrică, dar și la obținerea unei calități superioare și la înlăturarea remanierilor. Au fost realizate linii tehnologice moderne cu instalații de sudură automată, cu dispozitive corespunzătoare de rotit și cu consumuri energetice reduse, în comparație cu dispozitivele uti-

lizate anterior (la recipientii de presiune, schimbătorilor de căldură etc.). Pe de altă parte, am modernizat unele cuptoare și înlocuit altele cu randamente necorespunzătoare (înlocuirea a două cuptoare de forjă cu randamente scăzute și două de tratamente termice etc.

Desigur, putem face mai mult pe linia modernizării și înlocuirii unor utilaje (în special cuptoare vechi) unde avem o situație nu tocmai bună. Însă s-a făcut simțită o acută lipsă de forță de muncă specializată, respectiv zidari, lăcătuși, sudori etc. Din această cauză nu numai că n-am reușit să reparăm decât 40—45% din utilajele respective, dar nici să modernizăm alte cuptoare cu consumuri energetice mari. Iată, de ce, propun ca să fie schimbată optica față de compartimentul mecano-energetic, în sensul ca acesta să fie încadrat cu personalul necesar.

● **N. BURTAN**, inginer șef, Întreprinderea de produse refractare Pleașa: „Fiecărei întreprinderi i se stabilesc în prezent atât norme de consum, cât și cote de consum pentru energie electrică și combustibili. Dacă depășesc cotele, unitățile în cauză sînt penalizate material, dacă depășesc normele sînt numai... criticate. De aceea, întreprinderile recurg adesea la improvizații pentru a se încadra în cotele alocate, fără să acționeze sistematic pentru respectarea sau diminuarea normelor de consum. Întrucît cotele sînt mult mai mici față de normele de consum raportate la totalul producției fizice planificate, se creează un cerc vicios și discuții interminabile cu forurile tutelare. După părerea mea, dacă cotele alocate ar fi apropiate de normele de consum stabilite pe bază de studii tehnico-stiințifice, atunci toate unitățile s-ar concentra pe găsirea unor soluții temeinic fundamentate care să ducă la reducerea acestora. Or, utilizarea a două măsuri de măsurare a consumurilor diferite ca nivele nu duc la soluții optime, la acțiuni mobilizatoare soldate cu eficiența scontată.

O altă problemă pe care vreau s-o ridic este aceea a recuperării unor

să accelereze asimilarea acestor aparate.

În ce privește întocmirea și reactualizarea bilanțurilor energetice, ducem lipsă de ingineri energeticieni specialiști. În unitatea noastră avem doar 3 și aceștia nu pot face față cerințelor. Din această cauză, bilanțurile energetice întocmite nu conțin elemente bazate pe măsurători și calcule optimizate, nu prevăd măsurile cele mai eficiente pentru gospodărirea rațională a energiei și valorificarea resurselor energetice secundare. Cred că și această problemă, respectiv asigurarea unităților cu cadrele necesare de energeticieni, merită să stea în atenția factorilor de decizie“.

● **I. TRANDAFIR**, director adj. Întreprinderea de rețele electrice Ploiești: „Socot important să sugerez necesitatea găririi de soluții corespunzătoare pentru ca bilanțurile energetice ce se întocmesc în întreprinderi să cuprindă elemente concrete măsurate cât mai exact, cât și soluții corespunzătoare atragerii operative în circuitul economic a resurselor nevalorificate încă. Întrucît în această privință se constată multe neajunsuri (fenomen ce împiedică depistarea și valorificarea unor resurse importante), propun ca la nivelul municipiului Ploiești să se organizeze echipe de specialiști energeticieni din întreprinderi, institute de cercetări, inspectoratul energetic, care să ajute în mod concret unitățile consumatoare în întocmirea corectă a bilanțurilor energetice.

O altă problemă este și aceea a modului în care sînt întocmite bilanțurile energetice la noile capacități de producție puse în funcțiune, mai ales din punct de vedere al estimării eficienței economice. Nu de puține ori sînt situații cînd se constată neconcordanțe între prevederile proiectelor și rezultatele concrete obținute după punerea în funcțiune a obiectivelor de investiții. În loc să se reducă volumul resurselor secundare, acestea cresc ul-

DIN MĂSURILE PROPUSE ÎN DEZBATERE:

● intensificarea acțiunii de modernizare și înlocuire a utilajelor, agregatelor sau proceselor tehnologice cu randamente scăzute și consumuri energetice ridicate;

● utilizarea de aparatură automatizată pentru reglarea și conducerea corectă a regimului de ardere la cazane și cuptoare tehnologice și urmărirea sistematică a componenței gazelor evacuate la coșuri pentru valorificarea maximă a acestora;

● reducerea presiunii de livrare a aerului comprimat la valoarea minimă admisă de procesele tehnologice;

● extinderea proceselor tehnologice de preîncălzire și tratamente termice prin inducție;

● respectarea graficelor de reparații ale cuptoarelor industriale, în scopul asigurării etanșării acestora și a izolațiilor corespunzătoare;

● recuperarea maximă a gazelor de facție și a căldurii din gazele arse;

● reglarea temperaturii și limitarea temperaturii de încălzire a produselor din rezervoare;

● reducerea consumului de abur la stripere prin optimizarea reglajului și controlului etc.

surse de căldură. În această direcție ducem lipsă de analizoare de gaze și contori de căldură pe care Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini le are în planul de asimilare de multă vreme, dar nu le produce încă. În prezent ne zbatem cu greutate în acest domeniu, umblăm după aprobări de fișe tehnice pentru achiziționarea analizoarelor de gaze din străinătate. Socot că ministerul respectiv ar trebui

terior, grevind astfel costurile materiale și cele de producție în general. Iată, de ce, consider necesar ca studiile privind măsurile reșite din bilanțurile energetice să fie mai bine aprofundate de cei care le întocmesc“.

Dezbatere consemnată de
V. BOESCU
L. ȚINIEA

Adunările generale ale oamenilor muncii din agricultură

HOTĂRÎRE UNANIMĂ PENTRU VALORIFICAREA TUTUROR REZERVELOR DE CREȘTERE A PRODUCȚIEI ȘI A EFICIENȚEI ECONOMICE

IN ACESTE ZILE sînt în plină desfășurare adunările generale ale oamenilor muncii din unitățile de producție agricolă. Foruri supreme ale autoconducerii unităților agricole, adunările generale au menirea să facă atît bilanțul activității depuse anul trecut — cu succesele și neajunsurile înregistrate — cît, mai ales, să analizeze și să dezbate în mod aprofundat perspectiva activității din anul în care am intrat. Orientarea producției, stabilirea obiectivelor și a mijloacelor de atingere a lor, întreaga activitate din agricultură trebuie să stea sub semnul exigenței formulate de secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, cu prilejul „Zilei recoltei”, ca anul 1979 să fie punctul de plecare al unei cîștiri radicale, revoluționare în agricultura românească, anul în care calitatea rezultatelor din această ramură să fie pe măsura acumulărilor cantitative ce au avut loc.

Pentru îndeplinirea sarcinilor ce revin unităților agricole din planul național unic de dezvoltare economico-socială a României pe anul 1979, oamenii muncii din agricultură au datoria și interesul de a dezbate cît mai adînc măsurile concrete pentru îndeplinirea și depășirea producțiilor prevăzute, concomitent cu realizarea unei înalte eficiențe economice, atît la nivelul unității, cît și pe fiecare sector și produs în parte.

Autoconducerea și autogestiunea, atît principal dar mai ales concretizarea lor practică trebuie să-și găsească locul cuvenit în viața tuturor unităților agricole, promovindu-se neabătut cerințele organizării producției și a muncii fiecărui sector pe principii strict economice, care să ducă la creșterea producției și productivității, la reducerea cheltuielilor materiale, obținindu-se însemnate sporuri de producție netă și beneficii. Acestea sînt motivele puternice care cer ca adunările generate din unitățile agricole să se desfășoare într-un spirit de înaltă exigență și combativitate, oamenii muncii să dezbate deschis și responsabil problemele esențiale ale activității productive și economico-financiare, realizîndu-se cea mobilizare plenară a energiilor și competențelor, capabilă să antreneze un progres substanțial în întreaga activitate din unitățile agricole și, odată cu aceasta, un aport sporit al lor și al agriculturii în ansamblu la progresul economico-social al țării.

Iată de ce este deosebit de important ca dezbaterile din adunările generale care se desfășoară actualmente în

unitățile agricole să se concentreze asupra valorificării depline a rezervelor existente, printr-o fundamentare științifică a programelor de măsuri tehnico-organizatorice vizînd garantarea îndeplinirii și depășirii producțiilor vegetale planificate, sporirea efectivelor și a producțiilor în zootehnie, care să asigure atît livrarea unor cantități sporite de produse agricole la fondul de stat cît și veniturii substanțial mărite unităților agricole și oamenilor muncii din această ramură.

Am abordat problemele de fond, concrete ale adunărilor generale din unitățile agricole prin prisma modului cum este pregătită adunarea generală la **Asociația economică intercooperatistă de creșterea și îngrășarea porcinelor (A.E.I.C.I.P.) Smîrdioasa**, din județul Teleorman. Desigur, este vorba nu de partea formală a pregătirii acestei adunări generale, ci de cea structural-fundamentală, adică despre modul cum s-au evaluat și reținut succesele și neajunsurile din trecut, mai ales din anul precedent, și cum se prefigurează acea cotitură radicală, calitativ superioară în activitatea întreprinderii, necesară și posibilă în același timp, care-și va avea startul în acest an. De reținut că perfecționarea activității și ameliorarea rezultatelor de producție și economico-financiare la A.E.I.C.I.P. Smîrdioasa, ca de altfel la toate unitățile agricole de acest tip, centrează interesul și efortul nu numai al oamenilor muncii care lucrează nemijlocit în cadrul său, ci și al cooperatorilor din unitățile asociate

Realizările și învățămintele trecutului

ÎNFIINȚATĂ ÎN 1971, în cadrul orientării inițiate și sprijinite de partid pe linia modernizării și intensificării producției zootehnice din cooperative, A.E.I.C.I.P. Smîrdioasa reunea efortul și contribuția material-financiară și umană a 4 cooperative din același consiliu intercooperatist: C.A.P. Smîrdioasa, C.A.P. „9 Mai” și C.A.P. „7 Noiembrie” din Izvoarele, C.A.P. Frumoasa. În primii ani de activitate, asociația obține rezultate satisfăcătoare în raport cu greutățile inerente începutului, dar departe de exigențele normale mai ales în ce privește producția fizică și rezultatele economico-financiare. În 1974, odată cu extinderea unității față de S.T.E.-ul inițial, dar fără să fie decît parțial legat de aceasta, producția fizică (carne livrată) se realizează doar în proporție de 65%, pierderile bănești

înregistrate depășind 8 milioane de lei. Din 1975, situația se ameliorează substanțial, iar primul an al cincinalului (1976) coincide cu o depășire a planului producției fizice cu 3,6% și un nivel al beneficiului de aproape 5 milioane de lei. Dar fluctuația rezultatelor nu se oprește, 1977 fiind din nou un „an slab” (400 tone carne nelivrate și pierderi financiare), iar anul 1978 încheindu-se cu rezultate „de justete” (producția fizică îndeplinită aproape integral și beneficii doar de cîteva zeci de mii de lei).

Trebuie subliniat că în aceeași perioadă (1974—1978) s-au făcut simțite și o serie de alte fenomene — cauze sau efecte ale celor prezentate anterior — între care amintim: creșterea în ritm rapid a cheltuielilor materiale, fără contraponderea necesară în creșterea producției fizice; sporuri medii zilnice în greutate mai mici decît cele planificate; unele consumuri neeconomice de furaje; creștere lentă a productivității muncii etc.

Situația existentă — chiar dacă avea unele semne vizibile de ameliorare fără intervenții radical-structurale, instabilitatea și ritmul foarte lent al indiciilor de progres au preocupat foarte mult cadrele de conducere, pe oamenii muncii din asociație și pe reprezentanții de drept ai cooperativelor asociate. Din 1978 s-a pornit la o reorientare de fond în activitatea de producție a asociației.

Avantajele gândirii și acțiunii creatoare

PRIN S.T.E.-UL ÎNȚIAL, complexul a fost proiectat pentru producerea a 36 000 capete de porci, cazarea concomitentă a 23 000 capete de porcine și livrarea anuală a 3 200 tone carne de porcine în viu.

Prin extinderea ulterioară (1974), s-a avut în vedere construirea unei linii suplimentare de producere și livrare a 15 000 capete de grășuni (la 30 kg), care să fie îngrășați în alte unități, comparimentul de îngrășătorie al asociației neputîndu-se extinde. Grășunii respectivi se livrau unor cooperative din jur, care aveau capacități (adăposturi) de tip gospodăresc neutilizate. Trebuie spus că experimentul, în forma aceasta, nu a dat roadele așteptate, soldîndu-se cu importante pierderi bănești la cooperativele respective și cu nerealizarea producției de carne în cantitatea prevăzută a se livra la fondul de stat. Cauza esențială a acestei situații a reprezentat-o inexistența (obiectivă) a

O GÎNDIRE NOVATOARE ANCORATĂ ÎN REALITĂȚILE ROMÂNIEI SOCIALISTE

(Urmare din pag. 3)

forțelor de producție și pentru ridicarea României în rîndul țărilor dezvoltate, partidul nostru promovează un model de dezvoltare în care se îmbină organic nu numai optimul macroeconomic cu cel microeconomic, ci și optimul economic cu cel social, criteriile economice și sociale, creșterea economică fiind nemijlocit subordonată țelului fundamental al societății socialiste — sporirea bunăstării materiale și spirituale a poporului. Legătura directă ce se realizează între ridicarea gradului de dezvoltare și creșterea nivelului veniturilor populației, promovarea consecventă a repartiției după cantitatea, calitatea și importanța muncii depuse, precum și a principiilor eticii și echității socialiste, analiza amplă și fundamentată a mecanismului de integrare organică a intereselor individuale cu interesele generale prin producție, repartiție și consum, contribuția amplă la fundamentarea conceptelor de bunăstare materială și spirituală a poporului, precum și de nevoi științific determinate ș.a., sînt tot atîtea expresii ale abordării multidimensionale — atît de pe pozițiile economicului, cit și de pe cele ale umanismului socialist — a creș-

terii economice și a finalității sociale a acesteia în opera tovarășului Nicolae Ceaușescu.

PRIN toate acestea, culegerea de texte consacrată dezvoltării și modernizării bazei tehnico-materiale a socialismului oferă o imagine reală a bogăției de idei care caracterizează lucrările președintelui României, a originalității cu care sînt abordate problemele construcției economice socialiste, punînd în lumină cutezanța revoluționară și realismul robust cu care sînt abordate toate problemele dezvoltării economico-sociale a țării noastre, permanenta deschidere spre nou și fidelitatea față de principiile fundamentale ale materialismului dialectic și istoric. Prin conținutul bogat de idei, prin accesibilitatea mare și organizarea riguroasă a textelor pe teme și probleme, culegerea de texte se constituie ca un prețios ajutor pentru comunisti, pentru toți oamenii muncii angajați în marea și lumtuoasa activitate de studiere și traducere în viață a politicii economice a P.C.R., în întreaga lor activitate practică consacrată înfăptuirii hotărîrilor Congresului al XI-lea și Conferinței Naționale ale Partidului Comunist Român.

structurilor necesare în cooperativele respective pentru îngrășarea porcinelor pe principiul și exigențele unei tehnologii moderne, de tip industrial.

Din 1977 s-a născut, iar din 1978 a început materializarea ideii unei **reorganizări fundamentale a fluxului tehnologic în cadrul complexului**, reorganizare ce a urmărit realizarea a două obiective principale :

- sporirea, prin modernizare, a spațiului existent la maternitate, în vederea creșterii producției de purcei pe aceeași suprafață ;

- creșterea posibilităților de cazare a unui număr mai mare de animale pe același spațiu existent al complexului.

Ambele măsuri au drept scop final obținerea unui număr mai mare de grășuni cu destinația îngrășare.

Ce schimbări s-au operat, în ce sens și cu ce rezultate ?

1. Punctul central al modernizării l-a constituit sectorul maternitate, cel unde se obține „materia primă”, purceii. Prin redimensionarea și modernizarea spațiului existent în fiecare compartiment: de fătare (care înainte avea doar 32 boxe), s-a ajuns să se creeze în același spațiu 45 de boxe de fătare.

Un calcul simplu ne arată că cele 13 boxe suplimentare pe compartiment, înmulțite cu cele 18 compartimente existente, dau în total 233 de boxe suplimentare la nivelul complexului, sau 2330 locuri de fătare/an în plus. Aceasta se „materializează” într-o producție suplimentară de purcei de 22000 capete anual.

2. Redimensionarea boxelor de maternitate a fost însoțită de modernizarea lor esențială, noile boxe fiind suspendate pe pernă de apă, eliminîndu-se scoaterea manuală a dejecțiilor ; de asemenea, s-a introdus adăpatul automat prin folosirea sistemului cu nivel constant al adăpătorilor. Prin aceste redimensionări și modernizări, produc-

țivitatea pe un îngrijitor a crescut cu 40%, el putînd îngriji în noul sistem 45 de scroafe, față de 32 în vechiul sistem.

3. Spațiul de fătare nou creat s-a corelat cu spațiul afectat tineretului porcine, introducîndu-se așa-numitele **baterii de purcei** — care au avantajul că pe același spațiu de cazare a unui compartiment pentru tineret, care înainte permitea creșterea doar a 500 de purcei, permite acum creșterea a 1200 de purcei. De reținut că pînă la stadiul de grășuni (30 kg), toți purceii se cresc în cadrul complexului.

4. Deoarece spațiul de îngrășare din complex a rămas același (capacitate 3200 tone carne/an), iar sistemul de livrare spre îngrășare a surplusului de purcei către unele cooperative nu s-a dovedit viabil din punct de vedere economic, asociația a adoptat o nouă soluție, mult mai realistă și eficientă : restul de purcei, peste capacitatea de îngrășare existentă în incintă sînt îngrășați tot de asociație — dar în spațiile pe care le-a închiriat de la unele cooperative și care erau nefolosite. Spațiile de tip gospodăresc existente la cooperativele agricole Ștorobăneasa, Țigănești, Nenciulești, Buzescu, Peretu, Fîntînele, închiriate de A.E.I.C.I.P. Smîrdioasa, au fost modernizate sau sînt în curs de modernizare, prin mecanizarea furajatului, adăpatului și evacuarii dejecțiilor. Modernizările respective, puțin costisitoare (100 lei/cap), permit îngrășarea porcilor în condiții similare cu cele existente în complex, cu aceeași rezultate și în plus cu o foarte bună productivitate a muncii (mai mare de 2—3 ori față de cea care exista înainte în cooperativele respective).

Certitudinea bunelor perspective

DEJA RESIMȚITĂ pozitiv în rezultatele anului recent încheiat, reorgani-

zarea înfăptuită va da roade și mai vizibile în acest an, care se vor stabiliza în anii următori. Aceasta este și convingerea oamenilor muncii din complex, a reprezentanților cooperativei asociate, care vor pune în dezbateră apropiatei adunări generale un program de măsuri tehnico-organizatorice clar și ferm, capabil să stimuleze și să potențeze noua reorganizare, atît la nivelul producției propriu-zise cit și în ce privește rezultatele economico-financiare ce se așteaptă în mod îndreptățit.

Oamenii muncii și specialiștii din complex au în vedere ca anul acesta să opereze modernizări și în spațiul de creștere a tineretului, din care vor rezulta 180 de noi locuri de fătare, cu consecințele respective în avalul producției din complex. Se estimează că în final, complexul va produce 94000 de purcei anual, va livra 6000 tone carne de porc (față de 3200 tone inițial) și va obține un beneficiu minim de 6 milioane de lei anual.

Acestea sînt doar cîteva din consecințele pozitive previzibile ale modului în care a fost restructurată activitatea în A.E.I.C.I.P. Smîrdioasa, rod al competenței și efortului colectivului de oameni ai muncii din această unitate agricolă. La adunarea generală ce va avea loc în aceste zile, oamenii muncii vor dezbate și decide luarea și a altor măsuri (transportul și administrarea la timp a furajelor, mai buna îngrijire a animalelor, reducerea consumului de energie etc.) care să garanteze un adevărat salt calitativ în activitatea de producție și economico-financiară pe măsura resurselor și a competenței de care dispun.

M. SAVU

Experiența unei conlucrări fructuoase
producător-exportator
în fundamentarea unor strategii de export

DINAMICA ÎNNOIRII — factor esențial al dezvoltării și eficienței

SARCINA CE REVINE industriei noastre chimice, ca pînă la sfîrșitul actualului cincinal să asigure, împreună cu industria constructoare de mașini, circa jumătate din exporturile țării, impune alinierea atît ca nomenclator de export, cît și ca metode de comercializare la exigențele pieței externe. Aceasta înseamnă punerea în fabricație și livrarea la timp a producției destinate exportului, utilizarea unor tehnologii de fabricație capabile să asigure nivelul calitativ cerut de parteneri, creșterea eficienței exportului, pe baza unei prospectări atente a pieței și adaptării cu flexibilitate la condițiile conjuncturale, a elaborării unor strategii coerente și eficiente.

Pentru a ilustra modul în care trebuie să acționeze întreprinderile producătoare, împreună cu cele exportatoare, în structurarea și adaptarea continuă a nomenclatorului de export la cerințele pieței externe, ca și diferiții factori implicați, dintre care unii au o valabilitate mai generală, prezentăm experiența Combinatului chimic Rîmnicu-Vilcea, care a reușit să realizeze o îmbunătățire substanțială a gamei sortimentelor de produse clorosodice, pornind de la analiza pieței mondiale a acestor produse, comparate cu propriile oportunități de fabricație (materii prime, tehnologii, debusee).

Concluziile studiului conjunctural

SODA caustică și soda calcinată sînt două produse anorganice de bază, de importanță deosebită pentru industria chimică, metalurgia aluminiului, industria petrolului, sticlei, hîrtiei, fibrelor sintetice etc. În conjunctura generală din ultimul deceniu a materiilor prime și materialelor de bază, caracterizată prin modificări structurale rapide, produsele sodice cunosc, pe plan mondial, semnifi-

cative creșteri ale producției și consumului. În perioada menționată ritmul anual de creștere a producției mondiale a fost de 5%, pentru viitor (1980—1985) estimîndu-se ritmuri de circa 7%.

Întreprinderile producătoare și cele exportatoare trebuie să se adapteze atît creșterilor cantitative, cît și modificărilor calitative intervenite pe piață, sub impactul unor factori economici generali cum sînt :

— criza energetică care determină orientarea tehnologiilor de producție spre acele metode și procedee tehnice ce asigură consumuri reduse de energie (de genul metodelor de fabricație cu diafragme) și orientarea nomenclatorului spre produse chimice de mic tonaj (sodă grea, sodă caustică fulgi etc.);

— extinderea preocupărilor de combatere a poluării mediului, impune pe de o parte, diminuări ale producției, pe unele instalații, datorită efectului poluant al unor produși secundari, iar pe de altă parte deschide o nouă piață, o nouă utilizare a produselor clorosodice folosite, datorită efectului lor antipoluant, în neutralizarea reziduurilor acide industriale, precum și în purificarea bioxidului de sulf — și, de aici, necesitatea extinderii capacităților de producție ;

— interdependența proceselor de producție, ca și posibilitățile de substituție reciprocă — ceea ce va stimula extinderea capacităților de producție pentru soda calcinată și restrîngerea lor la soda caustică. De asemenea, există o interdependență între cererea pentru coprodusele de fabricație : spre exemplu, pot apărea limitări în producția de sodă caustică, determinate de sporirea cererii pentru clor.

Concomitent cu modificările de structură ale producției pentru export, se înregistrează și modificări în fluxurile internaționale ale comerțului cu astfel de produse. Astfel, alături de țările consacrate deja ca avînd ponderea principală în exporturile mondiale de sodă,

se observă prezența tot mai activă pe piața internațională a unor țări în curs de dezvoltare. În ceea ce privește orientarea exporturilor noastre pe zone geografice, se constată evoluția ascendentă a livrărilor către o serie de țări africane și către o serie de state capitaliste dezvoltate, situate în rîndurile primilor importatori mondiali : Suedia, Finlanda, Danemarca etc.

Extinderea ariei geografice a exporturilor noastre este permanent legată de strategia de prețuri promovată, care are în vedere coeficienții ridicai de elasticitate încrucișată (substituția sodei caustice prin sodă calcinată sau viceversa, în funcție de nivelele de preț ale ofertelor) pe care îi prezintă produsele sodice, ca și orientarea producătorilor din Europa de est spre soda calcinată.

Deținerea unor locuri fruntașe, atît la exportul de sodă calcinată (locul 3) cît și la cel de sodă caustică, permite României o adaptare dinamică la cerințele diverselor zone geografice.

Orientarea producției în funcție de previziunile de consum

ANALIZA calitativă a pieței produselor sodice și identificarea factorilor conjuncturali principali au permis construirea unor modele de previziune la nivelul Combinatului chimic Rîmnicu-Vilcea, cuantificîndu-se influențele cele mai semnificative în producția, consumul și exportul produselor sodice.

Particularitatea acestor modele este că prin analiza corelată a unor elemente cum sînt : dinamica consumului, dinamica prețurilor, dinamica stocurilor, dinamica importurilor pe o anumită piață, dinamica ofertei de înlocuitori, permit obținerea unor previziuni, asupra cererii solvabile a produsului și prețurilor obținabile ; desigur că aplicarea acestor modele poate fi extinsă la orice produs și pe orice piață la care dispunem de datele de intrare. În felul acesta s-au identificat principalele rezerve existente pe linia creșterii eficienței producției și exportului nostru de sodă caustică și sodă calcinată. S-a ales ca model regresia multiplă selectivă (program REMUS), urmărindu-se previzionarea atît a consumului intern aparent de produse sodice, cît și evaluarea capacității pieței la principalii importatori ai produselor noastre.

Aceasta a dus la stabilirea, prin corelare, a disponibilităților de producție pentru export în perioada 1980—1985, și a premiselor pentru elaborarea strategiilor privitoare la nomenclatorul de producție și posibilităților de reorientare. Pe baza seriilor de date privind variabilele independente pentru perioada 1960—1976 s-a determinat că, spre exemplu, o creștere cu 1% a consumului de săpun determină creșterea cu circa 2,9% a consumului aparent de sodă caustică.

Preliminându-se astfel nivelul consumurilor pentru celuloză, hirtie, săpun, fenol și aluminiu, s-au putut stabili pe de o parte consumul nostru aparent de produse sodice, iar pe de altă parte evoluția consumului la principalii noștri parteneri. Corelând acești indicatori, s-a putut prelimina pentru perioada 1980—1985 producția ce urmează a fi afectată pentru exporturile noastre în Suedia, Finlanda și Danemarca. Analog s-a procedat pentru soda caustică. Analiza în paralel a celor două produse interșanjabile — soda caustică și soda calcinată — a permis stabilirea necesarului de materii prime și capacități de producție care pot fi folosite mai eficient în viitor pentru fabricarea sodiei calcinate. Simultan s-au putut determina coeficienții de elasticitate încrucișată ai celor două produse, în funcție de prețurile de cost, stabilindu-se limitele economice de substituție a sodiei caustice cu soda calcinată, respectiv ritmurile de creștere care asigură ridicarea rentabilității producției pentru export.

Corelarea oportunităților tehnice cu cele comerciale

PENTRU VALORIFICAREA SUPERIOARĂ a produselor la export au fost analizate și identificate, împreună cu întreprinderea exportatoare de profil — Chimimportexport principalele direcții de acțiune. Astfel, pornind de la considerarea oportunităților tehnice și conjuncturale s-a trecut la identificarea oportunităților de acțiune pe piața externă, care asigură plasament optim produselor (strategii de produs, strategii de distribuție, strategii de preț etc.). Printre acestea :

— **orientarea spre sortimente incluse în categoria chimiei de mic tonaj**, care au un grad înalt de prelucrare. Concret, era necesar ca producția să fie tot mai

prompt orientată spre soda caustică — în soluție sau fulgi — ca și spre soda calcinată. Aceste sortimente, asigură — pe lângă diminuarea costurilor transportului — și economii prin simplificarea măsurilor de protecția muncii, prin scăderea costului ambalajelor etc. ;

— **orientarea spre tehnologii de producție ce asigură reducerea consumului de materii prime, simultan cu asigurarea protecției mediului.** Un studiu recent arată că tendința generală este de a se renunța la metoda de fabricație cu mercur, trecându-se la sistemul cu diafragmă, mult mai economic și nepoluant. Adoptînd o serie de tehnologii noi, unele firme japoneze se orientează spre metode cu membrană schimbătoare de ioni, superioară celei cu diafragmă, care folosește azbest ;

— **diversificarea piețelor externe**, în sensul lărgirii ariei geografice, ca și a numărului partenerilor din cadrul unei arii cunoscute. Acest principiu de acțiune trebuie să aibă în vedere atât întărirea pozițiilor pe piețele noastre principale (R.F.G., Italia, Iugoslavia, Cehoslovacia), cât și cîștigarea de noi piețe. Este de menționat în acest context faptul că piața produselor clorosodice este o piață a cumpărătorului, care nu prezintă o „fidelitate“, ridicată pentru un anumit furnizor sau marcă a produsului, reorientările făcîndu-se în funcție de tehnologiile de fabricație folosite și de prețurile cerute. Față de această caracteristică, se impune în viitor cointeresarea cumpărătorilor prin calitatea produselor și condiții de comercializare adecvate. În acest sens se impune să se acționeze în vederea stimulării partenerilor comerciali din țările în curs de dezvoltare oferindu-le posibilități de plată prin modalități compensatorii, cu atât mai mult cu cât aceasta reprezintă și o piață pentru coprodusele rezultate (clor etc) ;

— **fundamentare științifică pe zone geografice, a prețurilor de vânzare și condițiilor de plată**, ținînd seama de specificul fiecărei piețe (cerere, cost de transport etc.). Acest lucru nu se poate face decît prin cunoașterea aprofundată a coeficienților de elasticitate și a pragurilor de preț începînd de la care se înregistrează renunțări la un produs și orientarea către alte produse. La operațiunile de export-import din Europa de vest s-au înregistrat astfel de deplasări de la soda calcinată spre soda caustică, provocate de creșteri de prețuri la soda calcinată,

care depășesc 10—15% ; Reiese de aici importanța studierii corelate a coeficienților de elasticitate pentru produsul de export și înlocuitorul său, sau mai concret a întredependenței între piețele diferitelor produse pentru a putea controla mecanismul atât de complex al reacțiunii la o strategie sau alta.

— **alegerea momentului conjunctural optim de ofertare** pe o anumită piață, avînd în vedere lipsa de „fidelitate“ față de produs a consumatorului. Acest lucru se poate face prin calcule de fundamentare cu modele de regresie și corelație, permițînd acțiuni operative în funcție de variațiile înregistrate în ramurile consumatoare de sodă caustică și calcinată ;

— **corelarea vânzărilor produselor de bază cu ale coprodusilor**, reprezintă o altă relație importantă ce trebuie stabilită în previziunea comportamentului pieței, respectiv a configurației ofertei concurenței.

Strategii de acțiune comune

STUDIILE DE FUNDAMENTARE amintite anterior s-au materializat într-o serie de propuneri ce vizează întregul lanț al operațiunilor de export, începînd cu variantele de plan de export și pînă la transporturile și expedițiile internaționale, propuneri vizînd sporirea eficienței producției pentru export, atât la nivelul producătorului — Combinatul chimic Rîmnicu Vilcea — cât și la nivelul exportatorului — Chimimportexport, astfel :

● **colaborarea tot mai strînsă a factorilor de promovare a exporturilor, informațiile deținute de întreprinderea exportatoare determinînd jaloanele orientării spre tehnologii noi de fabricație**, (cu consumuri de energie reduse, cu efect nepoluant asupra mediului). Se ajunge astfel la orientarea științifică a exportului în raport nu numai cu tehnologiile de producție, ci și cu posibilitățile de plasare a produselor la prețuri corespunzătoare ;

● **folosirea mai largă a unor tehnici moderne de comercializare, inclusiv acceptarea unor modalități de plată compensatorii** (prin produse necesare economiei noastre naționale) în special în relațiile cu parteneri din țările în curs de dezvoltare ;

● **folosirea la maximum a con-**

Florin POGONARU

(Continuare în pag. 18)

PREȚURILE, INSTRUMENT ACTIV ÎN REÎNNOIREA ȘI MODERNIZAREA PRODUSELOR

ÎN PROCESUL perfecționării mecanismului economico-financiar, prețurile devin din ce în ce mai mult o pirghie activă în stimularea dezvoltării și modernizării producției materiale, a introducerii progresului tehnic, a sporirii eficienței întregii activități economice.

Introducerea indicatorului valoarea producției nete determină sporirea rolului sistemului de prețuri ca o pirghie deosebit de importantă pentru orientarea activității întreprinderilor industriale în direcția realizării obiectivelor prevăzute în planul național unic de dezvoltare economico-socială, pentru stimularea economiei de muncă socială. Producția netă fiind un indicator valoric, **calitatea conținutului și eficacitatea funcției sale depind în mare măsură de modul de fundamentare a prețurilor, de calitatea acestora.** De aceea, pentru ca producția netă să exprime efortul concret în muncă al unităților economice, rezultatele directe ale acestora, prețurile trebuie să reflecte evoluția cheltuielilor sociale de producție determinată de progresul tehnic, de îmbunătățirea tehnologiilor de fabricație, de perfecționarea organizării producției și a muncii. Ca atare, **prețurile ca măsurător al consumurilor de muncă socială trebuie să exprime mutațiile intervenite în nivelul cheltuielilor socialmente necesare.**

Problema reflectării cât mai fidele în prețuri a schimbărilor survenite în factorii obiectivi ai producției devine mai stringentă în condițiile trecerii la autogestiuinea economico-financiară, ale elaborării de către fiecare unitate economică a bugetului de venituri și cheltuieli și cind pe primul plan în planificarea economico-financiară se pune problema comensurării rezultatelor obținute prin valoarea producției nete. Numai în cadrul unor prețuri temeinic fundamentate, care să reflecte evoluția în timp a cheltuielilor sociale de producție și a celorlalți factori care determină prețurile, întreprinderile vor fi stimulate atît în sporirea, prin activitatea proprie,

a mijloacelor financiare necesare, cît și în creșterea rentabilității.

Realizarea producției nete aflîndu-se într-un raport de intercondiționare cu nivelul cheltuielilor materiale de producție, în practica de formare a prețurilor unitățile producătoare sînt nevoite să acorde o atenție sporită **analizei critice a costurilor de fabricație la fiecare produs în parte, pe elemente de cheltuielă, inclusiv a soluțiilor tehnologice,** urmărindu-se diminuarea consumurilor specifice, înlocuirea materialelor scumpe și deficitare, lichidarea cheltuielilor neeconomicoase. În costuri — ca bază a formării prețurilor — trebuie să se reflecte cheltuielile realmente necesare, justificate economic, pentru fabricarea unui anumit produs.

Dimensionarea beneficiului suprins în prețul de producție

ÎN CONDIȚIILE aplicării principiului autogestiuunii întreprinderilor, ale introducerii ca indicatori de bază a valorii producției nete și producției fizice, ale perfecționării celorlalți indicatori economico-financiar, sporește preocuparea colectivelor de oameni ai muncii pentru realizarea unei rentabilități cât mai ridicate. Trecerea la o nouă calitate a activității economice prin perfecționarea mecanismului economico-financiar impune fiecărei întreprinderi obligația de a obține beneficii din care să contribuie la dezvoltarea generală a societății, să-și asigure propria dezvoltare, să creeze resursele necesare pentru participarea oamenilor muncii la beneficii și acoperirea cheltuielilor destinate satisfacerii unor nevoi social-culturale.

Fiecare întreprindere sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, **trebuie să devină rentabilă să dea un beneficiu cît mai mare, contribuind astfel la creșterea venitului național, a avuției generale a țării.**

În aceste condiții, beneficiul — resursa de bază pentru formarea fondului național de dezvoltare economico-socială și a fondului de consum social — își sporește **rolul și importan-**

ța în înfăptuirea autogestiuunii economico-financiare și cointereresarea oamenilor muncii. Dacă de beneficiu depinde stimularea materială a colectivelor de lucrători, va crește și preocuparea pentru folosirea integrală a potențialului economic, pentru dezvoltarea și modernizarea producției materiale, introducerea progresului tehnic, reînnoirea produselor etc. Este necesar însă ca această stimulare să reflecte efortul propriu în muncă al celor ce muncesc concretizat în îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan, în obținerea unor rezultate financiare superioare.

Pentru a răspunde acestor cerințe care revin beneficiului, considerăm că o problemă importantă o constituie găsirea unor posibilități de **dimensionare cît mai corespunzătoare a beneficiului cuprins în prețul de producție.** Acest aspect prezintă importanță îndeosebi la stabilirea prețurilor pentru produsele noi sau modernizate.

În ampla acțiune de afirmare a noului în activitatea productivă prin introducerea în fabricație a unor produse superioare, cu parametri tehnico-funcționali îmbunătățiți, care să fie competitive pe plan internațional, **prețurile pot constitui unul dintre factorii de impulsione.** Astfel, pentru ca prețurile să-și poată îndeplini cît mai deplin acest rol este necesar ca ele să fie suficient de stimulative pentru a asigura fabricarea cu prioritate a produselor de înalt nivel tehnic. Din acest punct de vedere apare necesitatea ca **prețul de producție la produsele noi sau modernizate să garanteze producătorilor acoperirea cheltuielilor de producție, inclusiv a celor legate de asimilare, și obținerea unor beneficii suplimentare față de cele realizate pe baza produselor învechite, iar beneficiarilor o ieftinire relativă.**

În acest context, un aspect deosebit de important îl reprezintă determinarea mărimii beneficiului care urmează a fi inclus în prețul de producție al produselor noi. Astfel, nivelul beneficiului luat în calcul la stabilirea prețurilor pentru produsele noi se dimensionează

ză în funcție de cerințele politicii economice, de nivelul costurilor de fabricație și de necesitatea asigurării unor corelații corespunzătoare între prețurile diferitelor produse, care să exprime raporturile dintre valorile de întrebuințare ale acestora. Este necesar însă ca aceste criterii care stau la baza stabilirii nivelului beneficiului să fie **imbinate optim**, încât să asigure stimularea unităților economice în realizarea unor produse cu parametri tehnico-funcționali superiori. De asemenea, nivelul rentabilității la produsele noi trebuie să fie astfel diferențiat, încât să impulsioneze întreprinderile în obținerea unor produse cu consumuri de materii prime, materiale, combustibil și energie electrică diminuate. În anumite situații, în vederea utilizării raționale a unor resurse materiale, a economisirii muncii sociale, a impulsivării creării unor produse noi în anumite ramuri sau subramuri, cerințele economice pot impune stabilirea unor prețuri stimulativе sau restrictive.

Pentru ca beneficiul să constituie un element de accelerare a procesului de reînnoire a produselor este necesar ca el să fie dimensionat și în funcție de alte criterii cum ar fi: nivelul tehnic, gradul de noutate, eficiența în utilizare, efortul pentru realizarea produsului respectiv etc. O atenție sporită trebuie acordată **analizei gradului de satisfacere a necesităților de către un produs nou**, aceasta găsiindu-și expresia în proprietățile pe care le are bunul respectiv și care se concretizează în calitate, dimensiune, durabilitate etc. Produsele trebuie analizate și sub aspectul **noutății pe care o prezintă în economie** din punctul de vedere al caracteristicilor în funcționare, gradul de siguranță în exploatare, cheltuielilor de exploatare și întreținere etc.

Mărimea beneficiului care urmează a fi inclus în prețul de producție este influențată, după părerea noastră, și de **efectul economic ce urmează a fi obținut prin fabricarea și utilizarea noului produs**. De altfel, între aceste două elemente există o intercondiționare reciprocă, ce se manifestă atât în sfera producerii, cât și a utilizării produselor.

În vederea stimulării acțiunii de reînnoire a produselor apare ca utilă **determinarea în faza de cercetare-proiectare a efectului economic potențial presupus a se obține prin fabricarea și utilizarea**

în scop productiv a noului produs. Repartizarea acestui efect economic urmează să se facă în funcție de anumite criterii, între **beneficiarul viitorului produs și producătorul acestuia, inclusiv unitatea de cercetare-proiectare**. O parte din efectul economic ar urma să fie luat în considerare la formarea prețului de producție la produsele noi. În acest fel, activitatea de cercetare — proiectare va fi stimulată atât în direcția creării unor produse cu o valoare de întrebuințare superioară, cât și a cunoașterii și analizării aprofundate a cheltuielilor necesare fabricării noului produs.

Obținerea unui efect economic cât mai mare cu un consum de muncă socială cât mai redus presupune utilizarea pe scară largă în faza cercetării — proiectării și a **analizei valorii**. Aceasta urmărește asigurarea unei corelații corespunzătoare între valoarea de întrebuințare și costuri, ceea ce în final conduce la fundamentarea tehnico-economică a deciziilor de asimilare în fabricație a acelor variante constructive care asigură maximum de efect economic.

Intensificarea utilizării pirghiei prețurilor în acțiunea de dinamizare a procesului de reînnoire a produselor poate determina și o îmbunătățire a conlucrării dintre unitățile producătoare și beneficiari. Întreprinderile producătoare dispun de toate posibilitățile ca să intervină mai eficient în adoptarea deciziilor referitoare la conceperea unor produse noi. Printr-o colaborare apropiată cu beneficiarul, unitățile economice, centralele industriale pot oferi industriei produsele solicitate, cu parametri superiori.

Rate de rentabilitate stimulativе pentru producător

ÎN MOD FIRESC, volumul producției își pune amprenta asupra cheltuielilor de fabricație a noilor produse, influențând invers proporțional costul unitar. Astfel, în perioada inițială de fabricație se înregistrează costuri ridicate datorate atât volumului mic de producție, cât și cheltuielilor legate de asimilarea noului produs. Ca urmare, în această etapă ar apare oportun să se acorde unității producătoare o **rată de rentabilitate stimulativă**, care să permită compensarea cheltuielilor suplimentare prilejuite de introducerea în fabricație a noilor produse și stimularea fabricării unor produse superioare.

În faza fabricației de serie, datorită sporirii productivității muncii, nivelul costurilor unitare scade. În aceste condiții, nivelul rentabilității se va stabili conform principiilor ce se au în vedere în prezent la stabilirea prețurilor de producție și de livrare. În perioada de învechire a produselor, cind necesitățile pentru produsul respectiv scad, costurile de fabricație vor avea o tendință de creștere atât datorită diminuării volumului producției (ceea ce influențează negativ nivelul cheltuielilor indirecte), cât și altor factori. Aceasta va conduce desigur la micșorarea rentabilității cuprinse în prețul de producție care rămâne nemodificat.

Pentru accelerarea procesului de reînnoire a producției, pentru scoaterea din fabricație a produselor învechite tehnic și asimilarea altora cu caracteristici îmbunătățite, apare necesitatea stimulării acestui proces și prin **reducerea directă a rentabilității produselor învechite** — așa cum de altfel se prevede în legislația de prețuri în vigoare.

Cele arătate demonstrează **necesitatea reflectării acestor procese în nivelul prețurilor de producție și de livrare ale produselor finale, în sensul diminuării lor, la anumite intervale, în funcție de gradul de învechire a produselor**. Dacă nu se ține seama de modificările care intervin în factorii care determină nivelul prețurilor, pot apare situații în care indicatorul valoarea producției nete să se realizeze în mai mare măsură pe seama sortimentelor vechi și deci unitățile economice nu vor fi stimulate în suficientă măsură în asimilarea unor produse noi. Ca atare, în măsura în care introducem în circuitul economic produse noi (care sînt interschimbabile cu cele vechi), apare și necesitatea modificării prețurilor la unele produse deja existente.

Desigur, însă, de la ramură la ramură trebuie găsiți factorii în funcție de care se determină mărimea reducerii planificate a prețurilor la produsele învechite și în special la cele depășite din punct de vedere tehnic. În acest fel pirghia prețurilor va deveni un instrument activ de stimulare a modernizării produselor aflate în fabricație, și a introducerii altora, superioare calitativ.

Ioan PREDOI

Institutul de finanțe, circulație monetară și prețuri

SISTEM MODERN DE PROGRAMARE A PRODUCȚIEI MINIERE

PLANUL NAȚIONAL UNIC de dezvoltare economico-socială a României pe anul 1979 prevede **sporirea contribuției cercetării științifice și ingineriei tehnologice la organizarea și programarea pe baze științifice a producției**. Problema prezintă o importanță deosebită pentru mineritul carbonifer din Valea Jiului, confruntat cu probleme legate de organizarea în timp și spațiu a lucrărilor din subteran, în condițiile deschiderii de noi mine, creșterii producției minelor existente, trecerii la noi tehnologii de exploatare, bazate pe mecanizarea complexă a operațiilor din fronturile de lucru.

Pentru conducerea tehnică a minei este de importanță vitală să prevadă termenele la care noi abataje vor intra în funcțiune, ca și măsurile de luat când abatajele existente ajung, dintr-un motiv sau altul, în situația de a nu mai produce. La epuizarea rezervei dintr-un câmp de abataj este, de asemenea, necesar să se execute lucrări de demontare a utilajelor pentru remontarea în alte fronturi și de izolare a zonei pentru asigurarea securității oamenilor și a zăcămintului. Astfel de probleme pot fi rezolvate numai printr-un sistem de programare riguros și în același timp flexibil.

În practica curentă, la nivel de mină se elaborează un program anual de producție, cunoscut în minerit sub denumirea de „preliminar de producție”. La începutul trimestrului II, III și IV se reiau lucrările de programare, elaborându-se preliminară trimestrială care țin seama de situația concretă a ansamblului de lucrări miniere la data respectivă. Precizia prevederilor din programul de producție și, prin aceasta, valoarea programului ca instrument de previziune și etalon de control sînt, în mare măsură, legate de utilizarea cât mai completă a informațiilor despre zăcămint și despre tehnologiile aplicate.

Programarea producției minelor după metodologia bazată pe procedee manuale nu este în măsură să asigure un nivel de precizie corespunzător, datorită imposibilității de a prelucra un mare volum de informații în perioada de timp relativ scurtă în care trebuie elaborat sau refăcut un preliminar de producție. În plus — tot datorită complexității problemei — deși sînt posibile multe variante de eșalonare în timp și în spațiu a lucrărilor miniere, varianta de program este rezultatul experienței, rutinei și empirismului.

Un studiu-cadru preliminar, elaborat de Institutul de cercetări și proiectări miniere pentru huiă din Petroșani, în colaborare cu Institutul de mine Petroșani, relevînd deficiențele metodologiei curente, a subliniat necesitatea de a se elabora un **sistem nou de planificare și programare a producției, avînd la bază modele logico-matematice care să descrie evoluția în timp și în spațiu a ansamblului de lucrări miniere din subteran**. S-a preconizat utilizarea acestor modele pe un calculator electronic, în vederea simulării desfășurării lucrărilor miniere din subteran pe o perioadă de 1—2 ani. În perioada de început a cercetărilor, pentru un asemenea sistem, la nivel de mină, pentru condițiile din Valea Jiului, nu exista nici o încercare similară în țară, iar în străinătate erau cunoscute numai unele aplicații cu caracter local. După aproape șapte ani de eforturi de cercetare și proiectare se poate afirma că noul sistem de programare este pe deplin conturat, iar experimentarea lui, în anul 1978, la întreprinderea minieră Paroșeni a confirmat justetea concepției generale și realismul soluțiilor propuse.

Modelele sistemului de programare a producției

DUPĂ ANALIZA DE SISTEM s-a ajuns la conturarea bazei logice a sistemului de programare, care a fost concretizată în următoarele modele logico-matematice :

● **modelul rezervelor de cărbune ale minei**. Trecerea la programarea producției în sistem de prelucrare automată a datelor a reclamat o nouă categorisire a rezervelor, în funcție de stadiul de execuție a lucrărilor de deschidere și pregătire în abataj. În

acest model este descris întregul proces de trecere de la rezervă probabilă și nedeschisă, la producția industrială de cărbune la gura minei ;

● **modelul tehnologiilor aplicabile în fronturile de lucru**. rezultat din analiza metodelor de exploatare și ținînd seama de condițiile geologico-miniere ale Văii Jiului, de dotarea existentă și cea în perspectivă. Pentru fiecare clasă de tehnologii s-au elaborat descrieri logice și formulare tip, care să fie completate de unitățile miniere, ca document utilizat la perforarea cartelelor. Din formularele pe clase de tehnologii rezultă operațiile componente, mașinile și materialele principale utilizate și toți factorii geologici și tehnico-minieri care determină nivelul normei de producție ;

● **modelul capacităților de producție**, conceput pentru a descrie factorii care determină capacitatea de producție a verigilor tehnologice (abataje, lucrări orizontale de transport, puțuri de extracție, circuite de transbordare în subteran și de expediție la suprafață etc.). Programul de actualizare al fișierului de capacități permite să se stabilească în orice moment starea unei capacități, iar dacă temporar este oprită din funcțiune — durata și cauza opririi ;

● **modelul geometriei minei și al dinamicii acesteia în timp** — parte cu totul specifică a problemei programării producției la exploatarea subterană a substanțelor minerale utile. Prin fișierul denumit „STRUCTURA MINEI” se descriu ordinea de exploatare a diferitelor porțiuni de zăcămint și ordinea de execuție a lucrărilor miniere ;

● **modelul programului calendaristic**, la care ne referim în detaliu mai jos.

Modelele menționate au numai menirea de a sistematiza o bază de date de mare complexitate logică, care să stea la baza elaborării unui program de producție.

Căutările pentru elaborarea modelului de programare calendaristică a lucrărilor de pregătire și de abataj au consumat timp și au cerut eforturi mari de concepție. Colectivul de cercetare-proiectare a ajuns la convingerea că cel mai potrivit model este acela care va permite o simulare a activității minei, cât mai apropiată de gîndirea tehnică a specialiștilor. Se poate totuși constata că nu este vorba de o aplicație în care se face doar transpunerea pe calculator a procedurilor manuale, ci de o reorganizare și raționalizare radicală a metodologiei de programare a producției.

Modelul de programare calendaristică

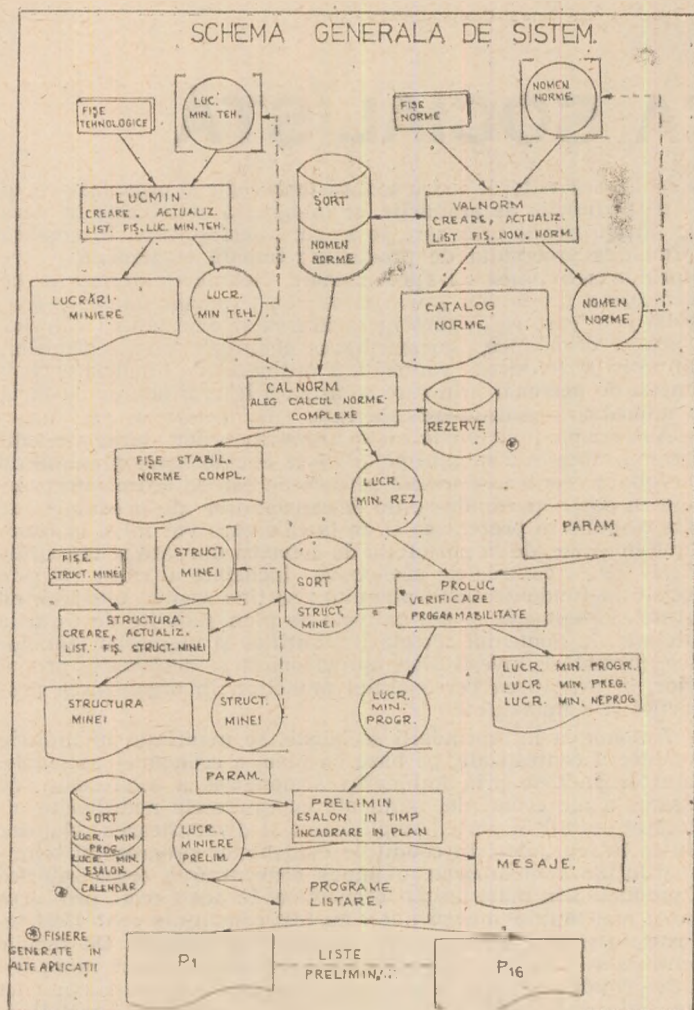
DISPUNÎNDU-SE de o bază de date la zi — organizată în fișierul rezervelor, fișierul lucrărilor miniere, fișierul structurii minei și fișierul capacităților — se face la început verificarea condiției de programabilitate în producție a fiecărei lucrări și se editează liste cu lucrările programabile și cu cele neprogramabile, pe cauze.

Din mulțimea abatajelor programabile se extrag cele care sînt deja în funcțiune sau trebuie să fie obligatoriu în funcțiune, din considerente tehnico-miniere. Pentru acestea se adoptă producția zilnică la nivelul capacității abatajului. Respectînd această restricție, se ajunge la un grad maxim de concentrare în spațiu a producției și la o durată minimă de extragere a rezervei dintr-un câmp de abataj.

Pentru abatajele din categoria „obligatoriu programabile în producție”, se fac verificările de capacități, pe verigi. Verificările sînt, în principal, de natura încadrării producției unei submulțimi de abataje în capacitatea verigii de transport și de aeraj, căreia îi aparțin abatajele. În cazul cînd restricția de capacitate a verigii este încălcată, se aplică o anumită regulă de scădere a producției, adoptate în faza precedentă, veriga respectivă devenind „saturată”.

SCHEMA GENERALA DE SISTEM.

Se verifică în continuare o restricție de încadrare a producției în abatajele programate în sarcina de plan la producția brută, apoi restricția privind efectivele zilnice repartizate la abataje — sau indicatorul de plan echivalent: productivitatea medie a muncii în abataje. În mod normal, încadrarea în sarcinile de plan la producția brută nu se face numai pe seama abatajelor obligatorii de programat. În mulțimea abatajelor programabile există o submulțime care îndeplinesc condițiile de a fi programate în producție, dar a căror programare nu este obligatorie. Acestea reprezintă categoria abatajelor „liber programabile” sau de rezervă. Pentru orice abataj „liber programabil”, la care producția poate varia între două limite determinate pe baza unor considerente tehnico-economice, se reiau verificările succesive ale celor trei restricții.

Modelul permite corecții iterative ($\pm$) ale producției din abatajele „liber programabile” pentru încadrarea în restricții până ce se ajunge la o variantă de program acceptabilă sau se tipărește mesajul imposibilității încadrării în restricții, în condițiile descrise de informațiile din baza de date.

În situația când se ajunge la o soluție acceptabilă, modelul simulează activitatea abatajelor programate în producție, până în momentul ieșirii din funcțiune a primului abataj în care s-a epuizat rezerva sau pentru care s-a impus în mod specific o oprire a activității după un anumit număr de zile sau după o anumită avansare în spațiu. O asemenea ieșire de abataj din funcțiune marchează în activitatea minei un eveniment important, care impune reluarea procedurilor descrise mai sus, pe baza datelor actualizate prin simulare, în vederea găsirii unei soluții de program pe perioada imediat următoare primei ieșiri de abataj din funcțiune până la o a doua ieșire de abataj etc.

În cazul mesajului imposibilității încadrării în restricții, specialiștii minei fac o analiză cu propuneri de modificări în tehnologiile de execuție și în structura de eşalonare a lucrărilor miniere, procedându-se și la modificări în baza de date.

Simularea se poate extinde pe perioade de peste un an, dar cu condiția ca baza de date să fie completată cu lucrări miniere nou propuse pentru deschiderea și pregătirea de noi zone ale zăcămintului.

Sistemul de prelucrare a datelor

INTRĂRI. Documentele de intrare în sistem sînt fișele tehnologice pentru fiecare fel de lucrare și fișele pentru încadrarea lucrărilor miniere în structura minei. Pentru crearea fișierului de norme s-au utilizat fișele de normative pe complexe de operații.

PRELUCRĂRI DE DATE. Programul LUCMIN realizează crearea fișierului de lucrări miniere combinat cu cel de tehnologii de execuție propuse, pornindu-se de la fișele tehnologice. Programele STRUCTUR și VALNORM realizează crearea fișierelor de structură a minei și de norme de lucrare.

Pornind de la fișierul de lucrări miniere și cel de norme, programul CALNORM alege normele pe complexe de operații și calculează normele complexe pe lucrare. Rezultat fișele de stabilire a normei complexe și un nou fișier de lucrări miniere, care nu mai cuprinde informațiile tehnologice, ci numai pe cele de identificare, cele geometrice și norma pe lucrare.

Programul PROLUC realizează verificarea programabilității lucrărilor miniere și calculează durata după care acestea pot intra în execuție, pornind de la fișierul de structură a minei. Programul PROLUC permite obținerea listelor cu abatajele programabile în producție, cele programabile în pregătire și cu lucrările miniere neprogramabile (pe cauze de neprogramare). Fișierul lucrărilor miniere programabile este utilizat în continuare în programul PRELIMIN, care simulează eşalonarea în timp a lucrărilor miniere, verificând încadrarea în planul de producție și cel al forței de muncă. În principal, programul realizează înlocuirea unei capacități de producție care iese, datorită epuzării rezervei, cu una sau mai multe capacități, cu respectarea restricțiilor cuprinse în modelul descris mai sus. Prin rularea acestui program, rezultă fișierul de lucrări miniere eşalonate calendaristic — care cuprinde informații de identificare a lucrărilor și producția programată din acestea pe luni, trimestre și ani și listele din preliminar, apropiate în privința conținutului informațional de cele utilizate în metodologia bazată pe prelucrarea manuală a datelor.

Schema generală a sistemului de prelucrare automată a datelor este dată în figură.

Valorificarea eforturilor de concepție depuse pentru elaborarea sistemului descris va fi condiționată de crearea și întreținerea bazei de date la nivelul minei, ca și de atragerea specialiștilor și a conducătorilor de la sector și mină în dialogul cu calculatorul — dialog care le va putea oferi multiple și surprinzătoare soluții la problemele cu care sînt confrunțați.

prof. dr. Aurelian SIMIONESCU
Institutul de mine Petroșani

Demitizarea metodei PERT

ASA a fost caracterizată, într-o întreprindere mijlocie din Franța, utilizarea metodei drumului critic pentru rezolvarea unor probleme de complexitate limitată, implicind colaborarea mai multor compartimente: lansarea de noi produse, deschiderea unei sucursale, realizarea unui utilaj, pregătirea unei expoziții cu viznare etc. Din totalul personalului întreprinderii respective, de 180 de oameni, 10 au fost o dată sau de mai multe ori șefi de proiect, iar alți 40 au îndeplinit sarcini elementare în cadrul diferitelor programe.

Se aplică o formă simplificată a metodei, care nu recurge la calculul probabilităților și la calculatorul electronic, putînd fi astfel înțeleasă de un număr mare de lucrători și adaptată la personalitatea diferiților responsabili de sarcini. În linii mari acțiunea se desfășoară în 6 etape: elaborarea unei liste exhaustive a sarcinilor (activităților) și numerotarea acestora; stabilirea tabelului de dependență a sarcinilor; construirea graficului-rețea (în care fiecare sarcină, reprezentată printr-o săgeată, este legată în amonte — la stînga sa — cu toate săgețile ce reprezintă celelalte sarcini de care depinde, iar în aval — la dreapta — cu cele care depind de ea); determinarea duratei fiecărei sarcini (ținînd seama de factorii perturbatori normali) și reperarea drumului critic (drumul cel mai lung între startul și încheierea programului); întocmirea graficului Gantt (calendaristic); controlul realizării.

Limitele de utilizare a metodei sînt date nu de durata proiectului, ci de numărul sarcinilor, ținînd seama de calificarea și experiența executanților. O persoană cu oarecare practică poate construi un program cu 100 de activități în circa 35 de ore. Pe parcursul realizării, o secretară reamintește responsabililor de sarcini — cu o frecvență ce depinde de seriozitatea cu care aceștia obișnuiesc să-și îndeplinească angajamentele — aprobarea termenelor; se dă o atenție deosebită acelor activități (evaluate la circa 20% din total în cazul proiectelor cu 50—80 de sarcini) care se situează pe drumul critic.

În acest fel, metoda PERT — care adesea îi inhibă pe neînșiți — devine un instrument de lucru simplu și practic.

ÎNTEPRINDEREA SOCIALISTĂ

ÎNTEPRINDEREA SOCIALISTĂ reprezintă unitatea de bază a economiei naționale unde se desfășoară în mod planificat activitatea productivă a oamenilor muncii, respectiv unde se produc bunurile materiale, se execută lucrări, se prestează servicii și se efectuează activități de aprovizionare și desfacere a produselor; un cadru organizat a cărui existență este determinată în mod obiectiv de procesul diviziunii sociale a muncii; în care forța de muncă realizează un contact direct cu mijloacele de producție; în care producătorii stabilesc relații reciproce și nemijlocite unii cu alții, în urma cărora se efectuează un complex de activități tehnico-productive, economice, organizatorico-administrative, sociale și politice. Rolul pe care îl are întreprinderea ca unitate în care se desfășoară direct și nemijlocit producția materială îi conferă acesteia caracterul de promotor al inițiativei economice. Acest fapt impune o **intensă activitate în planul organizării conducerii și gestionării fondurilor de producție**, a acțiunilor de stimulare a participării lucrătorilor atât la realizarea integrală a sarcinilor de plan cât și la conducerea nemijlocită a activității economice.

Întreprinderea socialistă se întemeiază pe proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție; se asigură astfel exercitarea de către oamenii muncii în mod direct și larg, în spiritul luptei democratice ce caracterizează societatea noastră, a prerogativelor ce decurg din calitatea lor de producători și proprietari ai mijloacelor de producție, de beneficiari ai activității desfășurate. În funcție de forma de proprietate, în economia socialistă se disting întreprinderi socialiste de stat și întreprinderi cooperatiste. **Întreprinderea socialistă de stat** se constituie și funcționează prin dotarea ei de către stat — ca titular al proprietății întregului popor — cu fonduri fixe și mijloace circulante, formîndu-se pe această cale patrimoniul propriu al acesteia. Funcționalitatea ei este asigurată și de sistemul de relații instituit pe verticală (de dependență și subordonare) și pe orizontală (de concurență) ce reflectă autonomia întreprinderii în raport cu alte unități socialiste, iar pe de altă parte, dependența sa față de activitatea celorlalte unități economice. **Întreprinderea cooperatistă** are la bază proprietatea cooperatistă, de grup și o întilnim ca reprezentativă în agricultură sub forma cooperativei agricole de producție; în industrie ea apare sub forma cooperativei meșteșugărești, iar în comerț sub forma cooperativei de consum. Întreprinderile cooperatiste, în virtutea proprietății de grup, sînt autonome unele față de altele; sînt autonome și față de unitățile de stat.

Întreprinderile socialiste se organizează și funcționează pe baza principiului autoconducerii muncitorești și a autogestiunii economico-financiare, fapt ce impune obligația fiecăreia de a-și desfășura activitatea independent, pe bază de plan propriu, finanțîndu-se din resurse proprii, asigurînd îndeplinirea ritmică și integrală a sarcinilor stabilite prin plan, realizarea unor produse de calitate superioară în condiții de eficiență economică sporită. Funcționînd pe baza autogestiunii economico-financiare, întreprinderile au sarcina de a-și acoperi cheltuielile de producție și circulație din veniturile proprii, de a obține beneficii din care să-și asigure propria dezvoltare și de a contribui la dezvoltarea generală a societății, de a crea resurse pentru participarea oamenilor muncii la beneficii și pentru acoperirea cheltuielilor necesare satisfacerii unor nevoi social-culturale ale acestora în cadrul programului de creștere a nivelului de trai. Ca urmare a măsurilor luate de Plenara C.C. al P.C.R. din martie 1978 privind perfecționarea mecanismului economico-financiar în această etapă se asigură creșterea responsabilității întreprinderilor și a colectivelor lor de muncă în gospodărirea cu maximum de eficiență a părții din avuția națională ce li s-a încredințat spre administrarea inițiativei fiecărui om al muncii.

Autogestiunea economico-financiară, conferă întreprinderilor o largă autonomie funcțională, care constă în calitatea acestora de persoană juridică, în dreptul lor de a elabora plan de dezvoltare propriu, de a întocmi buget de venituri și cheltuieli, de a constitui — conform noii legi a beneficiului — fonduri proprii pentru autofinanțare, acțiuni social-culturale, pentru participarea oamenilor la beneficii, de a avea cont de decontare la bancă, de a încheia bilanț propriu, de a apela la credite și de a intra în relații directe pe bază de contracte cu alte unități.

În vederea desfășurării în condiții normale a tuturor activităților conform cerințelor autogestiunii economico-financiare, întreprinderea socialistă îndeplinește următoarele funcții de bază: funcția de **cercetare-dezvoltare**, care cuprinde totalitatea activităților prin care se studiază, se conține, se elaborează și

se realizează viitorul cadru tehnic, tehnologic și organizatoric al unității; funcția de **producție**, ce integrează activitățile de bază ale întreprinderii prin care se asigură desfășurarea în condiții normale a procesului de producție; funcția **comercială**, care cuprinde activitatea de aprovizionare tehnico-materială și de desfacere a produselor sau a serviciilor; funcția **financiar-contabilă** prin care se asigură înregistrarea și exprimarea valorică a actelor economice, comensurarea cheltuielilor și veniturilor, obținerea și folosirea rațională a mijloacelor financiare etc.; funcția de **personal** prin care se asigură întreprinderea cu forța de muncă corespunzătoare calificată.

Autonomia funcțională oferă întreprinderilor largi atribuții și competențe în domeniul planificării — elaborarea planului de dezvoltare economico-socială se face de către fiecare întreprindere în parte, pornindu-se de la capacitățile de producție de care dispune în prezent ca și de la cele care vor intra în funcțiune în viitor, de la portofoliu de comenzi din țară și din străinătate, de la contractele economice încheiate al căror rol este decisiv în fundamentarea planului; se ține seama, totodată, de nivelele orientative și normative de plan stabilite de forurile tutelare: în domeniul cercetării științifice și ingineriei tehnologice, proiectări, investițiilor, aprovizionării și desfacerii produselor, în pregătirea personalului muncitor, în organizarea producției și a muncii etc.

Autonomia întreprinderii socialiste, se manifestă în limitele conducerii centralizate, pe bază de plan, a economiei naționale, caracterizîndu-se prin îmbinarea armonioasă a intereselor de ansamblu ale economiei naționale cu interesele nemijlocite ale fiecărei unități în parte. Amplificarea și diversificarea relațiilor dintre întreprinderi în condițiile exigențelor progresului tehnico-științific contemporan, a impus concentrarea organizatorică a producției în mari unități economice. În acest scop, prin gruparea mai multor întreprinderi au fost constituite centralele industriale și alte unități mari cu statut de centrală. De regulă, centrala s-a organizat pe scheletul unei întreprinderi reprezentative fiind, la rîndul ei, o unitate economică de producție care cuprinde mai multe întreprinderi, fabrici precum și unități de proiectare, cercetare, de aprovizionare și desfacere, de prelucrare automată a datelor, de pregătire a cadrelor etc. Prin atribuțiile pe care le au centralele asigură conducerea nemijlocită a întreprinderilor și a celorlalte unități din subordinea lor. Ele îndeplinesc, în totalitate sau parțial, o serie de activități în folosul unităților componente (cercetare tehnico-științifică, aprovizionare și desfacere, pregătirea cadrelor etc.).

Trăsăturile definitorii ale întreprinderii socialiste pot fi sintetizate astfel: un **organism complex**, întrucît ea reunește factorii obiectivi și subiectivi ai producției; un **organism unitar tehnico-productiv** care își găsește expresia în specificul activității productive și al tehnologiilor folosite; o **unitate organizatorico-administrativă**, deoarece în cadrul ei se organizează folosirea eficientă a resurselor materiale, financiare și umane; un **organism dinamic** care își adaptează necontenit funcțiile; totodată un **organism stabil** caracterizat prin autonomie funcțională; un **organism cu reglare proprie** care își organizează activitatea de sine stătător, se autoconduce în limitele reglementărilor normative, astfel încît rezultatul final să evidențieze o activitate de eficiență cît mai ridicată; o **unitate social-politică** în care oamenii muncii, paralel cu activitatea productivă, desfășoară un ansamblu de activități cu caracter social, politic, cultural-educativ — toate acestea contribuind la procesul făuririi omului nou, cu o înaltă conștiință muncitorească, educat în spiritul ideilor înaintate ale socialismului științific.

Îndeplinirea acestor funcții de către întreprinderile socialiste, utilizarea cît mai judicioasă a resurselor materiale, financiare și umane de care dispun, ca și obținerea unei eficiențe economice cît mai înalte, pot fi realizate printr-o conducere modernă, științifică. Conducerea întreprinderilor este o conducere colectivă realizată prin intermediul consiliilor oamenilor muncii și adunărilor generale ale reprezentanților oamenilor muncii. Aceste organisme instituționalizate de conducere colectivă constituie forme de expresie ale autoconducerii muncitorești forma de manifestare a rolului conducător al oamenilor muncii din fiecare întreprindere, grija acestora pentru buna gospodărire a mijloacelor materiale și financiare ce le sînt încredințate. Autoconducerea muncitorească ridică pe noi trepte munca plină de responsabilitate a tuturor oamenilor muncii din întreprindere.

7

PRODUCTIVITATEA MUNCII

CONTINUAM publicarea consultațiilor pentru candidații la examenul de admitere în învățămîntul economic superior, elaborate pe baza Programei Ministerului Educației și Învățămîntului, de către cadrele catedrei de economie politică de la Academia de Studii Economice din București, sub conducerea prof. univ. dr. N. N. Constantinescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

FACTORUL hotărîtor al progresului economic și al satisfacerii în condiții mai bune a nevoilor de consum ale fiecărei națiuni este creșterea eficienței economice.

Eficiența economică se exprimă ca un raport între ansamblul efectelor (rezultatelor) economice utile obținute dintr-o anumită activitate și eforturile (cheltuielile) făcute. Cu cît este mai mare valoarea supraunitară a acestui raport cu atît mai repede se dezvoltă avuția națională și crește nivelul de trai al întregului popor.

● Productivitatea muncii — expresie sintetică a eficienței economice

PRINCIPALA FORMĂ de exprimare a eficienței economice este productivitatea muncii. Productivitatea muncii reprezintă eficacitatea, rodnicia cu care este cheltuita munca în procesul de producție. Ea reflectă însușirea muncii de a produce în unitatea de timp un anumit volum de valori de întrebuințare sau servicii productive. Productivitatea este un atribut al activității umane productive: numai omul, prin munca sa concretă, creează valori de întrebuințare și are capacitatea să le sporească.

Așa cum munca apare, pe de o parte, ca muncă individuală (a lucrătorului, echipei, secției etc.), iar, pe de altă parte, ca un segment al muncii sociale și productivitatea muncii îmbracă două forme: a) productivitatea muncii individuale; b) productivitatea muncii sociale.

Productivitatea muncii individuale reprezintă rodnicia cu care este cheltuită munca de către un lucrător sau colectiv de lucrători în funcție de condițiile proprii, specifice (de înzestrare tehnică, de calificare, de intensitate, de organizare etc.), în care își deslășoară activitatea. Diferențele dintre lucrători, dintre locurile de muncă și unitățile economice, în privința condițiilor concrete de muncă, determină deosebiri importante în nivelul productivității muncii individuale.

Nivelul productivității muncii individuale (W) se măsoară prin:

(a) producția obținută cu o anumită cantitate de muncă vie utilizîndu-se relația $W = \frac{Q}{T}$ unde Q = volumul producției și

T = cheltuiala de muncă (timpul lucrat);

(b) cantitatea de muncă vie cheltuită pentru obținerea unei unități de producție, utilizîndu-se relația $W = \frac{T}{Q}$

Condițiile concrete din economie și obiectivele urmărite prin sistemul informațional fac ca numărătorul și numitorul raportului de productivitate să se exprime în unități diferite. Astfel, volumul producției se exprimă în:

— unități fizice (l, m, kg, kWh etc.);

— unități natural-convenționale (la întreprinderile care produc bunuri de același fel, dar cu caracteristici diferite — tractoare, vagoane etc. — un produs fiind ales ca unitate convențională, urmînd ca întreaga producție să se exprime în produse convenționale cu ajutorul unor coeficienți de transformare);

— unități valorice (cu ajutorul indicatorilor producție globală și producție netă). Producția globală exprimă sub formă bănească ansamblul rezultatelor unei unități economice materializate în produse finite, semifabricate, producție neterminată etc. Folosirea acestui indicator nu stimulează însă întreprinderile în reducerea consumurilor specifice, în folosirea materiilor prime ieftine, în concentrarea atenției spre scurtarea ciclurilor de fabricație astfel încît să se livreze economiei naționale cît mai multe produse fizice necesare consumului. De aceea, pentru exprimarea producției cel mai corespunzător este indicatorul producție netă, care exprimă valoarea nou creată într-o unitate într-un anumit interval de timp, aportul unității respective la producerea venitului național.

Cheltuiala de muncă se exprimă prin numărul mediu de personal muncitor, numărul mediu de muncitori sau prin timpul

efectiv lucrat de aceștia (om-ore, om-zile etc.). Astfel, nivelul productivității muncii se poate exprima: în unități fizice (pe lucrător, pe muncitor și pe oră lucrată etc.); în unități natural-convenționale (pe lucrător, pe muncitor, pe oră lucrată); în unități valorice (producția netă pe lucrători, pe muncitori și pe oră lucrată). Expresia cea mai exactă a nivelului productivității muncii se obține prin metoda în unități fizice pe oră lucrată, dar ea se aplică doar acolo unde există producție omogenă (energie electrică, oțel) și se ține o evidență strictă a orelor efectiv lucrate de întregul personal. În practică nivelul productivității muncii se exprimă după metoda în unități valorice pe lucrător, deși ea poate deforma realitatea ori de cîte ori prețurile se abat de la valoarea.

Productivitatea muncii sociale exprimă rodnicia, eficacitatea cu care este cheltuită în condiții medii de înzestrare tehnică, îndemnamare și intensitate, întreaga muncă (vie și materializată) ocazionată de obținerea unei valori de întrebuințare. Ea se determină pe produs, pe ramură și pe economia națională. Calcularea productivității muncii sociale presupune cunoașterea tuturor fazelor necesare obținerii produsului finit, munca vie desfășurată într-o anumită etapă devenind muncă materializată pentru următoarele, inclusă în valoarea respectivului produs. De pildă, pentru a calcula productivitatea muncii sociale în producția de laminate este necesară cunoașterea muncii totale, cheltuită în condiții medii, pentru obținerea minereului de fier și a metalului și în sfîrșit, pentru laminarea propriu-zisă.

În acest caz nivelul productivității muncii sociale se exprimă prin timpul de muncă socialmente necesar obținerii produsului finit; cu cît este mai înaltă productivitatea muncii sociale cu atît este mai mic timpul de muncă socialmente necesar, iar creșterea productivității muncii sociale se concretizează în reducerea timpului de muncă socialmente necesar, în economie de muncă vie și materializată pentru societate.

La nivelul economiei naționale, productivitatea întregii muncii sociale se exprimă raportînd volumul venitului național la numărul lucrătorilor productivi. În economia socialistă, între productivitatea muncii individuale și productivitatea muncii sociale există o strînsă corelație întrucît economia de muncă dintr-o întreprindere constituie o componentă a acțiunii de economisire a muncii la nivelul întregii societăți.

● Creșterea productivității muncii — factor esențial al dezvoltării societății noastre

CREȘTEREA productivității muncii reprezintă o asmenență schimbare în deslășurarea producției încît se reduce timpul de muncă necesar obținerii unui produs, iar o cantitate dată de muncă dobîndește capacitatea de a produce mai multe valori de întrebuințare (sau același număr, dar de calitate mai bună). Trebuie făcută distincție între creșterea productivității muncii (definită mai sus) și creșterea intensității muncii (care înseamnă sporirea producției orare pe seama măririi efortului în unitatea de timp). În acest din urmă caz, mărimea valorii unității de marfă rămîne constantă.

În calculele statistice, indicele creșterii productivității muncii (IW) se exprimă prin raportul procentual dintre nivelul productivității muncii din perioada curentă raportat la nivelul perioadei de bază.

Fiecare nouă orînduire socială, avînd forțe de producție și relații de producție superioare față de cea precedentă, realizează și un nivel mai înalt al productivității muncii, ceea ce constituie, în ultimă instanță, factorul hotărîtor, determinant, al superiorității sale asupra orînduirii vechi.

Creșterea productivității muncii este o lege economică generală care exprimă legătura esențială și causală dintre gradul de dezvoltare a forțelor de producție și eficiența cu care este cheltuită munca socială. Deși prezentă în toate orînduirile, acțiunea acestei legi are loc în forme și cu consecințe social-economice diferite de la o orînduire la alta. Realitățile social-economice ale socialismului creează premise pentru creșterea necentenită și rapidă a productivității muncii în beneficiul fiecărui individ și al societății în ansamblul său.

Creșterea productivității muncii în societatea socialistă are o deosebită importanță pentru economia națională și pentru fiecare cetățean :

— **determină reducerea consumului de muncă** pe unitatea de produs și micșorarea valorii acestuia, devenind astfel posibilă satisfacerea unor nevoi suplimentare ale societății, paralel cu reducerea duratei săptămânii de lucru ;

— **este factorul hotărâtor al sporirii producției și venitului național**, al reducerii și lichidării decalajelor ce ne despart încă de țările avansate din punct de vedere economic. Pe seama creșterii productivității muncii se obține în acest cinciinal peste 30 % din sporul producției industriale, față de 60 % realizat în cinciinalul 1971—1975 ; este de reținut și faptul că în prezent un procent de creștere a productivității muncii generează un spor de venit național de peste 5 miliarde lei ;

— **pe această bază sporește volumul mijloacelor concentrate la dispoziția statului socialist și utilizate pentru dezvoltarea rapidă a avuției naționale, învățămîntului, culturii, artei și ocrotirii sănătății, pentru ridicarea nivelului general al civilizației și dezvoltarea multilaterală a personalității umane.**

● Progresul tehnic — principala cale a sporirii productivității muncii

NIVELUL ȘI DINAMICA productivității muncii depind de o mare varietate de factori tehnico-economici, sociali și naturali sub a căror incidență se desfășoară producția.

Progresul tehnic reprezintă procesul de perfecționare a mijloacelor de producție și a tehnologiilor de fabricație pe baza cuceririlor științei. El contribuie la ușurarea și economisirea muncii vii și materializate prin **mecanizare, automatizare** etc., scurtează durata timpului de producție, iar o parte a efortului uman este preluată de mașini, reducându-se cantitatea de muncă vie necesară obținerii unui produs ; prin **chimizare și introducerea unor tehnologii moderne** sporesc gradul de prelucrare a materiilor prime și calitatea produselor, se reduc consumurile specifice, rebururile și deșeurile, devine posibilă apariția înlocuitorilor pentru materii prime scumpe sau rare etc.

Ridicarea calificării forței de muncă contribuie la creșterea productivității muncii pentru că astfel munca mai complexă efectuează într-un timp mai scurt și într-un mod mai riguros diferite operații. Folosește mai rațional mașinile și utilajele, creează produse de calitate mai bună etc.

Perfecționarea organizării științifice, a producției și a muncii influențează direct productivitatea muncii ; este un proces complex și permanent ce presupune : asigurarea unei structuri raționale a unităților ; desfășurarea ritmică a producției ; întărirea disciplinei în munca și folosirea eficientă, în slujba producției, a întregului timp de lucru ; stabilirea unor norme de consum și sarcini de muncă pentru fiecare lucrător, științific fundamentate ; **reducerea personalului administrativ-gospodăresc** în limitele strict necesare, etc.

Cointeresarea materială, conditionind sporirea retribuției de cantitatea, calitatea și importanța socială a muncii, de creșterea eficienței economice stimulează, în condițiile noului mecanism economic din țara noastră, folosirea judicioasă a timpului de lucru și a mijloacelor de producție, ridicarea calificării oamenilor muncii și a calității produselor.

Creșterea productivității muncii este influențată de stimularea întrecerii socialiste și de folosirea unor **metode de cointeresare morală** adecvate fiecărei categorii de oameni ai muncii etc.

Condițiile naturale, (condițiile de climă, de fertilitate, adâncimea și bogăția unui zăcămint, calitatea aerului, a apei etc.) influențează asupra producției. Ele determină unele particularități ale ciclului de producție, ale gradului de utilizare a timpului

de lucru, influențează eficiența cu care este cheltuită munca omenească. La actualul nivel de dezvoltare al științei și tehnicii, al producției în general, devine deosebit de necesar, dar și de eficient în același timp, un serios efort pentru **protejarea mediului natural** (solul, apa, aerul, peisajul, resursele de materii prime și energetice neregenerabile etc.) ; pe această cale se contribuie la îmbunătățirea stării de sănătate a populației, la economisirea unor resurse și chiar lărgirea lor, se elimină efectele distructive ale diferiților poluanți asupra proceselor de producție, ceea ce influențează într-o măsură substanțială creșterea productivității muncii.

● Cerința creșterii productivității muncii în etapa fâuririi societății socialiste multilateral dezvoltate

DATORITĂ politicii promovate de P.C.R., productivitatea muncii în țara noastră a crescut continuu și în ritm rapid. Astfel, comparativ cu anul 1950, în 1977, productivitatea muncii pe un lucrător în industrie a sporit de circa 7,85 ori, în construcții-montaj de 5,67 ori, în transportul feroviar de 3,50 ori etc. Deși ritmul mediu anual de creștere a productivității muncii în țara noastră a fost printre cele mai înalte din lume, totuși, datorită nivelului scăzut de la care am pornit, **productivitatea muncii în România este încă de 3—4 ori mai mică față de țările dezvoltate industrial.**

Pornind de la rolul productivității muncii ca factor esențial în dezvoltarea generală a societății, **Programul P.C.R.** subliniază că o direcție importantă în care se va acționa pentru fâurirea societății socialiste multilateral dezvoltate va fi „**creșterea productivității muncii sociale, pe baza mecanizării și automatizării procesului de producție, ...organizării științifice a producției și a muncii, folosirii tuturor rezervelor și resurselor economice naționale socialiste, a întregului potențial economic național.**”

Pe această bază, Conferința Națională din decembrie 1977 a stabilit obiective adecvate în domeniul creșterii productivității muncii : în cinciinalul 1976—1980, ea va spori anual cu 9,2 % în industrie și cu 9,7 % în construcții-montaj ; în cinciinalul 1981—1985, ritmul mediu anual de creștere a productivității muncii va fi de 7,4—8,0 % în industrie și de 7,8—8,2 % în construcții-montaj ; 90 % din sporul venitului național se va realiza pe seama creșterii productivității muncii. În vederea realizării acestor sarcini se va urmări nu intensificarea efortului fizic, ci extinderea progresului tehnic în toate domeniile, organizarea științifică a producției și a muncii, stimularea și valorificarea inițiativei, inteligenței și spiritului novator al celor ce muncesc.

În concepția Partidului Comunist Român, valorificarea tuturor posibilităților de creștere a productivității muncii reprezintă factorul hotărâtor pentru realizarea obiectivelor economico-sociale planificate și depășirea de către țara noastră până la jumătatea deceniului viitor a stadiului de țară în curs de dezvoltare — în accepțiunea contemporană a termenului — trecind la stadiul de țară cu o dezvoltare medie.

lector univ. I. GAVRILA

INTREBĂRI :

1. Ce se înțelege prin productivitatea muncii ?
2. Comparați cele două forme pe care le îmbracă productivitatea muncii.
3. Explicați cum creșterea productivității muncii duce la ridicarea nivelului de trai și la progresul societății.
4. Demonstrați modalitățile prin care progresul tehnic duce la creșterea productivității muncii.
5. Prezența principalelor obiective stabilite de Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1977 în domeniul creșterii productivității muncii.

DINAMICA ÎNNOIRII

(Urmare din pag. 11)

tingentelor libere de taxe vamale în țările Europei de nord ;

● raționalizarea transporturilor (care pot reprezenta, pentru anumite piețe, 40—50% din prețul de export) ;

● întocmirea unor studii de piață care să asigure acțiunea operativă, în funcție de factorii conjuncturali ce influențează exporturile noastre pe o anumită piață, avînd o bază de informare largă și competentă ;

● promovarea simultană a ex-

portului produsului de bază și a coprodusului rezultat din procesul de fabricație ;

● realizarea unor contracte de lungă durată, asigurînd menținerea pe o piață indiferent de fluctuațiile în fidelitatea cumpărătorilor ;

● aplicarea unei strategii de prețuri variate în funcție de specificul pieței.

Acționîndu-se pe aceste coordonate strategice se vor atinge creșteri semnificative în eficiența ex-

porturilor noastre de produse clorosodice.

În același timp dorim să menționăm că această experiență, prezentată mai sus, se poate dovedi utilă în conceperea și implementarea strategiei de export la orice altă întreprindere cu sarcini de export, care în mod similar va trebui să parcurgă etapele : studiului conjunctural, delimitării piețelor de interes, definirii strategiilor de marketing pentru fiecare zonă sau țară de export, și în final elaborarea programului de marketing pentru realizarea sarcinilor de export.

CONCEPTUL DE EFICIENȚĂ ECONOMICĂ ÎN LUMINA PERFEȚIONĂRII MECANISMULUI ECONOMIC

ANSAMBLUL MĂSURILOR care formează noul mecanism economic al României, întreaga sa structură metodologică și normativă sînt clădite pe principiul eficienței economice, principiu care trebuie să stea la baza oricărei activități economice, fără de care este de neconceput desfășurarea vreunui proces în ramurile producției materiale. De altfel, creșterea importanței criteriilor de eficiență economică în adoptarea deciziilor în lumea contemporană este un lucru cît se poate de firesc, mai ales că resursele sînt într-o continuă reducere, ba mai mult chiar, în anumite domenii asistăm la o îngustare extrem de stînjitoare a bazei de materii prime și materiale. În acest context apare deci logică intensificarea spiritului de gestionare cît mai rațională a acestora și, implicit, utilizarea din ce în ce mai largă a calculului de eficiență economică. Din acest raționament rezultă, totodată, că, în mod sigur, importanța eficienței economice va crește în viitor în preocupările conducerii economice.

În țara noastră, începînd de la data de 1 ianuarie 1979 s-a generalizat aplicarea noului mecanism economic. De aceea, ne-am propus să analizăm, în cele ce urmează, ce reprezintă conceptul de eficiență economică, ce importanță are această categorie economică în adoptarea deciziilor și cum trebuie privit acest concept prin prisma noului mecanism economic al României.

1. Conceptul de eficiență economică

ORICE ACTIVITATE ECONOMICĂ are drept scop obținerea unor efecte utile pentru societate. Capitolul din știința economică în care problema centrală ce trebuie rezolvată este aceea referitoare la mărirea eforturilor cu care se obțin aceste efecte utile poartă denumirea de capitolul eficienței economice.

Conceptul de eficiență a fost întrebuintat încă din secolul trecut, în domeniul ingineriei. Astfel, principalul indicator al eficienței tehnice este și astăzi randamentul, care se exprimă prin raportul dintre puterea utilă și puterea absorbită.

În anumite ramuri tehnice, denumirea de eficiență apare însă în mod expres. Bunăoară, în optică, eficiența luminoasă este caracterizată prin raportul dintre fluxul de lumină și puterea consumată de un izvor de lumină și se măsoară în numărul de lumeni care revin pe un watt.

În economie, termenul de eficiență capătă o largă întrebuințare în secolul nostru, deși unele referiri la compararea rezultatelor cu cheltuielile le întîlnim și la mari gînditori pe tărîm economic din secolul trecut, cum sînt Adam Smith, Karl Marx etc. O dată cu pătrunderea modelării matematice în creșterea economică, în ultimii 20—30 de ani, conceptul de eficiență economică își lărgeste din ce în ce mai mult sfera de aplicabilitate.

Așadar, conceptul de eficiență economică își propune să realizeze o comparație între volumul efectelor obținute în urma desfășurării unui proces economic și volumul eforturilor necesare desfășurării acestui proces. Formula de principiu a eficienței economice se mai numește și formula celor trei „e”-uri:

$$e = \frac{E}{\mathcal{E}} \text{ în care:}$$

e = eficiența economică;

E = efecte

$\mathcal{E}$ = eforturi.

Interesant este și faptul că uneori această formulă operează și sub formă inversă:

$$e' = \frac{\mathcal{E}}{E}$$

Astfel, un indicator de eficiență economică, căruia i se acordă o mare însemnătate în noul mecanism economic al țării noastre este „producția obținută la 1 000 lei mijloace fixe”, indicator care se calculează după prima formulă de principiu a eficienței, respectiv, prin raportul dintre valoarea producției și valoarea mijloacelor fixe. Este clar că la numărător avem efectele (producția), iar la numitor — eforturile (mijloacele fixe).

După cum este cunoscut, acest indicator se utilizează și pînă în prezent, întreprinderile noastre avînd obligația să realizeze pînă la sfîrșitul actualului cincinal circa 1 400—1 500 lei producție globală la 1 000 lei mijloace fixe. În noul mecanism economic, întreprinderile vor primi însă normative privind valoarea producției nete ce trebuie obținută la 1 000 lei mijloace fixe, fapt ce va reprezenta o măsură mult mai judicioasă de creștere a eficienței economice, dacă avem în vedere avantajele știute ale producției nete față de cele ale producției globale, în calculul unor asemenea indicatori.

Un alt indicator de eficiență economică îl constituie „investiția specifică”, indicator care se calculează în conformitate cu cea de a doua formulă de principiu a eficienței, adică prin raportul dintre volumul investițiilor și capacitatea de producție. În acest caz la numărător au fost așezate eforturile (investițiile), iar la numitor — efectele (capacitatea de producție).

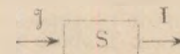
Mai mult decît atît, pot exista indicatori ai eficienței economice care să se calculeze în conformitate cu ambele formule ale eficienței. Un asemenea indicator este productivitatea muncii, indicator care compară efectele (producția) cu eforturile de resurse umane (numărul personalului).

Este însă de reținut faptul că în prima formulă a eficienței economice se urmărește maximizarea rezultatului, iar în cea de a doua minimizarea lui, adică:

$$e = \frac{E}{\mathcal{E}} \rightarrow \max.$$

$$e' = \frac{\mathcal{E}}{E} \rightarrow \min.$$

În primul caz, rezultatul exprimă volumul efectelor ce se obțin pentru o unitate de măsură a eforturilor, iar în cel de al doilea caz — volumul eforturilor necesare pentru obținerea unei unități de măsură a efectelor. Prima formulă ar caracteriza „eficiența” propriu-zisă, pe cînd cea de a doua ar exprima „ineficiența”. Dar, conceptul de eficiență poate fi examinat și prin prisma teoriei sistemelor generale. Astfel, cel mai simplu sistem este:

în care :

S = sistemul;

J = intrările în sistem.

I = ieșirile din sistem;

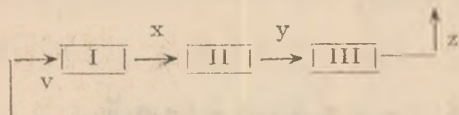
Eficiența economică se poate exprima deci prin raportarea ieșirilor din sistem și intrărilor în sistem, adică

$$e = \frac{I}{J}$$

Rezultatul exprimă volumul ieșirilor care revin pe o unitate de măsură a intrărilor. Un asemenea indicator este „gradul de prelucrare a materiilor prime”.

În cadrul noului mecanism economic, întreprinderile vor primi unele normative care să le cointerezeze și să le determine să adopte măsuri hotărîte pentru sporirea eficienței economice. Unul din aceste normative se va referi tocmai la indicatorul menționat, care va exprima măsura în care mate-

riile prime și materialele sint transformate de o anumită întreprindere. Pentru examinarea indicatorului „gradul de prelucrare a materiilor prime”, vom examina cazul unei întreprinderi constructoare de autocamioane. La această întreprindere, schema fluxurilor tehnologice este următoarea:

în care:

- I = secția de turnătorie;
- II = secția de prelucrări la rece;
- III = secția de montaj auto-camioane;
- v = minereuri de fier;
- x = piese brute turnate;
- y = piese prelucrate;
- z = autocamioane.

Atunci, se pot calcula coeficienții de prelucrare a materiilor prime (respectiv a semifabricatelor) pe fiecare secție în parte

$$(k_I, k_{II} \text{ și } k_{III})$$

astfel:

$$k_I = \frac{x}{v}; \quad k_{II} = \frac{y}{x}; \quad k_{III} = \frac{z}{y}$$

De asemenea, se poate calcula și gradul (coeficientul) de folosire a materiilor prime, pe ansamblul întreprinderii (k) astfel:

$$k = \frac{z}{v}$$

Am arătat că, în esență, conceptul de eficiență economică își propune să realizeze o comparație între volumul efectelor și cel al eforturilor. Comparația se poate face, după cum am văzut, nu numai prin raportarea efectelor la eforturi, dar și invers. Din această definiție rezultă că este greșit a aprecia o activitate ca fiind eficientă numai pe considerentul că se obțin volume mari de efecte. Mai explicit vorbind, este greșit să se afirme că o întreprindere mare este mai eficientă decât o întreprindere mică numai pentru bunul motiv că prima furnizează mai multe efecte utile societății. **Problema care se pune**, din punct de vedere economic, este aceea de a ști cu ce cheltuieli se obțin aceste efecte. Iar în această privință, doar calculele de eficiență economică pot demonstra care din cele două întreprinderi are o producție mai eficientă.

Totodată, este important de arătat că nu este recomandabil să restringem conceptul de eficiență numai la compararea efectelor cu eforturile. Uneori această unică comparație poate îndemna la decizii eronate. Iată, spre exemplu, să analizăm din nou indicatorul productivitatea muncii, indicator pe care analiza eficienței economice îl situează printre cei mai importanți (dacă nu cel mai important). Dacă ne găsim într-o întreprindere în care productivitatea muncii este mare, aceasta nu înseamnă în mod implicit că activitatea acestei întreprinderi este eficientă. În mod paradoxal, deși raportul dintre efecte (producția acestei întreprinderi) și eforturi (consumul de resurse umane) în această întreprindere este favorabil, activitatea ei poate fi ineficientă dacă structura producției realizate este depășită de necesitățile societății. Prin urmare, categoria de eficiență economică cuprinde și alte elemente, cum ar fi oportunitatea acțiunilor, ordinea priorităților, influența factorului timp etc.

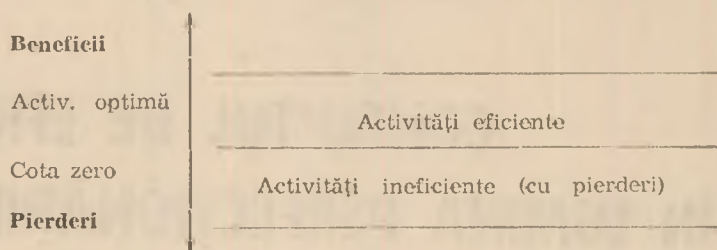
A rezuma eficiența economică numai la compararea rezultatelor cu resursele consumate reprezintă un mod simplist de tratare a eficienței economice. Trebuie reținut că această noțiune este prin excelență o noțiune de ordin calitativ, că de fapt ea este produsul interacțiunilor mai multor factori calitativi, constituiți într-un complex de factori, care au drept obiectiv creșterea economică, modernizarea structurilor economiei naționale și ridicarea nivelului de trai al populației, fapt ce presupune o analiză cauzală multilaterală, cu desfășurări și implicații nu numai în domeniul economic, dar și în domeniile social-cultural, ecologic, politic, militar etc.

De aceea, autorul acestor rânduri pledează pentru calculele de eficiență globală, singurele în măsură să conducă la o opțiune judicioasă, în timp ce calcule parțiale sau efectuate numai pentru nivele izolate pot determina decizii eronate. Dacă ne referim la activitățile productive, calculele de eficiență trebuie să răspundă la următoarele întrebări:

- ce producem (sortimentul optim)
- cât producem (capacitatea optimă)
- cum producem (tehnologiile de fabricație)
- unde producem (amplasamentele și piețele de desfacere)
- când producem și când desfacem (oportunitatea)

2. Raportul dintre optim și eficient

DACĂ GRUPĂM activitățile desfășurate de diverse întreprinderi, în două clase — activități cu beneficii și activități cu pierderi — obținem următorul grafic:

Activitatea eficientă începe din momentul când întreprinderea înregistrează beneficii (de la cota zero în sus). Activitățile eficiente se eșalonează în sus, după diferite grade de eficiență. Cea mai eficientă activitate este activitatea optimă. Progresul tehnico-stiințific permanent pe care îl cunoaște societatea omenescă, în întreaga sa evoluție, face ca de fapt linia de optim să funcționeze ca și linia de orizont: pe măsură ce te apropii de orizont, el se îndepărtează.

În literatura de specialitate se face o diferență netă între optimul parțial și cel general, între optimul micro și cel macroeconomic, dezvăluindu-se chiar contradicții între acestea și pledându-se pentru optimul macroeconomic, cel care ține seama de interesele generale ale societății. Părerea noastră este că în argumentarea acestei afirmații ar trebui să se pornească de la faptul cunoscut că o problemă de rezolvat admite o singură valoare optimă — și nu mai multe — dacă, există o singură funcție obiectiv; bineînțeles că pot exista mai multe soluții optime, dar toate converg spre o aceeași valoare optimă. Dacă segmentăm problema de ansamblu în analize parțiale, trebuie avut grijă să păstrăm intacte criteriile de eficiență.

În această privință dorim să facem o analogie cu principiul optimalității de la cercetările operaționale, conform căruia o decizie optimă nu poate fi formată decât din subdecizii optime. Demonstrația acestei teoreme este extrem de simplă. Din întregul lanț de subdecizii care formează decizia optimă, extragem o subdecizie. Presupunem că aceasta nu este optimă și o înlocuim cu alta mai bună. În felul acesta, am obține deci un nou lanț de subdecizii, prin urmare o nouă decizie, care ar fi mai bună decât decizia optimă, ceea ce este absurd. La fel și în cazul optimului parțial, acesta poate fi considerat cu adevărat optim numai și numai dacă el corespunde intereselor generale ale societății, deci ale întregului sistem, considerat în ansamblul său. Dacă din punct de vedere teoretic, matematic, aceste lucruri sint clare, în schimb în practica economică intervin destule situații în care, pe temeiul unor interese proprii, limitate, întreprinderile au o viziune îngustă asupra optimului, oprindu-se la ceea ce numeam optimul parțial și scăpând din vedere tocmai ceea ce este esențial și anume optimul general. Tocmai acest mod de a privi optimul parțial, rupt de cel general este de natură să conducă la posibilitatea apariției unor contradicții între interesele întreprinderilor și interesele generale ale economiei naționale.

3. Criterii de apreciere a eficienței economice

AM ARĂTAT că eficiența economică este rezultatul unui complex de factori calitativi cu desfășurări și implicații pe multiple planuri. Aprecierea eficienței economice a unei acțiuni se face la rîndul său pe baza unui mănunchi de criterii, deoarece o acțiune convenabilă dintr-un anumit punct de vedere poate fi nefavorabilă din alt punct de vedere. Problema clasificării, după importanța lor, a acestor criterii este o problemă extrem de dificilă și, în mod practic, nerezolvată.

O acțiune economică se realizează cu prețul unor consumuri de resurse sau cum au fost denumite anterior — eforturi. Resursele se divid în două mari categorii: resurse umane (consum de muncă vie) și resurse materiale (consum de muncă trecută). La întrebarea care acțiune este mai eficientă, cea care conduce la reducerea consumului de muncă vie sau cea care conduce la reducerea consumului de muncă trecută, este foarte greu de răspuns.

Pentru construirea și funcționarea unei fabrici de exemplu, este nevoie de două categorii de fonduri: investiții (pînă la pune-

prof. dr. Ion ROMĂNU

(Continuare în pag. 26)

Convorbiri economice
cu profesorul
MAURICE GUERNIER

(Franța), coautor al rapoartelor
„Omenirea la răspîntie” și
„Restructurarea ordinii
internationale”

CHELTUIELILE MILITARE
ȘI DEZECHILIBRELE, PRINCIPALE
OBSTACOLE ÎN CALEA UNEI
DEZVOLTĂRI SĂNĂTOASE

● Din mulțimea problemelor care confruntă omenirea contemporană, care considerați că se detașează prin gravitatea și complexitatea lor ?

— Ideea fundamentală a Clubului de la Roma, al cărui membru sint de la crearea sa, în 1968, este că trăim într-o lume care a căpătat caracterul unui adevărat sistem. Acesta se compune din națiuni desigur foarte diferite, unele foarte puternice, altele mai mici, în total peste 150 de națiuni. Se observă că multe din problemele care confruntă națiunile lumii sint probleme globale, interconectate unele cu altele. Dintre acestea cu am distins câteva probleme, dominante față de toate celelalte. Prima dintre ele este evident problema cursei înarmărilor. Aceasta este foarte gravă în sine, mai ales dacă se utilizează armamentele acumulate, dar chiar și dacă ele nu sint utilizate, pentru că înarmarea consumă 400 miliarde dolari pe an. Dacă produsul mondial brut este acum de circa 6 000 miliarde dolari, iar 20% reprezintă cheltuielile pentru formarea capitalului necesar producerii acestor 6 000 miliarde, aceasta înseamnă peste 1 000 miliarde dolari. Din produsul mondial, 400 miliarde dolari se pierd, pentru că armamentul după cum se știe, nu produce nimic. Pentru mine faptul că oamenii risipesc aceste 400 miliarde dolari este una din cauzele fundamentale ale crizei globale pe care o trăim. A doua mare problemă mondială este dezechilibrul enorm care există între „Nord” și „Sud”, adică între țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare. Acest decalaj nu încetează să crească, ceea ce este foarte grav. A treia problemă este cea a populației, care este mai ales o problemă a Sudului. A patra problemă este cea a echilibrului alimentar. Țările dezvoltate își pot asigura hrana, consumă chiar prea multă, fiind timpul să pună o frînă acestui consum, în vreme ce Sudul duce lipsă de hrană. Firește, nu se pune problema ca Nordul să alimenteze Sudul, pentru că sumele pe care acesta din urmă ar trebui să le plătească ar fi considerabile. Am calculat cu Mihajlo Mesarovic, al cărui nume vă este desigur cunoscut, că deficitul alimentar mondial în anul 2000 în marile regiuni ale Sudului plus Japonia (care va fi permanent deficitară în alimente) va atinge 56 miliarde dolari. Aș menționa aici că în luna septembrie 1978 am participat la Moscova la o reuniune la Academia de Științe a U.R.S.S., în care, timp de trei zile, am discutat despre realizarea unui studiu, împreună și cu specialiști americani, privind consecințele pe care le-ar putea avea modificările de climă asupra producției agricole și implicit alimentare. A cincea problemă este cea a energiei și materiilor prime, care după cum se știe nu sint nelimitate. A șasea este problema creșterii: ce creștere vom putea realiza ținînd seama de dificultățile arătate pînă acum. Este posibil ca ritmurile înregistrate pînă acum să cunoască o anumită diminuare. Problema încetinirii creșterii este și ea interconectată cu toate celelalte. De ea se leagă răspunsul la întrebarea pe care ne-o punem în Occident cum vom soluționa problema șomajului. Există un risc foarte mare de creștere a șomajului, mai ales în țările în curs de dezvoltare, care vor avea nevoie de investiții considerabile pentru a-l resorbi. Cum se va asigura finanțarea acestora ? A șaptea problemă o reprezintă gravele prejudicii aduse echilibrului ecologic al lumii. Am arătat la conferința „Științele sociale și politica socială” de la București, că distrugerea marilor păduri tropicale, acumularea de bioxid de carbon în atmosferă sint probleme care interesează lumea întreagă. În sfîrșit, se pune și problema calității omului, într-o lume în care este nevoie de oameni pregătiți, a căror sănătate este ocrotită etc. În această privință unele prognoze indică o creștere în perspectivă a analfabetismului. A noua problemă este următoarea: într-o lume în care se vor pune toate cele opt probleme amintite, cum le vom face față împreună ?

● În fața acestor probleme dificile, dumneavoastră rămîneți totuși, optimiști...

— După mine, pesimist este cel care, temîndu-se de o mare catastrofă, nu face nimic. Dacă, dimpotrivă, noi încercăm să facem ceva, este pentru că sperăm să reușim. Prima datorie a celui care ia decizii este de a ști încotro merge, de a atrage

atenția asupra diverselor eventualități. De aceea Clubul de la Roma a reunit deja în două rînduri, șefi de stat, o dată la Salzburg, și a doua oară la Stockholm, anul trecut, și putem spune că concluziile noastre au avut o anumită influență. Rolul nostru este de a arunca o lumină asupra implicațiilor unui drum sau altul, pentru a facilita alegerea celui just. În consecință, sintem optimiști prin definiție, altminteri am sta acasă.

● Sinteți coautor a două din rapoartele către Clubul de la Roma. Cum ați împînat ecourile pe marginea lor ?

— În ce privește primele două rapoarte către Clubul de la Roma, am fost foarte surprins cît de ușor se pronunță uneori publicul într-o problemă sau alta. Din fericire există acum unele date care s-au modificat față de cele care au stat la baza raportului „Limitele creșterii”. Astăzi sistemul acesta de analiză a sistemelor mondiale a început să fie aplicat în cazul Africii. Cred că pînă într-un an vom avea primele rezultate și după părerea mea ele vor fi foarte interesante, pentru că vor permite furnizarea unor informații destul de precise privind implicațiile întreprinderii sau neîntreprinderii unor acțiuni. Este vorba deci de posibilitatea simulării viitorului, de exemplu din punctul de vedere al creșterii celei mai rapide a produsului național brut pe locuitor, așa cum ne-a cerut de pildă Egiptul. La rîndul lor, mai multe țări arabe ne-au cerut să elaborăm un model pe tema apei ca factor limitativ al progresului lor economic. Încercăm deci să punem la dispoziție mijloace științifice țărilor în curs de dezvoltare, pentru o mai bună gestiune a dezvoltării.

Am participat la conferința „Științele sociale și politica socială”, organizată la București, în aceeași preocupare de a-mi aduce contribuția la discutarea problemelor sociale ale „lumii a treia”. Am arătat cum o mai bună cunoaștere a problemelor ar permite o mai bună organizare a dezvoltării. Cred că noi în Occident am făcut o eroare considerabilă în ce privește dezvoltarea „Sudului” în ultimii 25 de ani. Este vorba de părerea că doar o dezvoltare economică — și așa spune chiar economismul — ar permite rezolvarea problemelor acestor țări. În fapt, problemele economice ale Sudului sint și probleme umane, probleme sociologice. Ceea ce se întîmplă în unele țări la ora actuală este foarte caracteristic: masele reacționează contra unor modele de dezvoltare impuse de tehnocrați, avînd uneori sentimentul că toate valorile lor morale, intelectuale, spirituale au fost răsturnate. Cred de aceea că problemele dezvoltării trebuie complet regîndite. Reducerea decalajelor actuale față de țările dezvoltate va fi un proces de lungă durată. Așa cum am demonstrat studiile coordonate de profesorii Wassily Leontief și Jan Tinbergen, în perioada următoare nu numai că acest decalaj nu se va reduce, dar el va continua chiar să se adîncească, ceea ce va pune numeroase probleme politice. În consecință trebuie să încercăm să concepem noi modalități de dezvoltare, mai echitabile. Despre această problemă extrem de dificilă am dorit să vorbesc aici la București.

Pentru că eu cred că pentru oameni cel mai bun mijloc de a se dezvolta este de a ține seama de tradițiile lor, nu în sensul a ceea ce au ele retrograd, ci dimpotrivă încercînd să se vadă ce speră poporul respectiv, ce vrea să facă, ce calitate are, cum își vede el însuși dezvoltarea în condițiile sale specifice. Acum se încearcă să se impună unor țări în curs de dezvoltare modele care provin din țările dezvoltate. Cred că asemenea modele de dezvoltare, oricare ar fi ele, transpuse ca atare, nu au reușit nicăieri. Este un fapt. Și chiar atunci cînd unii afirmă că ele au reușit, este vorba de niște caricaturi. În consecință, nu există un model despre care să se poată spune: urmați-l ca atare ! Cred că în următorul deceniu în țările în curs de dezvoltare va trebui făcut realment un efort de imaginație creatoare, în căutarea de formule adecvate, care să le permită să-și organizeze mai bine dezvoltarea, pentru a obține o dezvoltare autentică și nu o dezvoltare copiată.

Interviu de
Dinu DRAGOMIRESCU

FIGURA ENCICLOPEDICĂ — istoric, literat, publicist de prestigiu, om politic de marcă și nu în ultimul rând economist, Mihail Kogălniceanu s-a situat în fruntea intelectualilor de la mijlocul veacului trecut care au militat pentru pregătirea și înfăptuirea Unirii Principatelor. Prin concepția sa, prin activitatea și actele sale politice Kogălniceanu a avut un rol de mare însemnătate în mobilizarea și animarea maselor pentru înfăptuirea Unirii Principatelor — act înscris ca o importantă aspirație a lor pe calea unirii întregii suflări românești —, în conștientizarea opiniei publice și a factorilor externi asupra legitimității funciare a acestei aspirații, asupra posibilităților de realizare a ei.

Încă în 1854, el a publicat în străinătate o ediție a primului volum din lucrarea sa „Istoria veche și modernă a Moldovei, a Valahiei, a statelor independente ale Transilvănenilor și valahilor de peste Dunăre” (concepută ca atare în 1837), cu scopul de a atrage atenția opiniei publice europene asupra luptei de eliberare națională a românilor. Tot atunci, a sprijinit inițiativa lui Vasile Alecsandri de a continua lupta pentru înfăptuirea țelurilor curentului cultural național cu ajutorul revistei-manifest „România literară”, care a început să apară la Iași de la 1 ianuarie 1855. Una dintre cele mai semnificative colaborări a lui Kogălniceanu la publicația condusă de poet trebuie considerată scrierea „Jurnalismul românesc în 1855”. După o analiză critică asupra periodicelor din Țara Românească, Moldova și Transilvania, autorul conchide că e nevoie de „un jurnal serios, neatrănat, supus numai legilor adevărului, care zilnic să proclame și să opere driturile Prințatelor, recunoscut astăzi în principiu de Europa întreagă...”). Observația sa anticipa apariția iminentă a unui jurnal unionist, care s-a și produs la 1 octombrie 1855, dar nu cu titlul solicitat — „Unirea”, ci de „Steaua Dunării”.

Programul acestei publicații, elaborat de Kogălniceanu, era însă clar. „Acest jurnal este Steaua Dunării române; prin urmare politica sa nu poate să fie decât politica seculară a românilor, politica națională care — spre onoarea publiciștilor noștri — se urmează și se sprijină de întreaga presă românească, cu mai mult sau mai puțin talent, însă fără excepție, și cu aceeași neobosită rivă și călduros patri-

Mihail Kogălniceanu — unitate între gând și acțiune în pregătirea Unirii Principatelor

otism, politica care se rezumă în aceste cuvinte: autonomia Principatelor, unirea Principatelor”). Transformarea de ordin politico-statal revendicată era pe deplin justificată. Căci, „un popor omogen de cinci milioane — înțelegem numai populația ambelor Principate — ce secolii întregi și prin atâtea catastrofe și-a păstrat existența și istoria, poporul român poate și trebuie ca odată să trăiască cu însuși viața sa națională”, scria Kogălniceanu. Ca și la 1848, servind interesele plene ale maselor, militantul progresist — M. Kogălniceanu, sublinia că unirea țărilor românești să se realizeze în strinsă legătură cu o serie de reforme social-economice și cultural-politice, pentru a ne situa mai de vreme în rindul statelor civilizate. Între aceste reforme inscria, în mod semnificativ, și „emanciparea și îndrituirea claselor muncitoare”.

Lupta poporului român pentru unitate politico-statală a avut un ecou puternic. Ca urmare, problema Unirii a devenit, la un moment dat, „problemă europeană”, intrând în dezbaterile Congresului de la Paris din 25 februarie — 30 martie 1856. Tratatul internațional aprobat de acest for n-a consacrat totuși aspirația noastră națională, dar a instituit o Comisie internațională, cu sediul la București, care să se informeze asupra situației din cele două țări române și să pregătească consultarea populației lor în privința dorinței de unificare statală, cu ajutorul unor adunări ad-hoc. S-au creat în acest chip condiții ceva mai bune pentru desfășurarea unei mișcări legale de mase în favoarea Unirii. Așa se face că la 25 mai/6 iunie 1856 a luat ființă la Iași societatea „Unirea”, din care a făcut parte și M. Kogălniceanu. Programul acesteia prevedea: 1) Unirea Principatelor sub un prinț stătin și statomnicirea unei capitale comune;

2) răspindirea ideii Unirii prin presă, prin delegații trimiși în județe, prin adunări convocate în diverse locuri, prin culegerea de iscălituri; 3) instituirea unui guvern provizoriu, firește, favorabil Unirii (întrucât domnia lui Gr. Al. Ghica se încheia); 4) compunerea, prin alegere, a „divanurilor” ce urmau să dezbata dorințele și nevoile țării; 5) luarea de legături cu nișcarea unionistă din Țara Românească. În urma marii întruniri ieșene din 30 mai/11 iunie 1856 s-a emis „actul înființării Comitetului Unirii”, care poartă și semnătura lui M. Kogălniceanu. Ulterior, acesta a devenit „Comitetul Central al Unirii din Iași”.

Lupta pentru Unire a intrat după instaurarea căimăcămiilor într-o nouă fază, deoarece fiind privită de masele populare nu numai ca steag al eliberării naționale ci și ca steag al eliberării sociale, a început să întâmpine opoziție din partea forțelor reacționare.

Kogălniceanu a devenit principalul organizator al curentului unionist din Moldova. Împreună cu alți patrioți ai vremii, el a dus o luptă deschisă împotriva guvernărilor antiunioniste care, cu ajutorul reacțiunii externe, pregăteau și înfăptuiau falsificarea votului celor ce sprijineau Unirea. Folosind „Steaua Dunării” și „L'Etoile du Danube”, memoriile către marile puteri europene, propaganda verbală și în scris în țară și în străinătate, el s-a făcut purtătorul năzuințelor poporului nostru de a-și întemeia un stat național modern. Lui i s-a datorat propunerea din 17/29 martie 1857 ca organismul unionist înființat în anul anterior să treacă la „acțiune”, împotriva guvernului provizoriu al Moldovei, care sprijinea fățiș separatismul. De asemenea, tot el a publicat, la Londra, în 1857, culegerea „Documents pour servir à l'histoire de l'application de l'article 24 du Traité de Paris en Moldavie”, prin care a demascat abuzurile căimăcamlor T. Balș și N. Vogoride iar, totodată, a avizat opinia publică internațională asupra iminenței falsificării guvernamentale a alegerilor pentru Adunarea ad-hoc a Moldovei. Aceste alegeri au adus, în a doua ediție a lor (căci prima a fost într-adevăr falsificată), victoria unioniștilor, Kogălniceanu însuși fiind ales ca deputat de Dorohoi.

În Adunarea ad-hoc a Moldovei, el o reprezentat, împreună cu C. Negri, V. Mă-

FIȘE

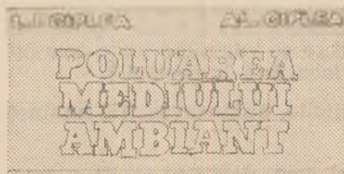
Al cincilea colocviu româno-sovietic în domeniul economiei

● Între 15 și 20 ianuarie au avut loc la București lucrările celui de al V-lea colocviu româno-sovietic în domeniul economiei, cu tema „Probleme actuale ale făuririi unei noi ordini economice internaționale”, organizat de Institutul central de cercetări economice din țara noastră și Institutul de economia sistemului mondial socialist din Moscova.

Colocviul a prilejuit un amol schimb de opinii între specialiștii români și sovietici în probleme fundamentale privind instau-

rarea unei noi ordini economice internaționale. Astfel, au fost abordate aspecte legate de necesitatea și căile de făurire a noii ordini economice internaționale și au fost analizate componente de bază ale procesului de edificare a acesteia (problematika materiilor prime, a alimentației, a transferului de tehnologie, a pregătirii cadrelor, a comerțului internațional etc.). În acest context a fost evidențiată necesitatea intensificării eforturilor pentru lichidarea marilor decalaje din lumea contemporană și instaurarea unor relații interstatale noi, bazate pe egalitate și echitate. Comunicările și dezbaterile au relevat însemnătatea democratizării relațiilor internaționale, a respectării stricte în raporturile dintre state a principiilor dreptului internațional, singurele capabile să garanteze dezvoltarea liberă, de

sine stătătoare, a tuturor popoarelor și, în special, a celor rămase în urmă. Totodată a fost reliefată legătura dialectică dintre instaurarea noii ordini economice internaționale și menținerea păcii în lume, relevându-se necesitatea înfăptuirii dezarmării. În primul rând a dezarmării nucleare, proces care ar permite și eliberarea unor fonduri și mijloace materiale considerabile necesare dezvoltării economice a tuturor popoarelor.

● În cartea lor *Poluarea mediului ambient* (Editura tehnică, 1978, 360 p.), Liciniu Ioan Cip-

lea și Alexandru Ciplea pornesc de la o definiție pragmatică a factorilor poluanți — insolite și indezirabile în ambianța umană, care în măsura în care întrec anumite limite tolerabile, periclitează echilibrele ecologice, îngreunează activitatea economică sau atacă sănătatea omului, chiar existența sa pe pământ. Autorii analizează echilibrele ecologice, sursele de poluare, natura, răspindirea și acțiunea biologică a agenților poluanți, iar apoi mijloacele de control, de prevenire și lichidare a poluării. Se prezintă probleme de tratare și reciclarea materialelor secundare. Deși dezvoltarea istorică a omenirii a dus la situația cînd „cele mai bune terenuri agricole sînt sufocate de dezvoltarea așezări-

linescu și alții, orientarea democratică, care concepea Unirea în strinsă legătură cu transformări structurale de ordin social-economic și cultural-politic. La 4 octombrie 1857, a propus la vot „dorințele țării”, insistând, în primul rând, ca să se consacre „respectarea drepturilor Principatelor și îndeosebi a autonomiei lor” iar, corelativ, „Unirea Principatelor într-un singur stat sub nume de România”. Propunerea cerea să se mai consacre „neutralitatea pământului Principatelor”, firește, ca pază față de orice amestec extern în treburile interne, precum și „puterea legiuitoare incredințată unei Obștești Adunări în care să fie reprezentate toate interesele nației”, desigur, ca o cheazăie a afirmării voinței naționale în opera de restructurare a societății românești în sens modern.

Sub forma în care au fost prezentate de Kogălniceanu, „dorințele țării” au fost aprobate de Adunarea ad-hoc a Moldovei cu o majoritate zdrobitoare de voturi. Doar doi deputați, reprezentanții cei mai reacționari ai marii boierimi și ai inaltului cler și purtători de cuvânt ai curentului separatist, au votat împotriva.

Kogălniceanu a arătat esența socială retrogradă a poziției unuia dintre cei doi deputați separatiști („proprietar a 80 000 fălci”) și a dezvăluit că acesta ar voi în fond ca noi, românii, să fim „călcați în picioare de toate neamurile, ingenucheați în slăbiciune, atacați de cangrenă corupției, înglodați în gunoii abuzurilor. Inșă aceasta nu va fi”. Și a îndemnat: „Să ascultăm, fraților, inima poporului nostru: să ascultăm glasul și interesul nației noastre, care ne strigă neîncetat: Unire și Unire!”

Dind curs cererilor maselor populare, deputații democrați au încercat să soluționeze, în Adunarea ad-hoc a Moldovei, unele probleme ale organizării interne a noului stat. A fost adusă la ordinea zilei „oborirea pronomiilor și privilegiilor de naștere și de castă și proclamarea egalității politice și civile pentru toți fiii României”, reformă pe care Kogălniceanu, împreună cu V. Mălinescu, C. Negri, C. Rolla și alții, a susținut o cu multă căldură, fiind convins că „nația este o creație a lumii moderne, nația s-a făcut și se face acolo unde este unitate”.

În Adunările ad-hoc nu s-a ajuns însă

la soluționarea problemei social-economice fundamentale, respectiv, la soluționarea problemei agrare. Sesizind pericolul real pe care îl putea crea folosirea antagonismelor sociale interne de către forțele externe, antunioniste, Kogălniceanu a cerut amânarea reformei.

Deși au lăsat fără soluții problemele social-economice fundamentale, dezbaterile din Adunările ad-hoc au avut o influență puternică și în interior și în afară. Pe plan extern, opinia publică a fost cîștigată și mai mult de partea cauzei drepte a poporului român. Prin Kogălniceanu și alți militanți politici care au intervenit pe lângă Comisia internațională de la București, dorințele poporului nostru au ajuns să fie cuprinse cit de cit în Convenția din 7/19 august 1858, încheiată la Paris.

În condițiile unor contradicții sociale și politice aprige, către sfîrșitul anului 1858 s-au efectuat alegerile pentru constituirea Adunărilor electivă, care să desemneze, potrivit Convenției de la Paris, pe cei doi domitori ai „Principatelor Unite Moldova și Valahia”. Kogălniceanu a reușit cu greu să fie ales ca deputat de oraș. El și-a retras candidatura la domnie, pentru a face să triumfe un candidat unic al partidei naționale din Moldova, Alexandru Ioan Cuza, care, sub presiunea maselor, a fost ales, în unanimitate, domn al Moldovei, la 5 ianuarie 1859. Cu acest prilej, Kogălniceanu a rostit un discurs memorabil, arătînd că prin înălțarea lui Cuza pe tronul lui Ștefan cel Mare, „s-a reinălțat însăși naționalitatea română”. Și a sugerat continuarea drumului către unitate și independență!

Activitatea lui Kogălniceanu pusă în slujba pregătirii Unirii din 1859 se caracterizează prin preocuparea de a se crea un stat național bazat pe o structură social-economică modernă. Ea este străbătută de încrederea neștrămutată în capacitatea națiunii noastre de a-și transforma în mod de sine stătător întreaga structură socială, în conformitate cu cerințele obiective ale progresului concret-istoric.

conf. dr. Virgil I. Ionescu

¹⁾ Mihail Kogălniceanu, Opere I, București, Editura Academiei R.S.R., 1974, p. 242.

²⁾ Ibidem, p. 233.

³⁾ Idem, Discursuri parlamentare din epoca Unirii, București, Editura științifică, 1969, p. 18—19.

O monografie sovietică consacrată economiei României socialiste

A. N. SAMORUKOVA realizează cu competență în monografia *Economia Republicii Socialiste România în etapa contemporană*, Editura Nauka, Moscova, 1978, o analiză complexă și profundă a particularităților construcției economice a societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră. Este o primă cercetare sovietică avînd ca obiect exclusiv economia României. În carte este supusă investigației problematica intensificării producției, particularităților modificărilor structurale ale economiei noastre naționale, aspectelor noi ale industrializării furti, ale dezvoltării agriculturii, precum și ale tendințelor care se manifestă în extinderea relațiilor economice externe ale României în ultimele două cincinale, precum și în perspectiva anului 1990. Lucrarea se sprijină pe un amplu material bibliografic, pe cuvîntările secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, alte documente de partid, datele statistice oficiale, lucrările economiștilor români, precum și articolele lor publicate în „Era socialistă”, „Probleme economice”, „Revista economică” ș.a.

Autoarea nu se rezumă la o prezentare cronologică sau pe ramuri a proiectelor și înfăptuirilor. Dimpotrivă, interesul lucrării este sporit de caracterul ei necxpozitiv, nedescriptiv. Pe parcursul celor șase capitole, autoarea urmărește o singură linie directoare: cum progesează ideea construcției economice, pornindu-se de la anumite premise teoretice și programatice, concretizate în obiective de plan, cum se realizează această idee, ce probleme apar prin însăși înfăptuirea obiectivelor stabilite — probleme inerente creșterii — și cum sînt ele depășite prin elaborarea unor noi obiective, cantitative, dar mai ales calitative, și realizarea lor. Lucrarea este evident rodul unei cercetări economice laborioase.

Semnificativă este, de pildă, explorarea întreprinsă de către autoare a rezolvării de către partid a problemei cardinale a sporirii eficienței creșterii noastre economice. Creșterea economică a României socialiste, spune A. N. S., se produce în condițiile specifice ale unei industrializări intensive, accelerate ale procesului de punere a economiei pe o bază tehnică modernă — ceea ce implică un volum mare de investiții, menținerea unei rate ridicate a acumulării în venitul național. Partidul își propune, în perioada luată de autoare în considerare, transformarea României într-o țară al cărei nivel de dezvoltare să se apropie, la principalii indicatori, de producție și de consum, cantitativ și calitativ, de țările dezvoltate sub raport industrial. Efortul spre acest obiectiv se evidențiază și prin măsurile de creștere a eficienței economice a dezvoltării concretizate în programe de reducere a costurilor, de diminuare a greutateii specifice a resurselor energetice și de metal în economia națională. Cu urmare, au fost obținute, încă din cincinalul 1971—1975, în condițiile aceleiași creșteri accelerate, ritmuri de sporire a veniturii naționale mai rapide decît ale cheltuielilor materiale. Această tendință, de accelerare a economisirii muncii trecute, precum și a muncii vii, exprimată în creșterea productivității muncii, se accentuează în programele de dezvoltare a economiei României pe perioada 1976—1985.

Accentul se pune pretutindeni, în toate zonele supuse cercetării, pe problematica complexă, variabilă și progresivă — în funcție de posibilitățile nou create — a construcției socialiste. În aceasta constă, ni se pare, interesul deosebit al cărții, căutînd să evidențieze și să exprime diferitele corelații și restructurări ce apar în cazul concret și particular al dezvoltării României socialiste.

A. S.

lor omenești și industriale”, autorii au încredere în capacitatea de „relansare a creației omenești”, care nu se pleacă în fața obstacolelor, ci găsește mereu noi orizonturi de dezvoltare și noi posibilități de avînt tehnic și industrial.

Scăderea productivității în economia americană

● Sub titlul *L'economie americaine face au problème de la baisse de la productivité* (*Economia americană în fața problemei scăderii productivității*), revista *PROBLÈMES ECONOMIQUES* reproduce articolul „America's output problem”, publicat de John Thackray în revista londoneză „Manage-

ment Today”. Autorul arată că producția orară pe om, care a crescut în mod constant în S.U.A. din 1900 pînă în 1950, nu mai cunoaște de atunci decît o progresiune lentă dificilă. De la 4,1 la sută, cît era între 1947 și 1953, creșterea productivității a scăzut la 3 la sută între 1953 și 1966 și la 2,1 la sută între 1966 și 1973. Astfel, viața economică a națiunii este amenințată în însăși substanța ei „de o deficiență gravă și poate fără leac”. Întrucît tenomenul, se spune în articol, ține de cauze multiple și complexe — umflarea excesivă a efectivelor din uzine, birouri și administrație, proporția crescută a femeilor și tinerilor în totalul populației muncitoare,

subutilizarea potențialului industrial, creșterea cheltuielilor pentru combaterea poluării, scăderea ritmului de creștere a sumelor din bugetul de stat, precum și din cel al companiilor, destinate cercetării fundamentale și operative — acestea țînd și ele de alte numeroase cauze — nu se știe bine ce este de făcut pentru a modifica această evoluție. „În lipsa unor creșteri de productivitate — spune J.T. — veniturile reale ale unor americani nu vor putea progresa decît în detrimentul celor ale altora”.

Deschideri spre viitor

IMPLICAȚII ECONOMICE ALE TEHNICILOR ȘI TEHNOLOGIILOR SPAȚIALE

Comunicațiile prin satelit

AU TRECUT numai 21 de ani de la lansarea primului satelit artificial al Pământului — pas extraordinar, dar firesc, al omului pe calea cunoașterii și progresului — ani care au fost însă suficienți omenirii să obțină rezultate în domeniul aplicațiilor practice, care au depășit previziunile cele mai îndrăznețe ale timpului respectiv. Omul a început deja să lucreze în laboratoare în spațiul extraatmosferic, a ajuns pe Lună, a amplasat laboratoare de cercetare pe Marte și Venus, a explorat și cartat (deocamdată de la distanță) alte planete ale sistemului nostru solar. Mai presus de toate, însă, omul a învățat să cunoască, să înțeleagă și să folosească mai bine fenomenele legate de planeta noastră. Astfel, au intrat în practica curentă sateliții pentru telecomunicații, sateliții meteorologici, sateliții geodezici, sateliții pentru radionavigație maritimă și, experimental, sateliții pentru televiziune directă.

Alte două mari aplicații ale tehnicilor spațiale sînt pe cale de a intra în practica curentă: prelucrarea de materiale în spațiul extraatmosferic și descoperirea și inventarierea resurselor cu ajutorul sateliților (teledetecția resurselor). Prima conduce la descoperirea de materiale, substanțe și tehnologii noi, iar cea de-a doua la descoperirea de resurse noi de materii prime și de combustibili, la creșterea producției agricole, la folosirea mai bună a terenurilor, la protecția mediului înconjurător.

Implicațiile economice și sociale ale acestor aplicații au repercusiuni adînci în majoritatea ramurilor și activităților umane. Ele vor fi punctul de plecare pentru transformări tehnice și tehnologice, care cu greu se pot imagina acum, după cum cu două decenii în urmă nu se puteau imagina utilizările de azi ale sateliților, cu perspective de a revoluționa producția industrială.

Fiind convinse de posibilitățile potențiale economice ale tehnicilor și tehnologiilor spațiale, multe țări ale lumii, indiferent de gradul lor de dezvoltare economico-industrială, acordă o atenție deosebită acestor probleme, creînd organisme guvernamentale menite să coordoneze activitățile respective, cărora le alocă în acest scop fonduri însemnate. Se accentuează orientarea către dezvoltarea aplicațiilor practice ale tehnicilor spațiale pentru rezolvarea unor probleme majore ale economiei țărilor în cauză. „Spațiul“ a încetat deci să fie o activitate în primul rînd de prestigiu, deși rămîne în continuare un domeniu de vîrf al științei și tehnicii.

Merită a fi relevată, de asemenea, capacitatea de antrenare pe care cercetarea spațială, realizările obținute în acest domeniu o au asupra progresului tehnic în diferite domenii și sectoare ale economiei naționale. Pe de altă parte sporește continuu interesul țărilor în curs de dezvoltare față de accesul la tehnicile spațiale, mai ales în ceea ce privește recepționarea datelor transmise de sateliți asupra resurselor naturale, a programelor de televiziune (avîndu-se în vedere penuria de școli și cadre didactice în aceste țări), precum și a informațiilor transmise de sateliții meteorologici (ținîndu-se seama de faptul că numeroase țări în curs de dezvoltare se află în zone bîntuite de uragane) ș. a.

Telecomunicațiile — costuri reduse, eficiență

DINTRE TOATE ACESTE, ne vom referi în prezentul studiu doar la rolul sateliților în dezvoltarea comunicațiilor, un domeniu extrem de dinamic. Amploarea tot mai mare a activităților sociale și economice, a comerțului mondial, a colaborării și cooperării internaționale, necesitățile sporite de informare, documentare și culturalizare, creșterea ritmului vieții și al prefacerilor tehnologice, cerințele de noi servicii în domeniul telecomunicațiilor, ca radionavigația maritimă și aeriană, transmisii de date meteorologice, de date între calculatoare etc. fac ca traficul de telecomunicații să crească în proporție de peste de 20% anual, ceea ce înseamnă o dublare a sa la fiecare patru ani. Sistemele clasice: cabluri continentale și oceanice, relee cu microunde cu turnuri de circa 30 m înălțime (construite aproximativ la 50 km unul de altul) sau semnale radio reflectate de ionosferă nu mai puteau face față noilor cerințe. Transmisiiile prin sateliți acoperă toate utilizările de mai sus, prezentînd numeroase avantaje, fapt care a condus la o dezvoltare explozivă a acestora.

Înainte de apariția sateliților de telecomunicații, transmisiunile de televiziune se opreau la țărmul mărilor și oceanelor; în prezent, toate marile evenimente politice, sociale, economice, sportive, artistice pot fi recepționate în transmisie directă prin sateliți în orice punct de pe glob. În era presatelitară o legătură telefonică, spre exemplu, între Argentina și o țară din Europa, se făcea prin radio pînă în Florida, de aici prin linii te-

restre pînă la New York, în continuare prin cablu transoceanic pînă în Europa și din nou prin cabluri terestre de-a lungul Europei pînă în țara respectivă. De regulă obținerea unei astfel de comenzi dura pînă la trei zile, fiind condiționată de buna funcționare a tuturor legăturilor terestre și de condițiile ionosferei. O legătură similară prin satelit se poate face azi numai în trei minute. Importanța scurtării acestui timp este de necontestat, fiind știut că majoritatea legăturilor de comunicații internaționale se fac în scopuri industriale, comerciale sau în probleme politice majore. Pentru țările cu relief muntos, cu jungle de nepătruns, deșerturi ne locuite, insule izolate, importanța comunicațiilor prin sateliți este enormă, mijloacele clasice fiind economic prohibitive. În această situație se găsesc multe țări în curs de dezvoltare. O consecință a vechilor relații de dominație colonială este și lipsa aproape totală a unor rețele naționale de telecomunicații, fapt pentru care, înainte de apariția sateliților de telecomunicații, țări vecine din Africa erau nevoite să comunice între ele via Paris, Londra sau Lisabona. Sateliții le dau posibilitatea să comunice direct.

Folosirea sateliților pentru comunicații conduce la economii uriașe de materiale deficitare cum este, de exemplu, cuprul. Cantitatea totală de cupru necesară pentru un cablu transatlantic este de circa 2200 tone, pe cînd la un satelit se consumă cel mult 20 kg. Dacă s-ar fi utilizat cabluri pentru toate actualele legături de comunicații prin sateliți desigur că ar fi fost necesare sute de mii de tone de cupru, iar costul ar fi fost enorm.

Telecomunicațiile prin sateliți constituie prima aplicație comercială importantă a tehnicilor spațiale. În 1964, la inițiativa S.U.A., a fost înființată Organizația Internațională de Telecomunicații prin Sateliți (Intelsat), în scopul furnizării de servicii de telefonie, telex, telegrafie, televiziune și transmisii de date. Intelsat cuprinde azi 103 țări membre, la care se adaugă 11 țări care folosesc sistemul posedînd stații de sol, fără a fi însă membre ale organizației. Pentru legăturile de telecomunicații internaționale, în cadrul sistemului Intelsat sînt deja în exploatare 216 stații de sol standard (cu diametrul antenei de 30 m) în 38 de țări. Un număr de 14 țări folosesc sateliții Intelsat pentru comunicațiile lor interne, construind în acest scop peste 300 de stații de sol cu diametrul antenei de 10 m. Intelsat folosește sateliți geostaționari plasați pe orbită deasupra Ecuatorului,

la 35 800 km altitudine. În acest fel, sateliții are o perioadă de rotire pe orbită egală cu perioada de rotire a Pământului, apărind ca un punct fix pe cer, ceea ce permite asigurarea unei acoperiri totale și permanente a globului numai cu trei sateliți, așezați la aproximativ 120° unul de altul.

Cam în aceeași perioadă, U.R.S.S. a dezvoltat sistemul său național de telecomunicații (Orbita), care folosește sateliți nestaționari de tip Molnia, plasați pe orbite eliptice cu apogeul la circa 40 000 km și perigeul la 450—500 km. Perioada de revoluție este de 12 ore și, din această cauză, stațiile de sol sînt dotate cu două antene, care urmăresc permanent sateliții în mișcarea lor pe orbită. În anul 1971 a luat ființă Organizația de Telecomunicații prin Sateliți „Intersputnik“, cuprinzînd nouă țări socialiste. Organizația închiriaza circuite de la sateliții sovietici Molnia, efectuînd în special transmisii de televiziune.

Pe lângă cele două sisteme, au mai fost concepute sisteme independente de telecomunicații, cu sateliți proprii: Westar, Stacom și Comstar în S.U.A., Anik în Canada, Arabsat pentru țările arabe și Agenția Spațială Europeană pentru țările vest-europene.

În timp ce la sistemele clasice investițiile sînt aproape direct proporționale cu distanța, la sistemele de telecomunicații prin sateliți efortul financiar de dezvoltare este independent de distanță, cheltuielile fiind din ce în ce mai mici pe unitatea de dezvoltare, adică pe circuitul pus în exploatare, odată cu creșterea capacității sateliților. În cazul sistemului Intelsat costul investiției pe circuit la sateliții din generația a V-a care vor fi dați în exploatare începînd din acest an, va fi numai de aproximativ 2,5% din valoarea unui circuit dat în exploatare pe satelitul Intelsat I în anul 1965 (vezi tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1

	Generația sateliților					
	I	II	III	IV	IVA	V
Anul lansării	1965	1967	1968	1971	1975	1979
Greutatea (kg)	38	85	152	700	790	967
Nr. de circuite	240	240	1200	4000	6030	12000
Viața satelitelui (ani)	1,5	3	5	7	7	7
Costul investiției pe circuit și an (dolari)	32500	11400	2000	1200	1100	800

Eficiența folosirii sateliților pentru telecomunicații se poate evidenția comparînd cheltuielile necesare comunicațiilor prin mijloacele clasice față de cele prin sateliți. Tarifele sînt aceleași atît pentru convorbirile prin mijloace terestre cit și prin sateliți, numai repartiția către prestatorii de servicii este diferită. În cazul folosirii mijloacelor terestre, taxa încasată se repartizează proporțional cu distanța parcursă pe teritoriile țărilor respective; în cazul sateliților ea se împarte în mod egal între țările care efectuează convorbirea (după ce se scade cota-parte aferentă taxei anuale către Intelsat pentru folosirea circuitului). Ținînd seama de taxa care se plătește la Intelsat, distanța minimă la care telecomunicațiile prin sateliți încep să devină avantajoase este în prezent de circa 800 km. Cum însă taxa percepută este în continuă scădere, distanța minimă avantajoasă va scădea și ea corespunzător.

Intelsat a devenit una dintre societățile cele mai rentabile ale timpului nostru, beneficiile acționarilor (membrii de telecomunicații din țările membre) ridicîndu-se la peste 140 de milioane dolari anual (o rată a profitului de peste 14%). Este de subliniat, că aceste beneficii se obțin în condițiile scăderii continue a costului de închiriere al unui circuit, care a ajuns de la 32 000 dolari pe an în 1965 la 6840 dolari în 1978, prevăzîndu-se o scădere a sa sub 6000 dolari în 1980.

În sîmul Intelsat, la care participă numai țări capitaliste dezvoltate, au apărut însă contradicții majore între membrii săi, determinate în primul rînd de faptul că S.U.A., participînd cu o pondere însemnată la capitalul investit, deține o poziție de departe predominantă față de toate celelalte țări la adoptarea hotărîrilor importante, îndeosebi cu caracter economic, care privesc organizația. În al doilea rînd, este vorba de contradicții între țările industrializate membre, care dețin majoritatea acțiunilor (respectiv a voturilor), și restul țărilor, care reprezintă majoritatea numerică. Faptul că societatea americană Comsat asigură administrarea sistemului de sateliți Intelsat face ca cele mai importante contracte economice să fie atribuite industriei americane, ceea ce nemulțumește profund celelalte țări membre. O altă latură a contradicțiilor este determinată de faptul că S.U.A., deținînd deocamdată monopolul plasării sateliților de telecomunicații pe orbita geostaționară, impune condițiile sale la lansarea unor asemenea sateliți pentru alte state, neacceptînd să lanseze pentru alte țări sau organizații internaționale sateliți operaționali pentru comunicații internaționale. Această restricție a determinat țările vest-europene să depună eforturi financiare uriașe pentru crearea unei rachete proprii, cu care să plaseze sateliți pe orbita geostaționară. Racheta va deveni operațională în 1980 și se scontează ca lansările ce se vor efectua cu ajutorul ei să fie mai puțin costisitoare decît cu sistemele pe care le vor oferi S.U.A.

Perspectivile unui viitor apropiat

PENTRU ANII URMĂTORI, prognozele arată că de la circa 20 000 de circuite folosite în prezent se va ajunge la 106 000 circuite în 1986 și la peste 300 000 circuite în 1993. Ca urmare, sînt de așteptat în continuare dezvoltări și inovări spectaculoase. Sateliții Intelsat VI, de pildă, care vor intra în exploatare în a doua jumătate a deceniului următor, vor realiza legături între sateliții de pe orbita geostaționară, transmisiuni numerice, acces multiplu prin diviziune de timp, comunicații între calculatoare etc. O altă direcție de cercetare privește concepția de ansamblu a sistemului satelit-stație de sol, urmărindu-se sporirea puterii satelitelui și folosirea unor stații de sol cu antene mici, simple, care necesită investiții reduse.

Creșterea puterii sateliților, folosirea undelor centimetrice și realizarea de antene cu fascicul strîns fac posibilă apariția sateliților pentru emisiuni de televiziune direct în receptoarele individuale ale telespecta-

torilor. Ținîndu-se însă seama de posibilitățile care se deschid pentru folosirea licită și abuzivă a acestui sistem, ca mijloc de propagandă în minile organizațiilor care controlează sateliții respectivi, introducerea sa operațională ridică numeroase probleme juridice, politice și economice. Devine necesară adoptarea de măsuri pe plan internațional pentru ca această importantă realizare științifică și tehnică să fie pusă exclusiv în serviciul progresului și binelui omenirii, să contribuie la promovarea idealurilor de pace, a relațiilor prietenești și de cooperare între toate popoarele, respectîndu-se, în același timp, suveranitatea și independența fiecărui stat și neamestecul în afacerile sale interne. Problema se află, dealtfel, în atenția forurilor internaționale, fiind înscrisă pe agenda Comitetului O.N.U. pentru aplicațiile pașnice ale spațiului extraatmosferic.

Dezvoltarea rapidă din ultimii ani a traficului aerian, precum și a celui maritim, a impus găsirea de soluții noi pentru perfecționarea mijloacelor tradiționale de comunicații cu navele, de control și dirijare a navigației maritime și a circulației aeriene. Răspunzînd legii celui mai scurt drum, anumite rute maritime, strîmtori și canale prezintă o mare densitate de nave și ca urmare în aceste zone riscurile de coliziune sînt foarte mari. De asemenea, în traficul aerian se știe că circulația nu se repartizează pe tot spațiul aerian disponibil, deoarece majoritatea avioanelor de performanțe similare aleg — din motive de rentabilitate economică — trasee și altitudini de zbor apropiate. Imprecizia navigației aeriene și funcționarea uneori neregulată a telecomunicațiilor actuale (datorită schimbărilor din ionosferă) impun în acest domeniu reguli foarte severe de păstrare a distanței între avioane.

Progresele realizate în domeniul telecomunicațiilor prin sateliți permit realizarea unor sisteme operaționale pentru controlul navigației aeriene și al navigației maritime, studiile și experimentele efectuate demonstrînd perfect posibilitatea folosirii sateliților geostaționari specializați pentru aceste comunicații. Statele Unite utilizează deja o rețea experimental-operatională de sateliți pentru comunicații cu navele (Marisat), iar Agenția Spațială Europeană va lansa în 1979 primul satelit preoperațional pentru navigația maritimă (Marots). A fost constituită deja o organizație internațională pentru comunicații maritime — Inmarsat. În ceea ce privește comunicațiile cu navele aeriene, după ce mult timp au lucrat separat, S.U.A. și țările vest-europene au decis să-și unească eforturile pentru dezvoltarea în comun, deasupra Oceanului Atlantic și a Oceanului Pacific, a unui sistem preoperațional de sateliți aeronautici, denumit Aerosat. Prin aceasta se va putea asigura, între altele, reducerea normelor de distanță dintre avioane în proporții considerabile: de la 220 km la 50 km distanță laterală și de la 15 minute la 6 minute de zbor în ceea ce privește distanța unui avion față de altul din fața sa. Dar, desigur, acestea nu epuizează aplicațiile unei perspective apropiate și în mod cert viitorul va îmbogăți cu mult gama acestor aplicații.

Eugen MĂNDESCU

Conceptul de eficiență economică

(Urmare din pag. 20)

rea în funcțiune a fabricii) și cheltuieli de exploatare (pe parcursul funcționării fabricii). La întrebarea care variantă este preferabilă, cea care economisește fonduri de investiții sau cea care aduce economii în costurile de producție ale viitoarei fabrici este, de asemenea, foarte greu de răspuns, dar, oricum, sînt necesare demersuri susținute pentru a-l găsi.

Asemenea întrebări dificile în domeniul aprecierii gradului de eficiență mai pot fi puse și în continuare.

De regulă, în activitatea practică se apreciază că sînt mai eficiente acele acțiuni care au o contribuție mai mare la economisirea de muncă socială.

În contextul actual se reliefează însă puternic eficiența acelor măsuri care contribuie la economisirea de materii prime și materiale, și mai ales a acelor cu caracter deficitar pentru economia națională. Un exemplu care ilustrează această preocupare o constituie încercarea Institutului de Economie Industrială de a cuantifica consumul cumulat de resurse (inclusiv energetice) pe produs, prin care se înțelege volumul de resurse utilizat în procesele tehnologice succesive sau desfășurate în paralel, necesitat de ajungerea la produsul final. Astfel, consumul cumulat însumează consumurile din procesele tehnologice ale fazelor producției intermediare și cele din faza finală. Indicatorul propus de institut oferă noi elemente de teorie și practică economică, un bun început în a privi consumul de resurse nu parțial, la nivel microeconomic, ci la scara întregii economii, stabilindu-se astfel ceea ce noi am numit un optim general din punct de vedere al consumului de resurse și care oferă noi posibilități de fundamentare a deciziilor de stabilire a unei cît mai raționale structuri a producției industriale.

Ținînd seama de diversitatea factorilor operatori, precum și de cerințele fundamentale ale dezvoltării sociale apreciem că gradul de eficiență al unei acțiuni poate fi exprimat în funcție de modul în care aceasta împlinește următoarele criterii:

- a) cheltuieli minime (sau rezultate maxime)
- b) economisirea resurselor, care sînt întotdeauna limitate
- c) timpul în care efectele devin utile pentru societate trebuie să fie cît mai scurt

Este de reținut faptul că aceste criterii nu au permanent aceeași însemnătate în aprecierea eficienței economice și că același criteriu poate să primeze sau să fie subordonat altuia, în funcție de condițiile specifice ale unui proces economic, precum și de scopul urmărit.

Diversitatea mare a criteriilor care determină caracterul eficient sau ineficient al unei acțiuni, importanța lor aleatoare în adoptarea deciziilor economice face necesară utilizarea nu numai a unor indicatori izolați de eficiență economică, ci a unui sistem de indicatori pentru a evita eventualele erori.

4. Posibilități de cuantificare

DEOARECE eficiența economică este o noțiune care se referă mai mult la aspectul calitativ al fenomenelor analizate decît la cel cantitativ, posibilitățile de cuantificare a eficienței economice cunosc un grad sporit de dificultate. Atît efectele, cît și eforturile unei acțiuni sînt foarte greu de măsurat.

Dacă ne referim la construirea unei fabrici, de exemplu, noi socotim, în general, că rezultatele acestei acțiuni sînt producția pe care aceasta o realizează. Dar oare rezultatul apariției pe hartă unei localități, a unei noi fabrici, poate fi exprimat numai prin valoarea producției acesteia? Nicidecum! În primul rînd o fabrică nouă devine un centru de polarizare, atrage alte noi unități economice cu care aceasta cooperează, de asemenea, determină construcția de magazine, locuințe, dar chiar și școli, cinematografe etc. Toate aceste efecte conexe și colaterale sînt, practic vorbind, imposibil de cuantificat.

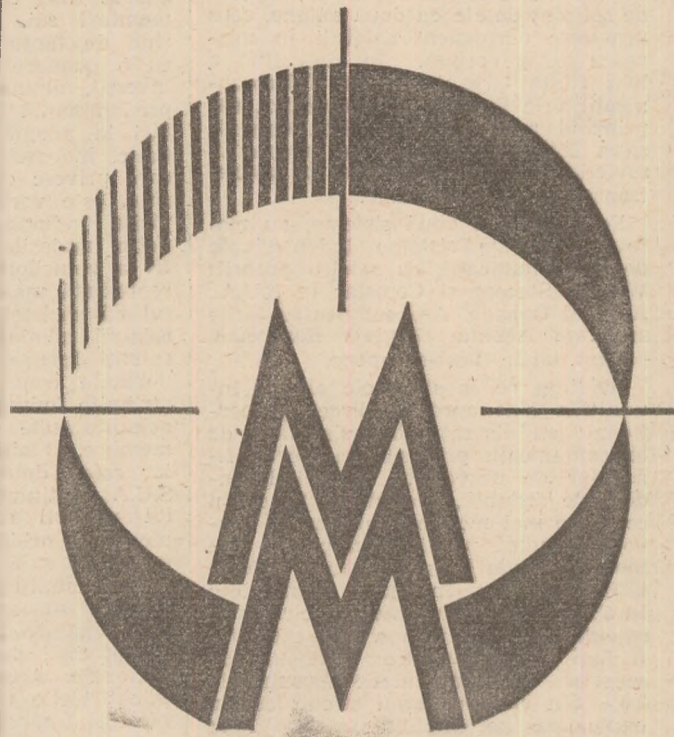
La fel, în ceea ce privește eforturile, noi considerăm, de regulă, că eforturile pentru realizarea unei asemenea fabrici sînt exprimate prin fondurile de investiții cheltuite și apoi prin costurile anuale de producție. În realitate însă, societatea face mult mai multe eforturi pentru funcționarea acestei fabrici (imobilizări de fonduri, scoaterea din circuitul agricol a terenului necesar, pregătirea cadrelor, noi mijloace de transport personal etc.).

Aceste exemple nu fac altceva decît să sugereze dificultățile care stau în calea cuantificării eficiente economice. Totodată, ele întăresc și mai mult ideea necesității de a se ține seama de complexitatea și limitele calculului de eficiență, de a se recurge în tot mai mare măsură la analiza gradului în care o acțiune răspunde intereselor generale ale societății sau, așa cum am denumit-o, la analiza eficienței globale.

TÎRGUL INTERNĂȚIONAL DE LA LEIPZIG

Republica Democrată Germană

11 – 18 martie 1979

Mai actual decît orice lucrare de specialitate, Tîrgul Internațional de la Leipzig, ediția de primăvară 1979 cu service-ul său pentru grupele de experți din domeniul științei, tehnicii și producției :

- informații detaliate și consultații în toate domeniile Tîrgului.

- organizarea de vizite pe specificul specialității
- contacte cu expozații și specialiștii străini
- participarea la programul de manifestări tehnico-științifice
- traduceri

Grupele de experți care solicită informații speciale sînt sprijinite în obținerea acestor informații la obiect. La revedere la punctul de întîlnire al comerțului mondial LEIPZIG !

Informații privind organizarea călătoriilor pentru vizitarea Tîrgului obțineți la O.N.T. Carpați sau la Reprezentanța comercială de pe lângă Ambasada R.D. Germana, în R.S. România, str. Dumbrava Roșie nr. 4, București. O.N.T. – Carpați organizează și călătorii pentru grupe de experți cu participare gratuită la vizitarea Tîrgului și la conferințele tehnice de specialitate.

PUBLICOM

30 DE ANI DE ACTIVITATE A CONSILIULUI ECONOMIC DE AJUTOR RECIPROC

SE IMPLINESC trei decenii de la crearea Consiliului de Ajutor Economic Reciproc (C.A.E.R.), cu participarea unui număr de șase țări socialiste, România numărându-se printre țările fondatoare ale acestei organizații de colaborare economică multilaterală. În prezent, la activitatea C.A.E.R. participă zece țări socialiste membre.

Dacă inițial aria activității C.A.E.R. se circumscria la organizarea unei colaborări economice tot mai largi între țările membre pe linia schimbului de experiență în domeniul economiei, acordării de asistență tehnică reciprocă, acordării de ajutor reciproc în materii prime, produse alimentare, mașini și utilaje ș.a., cu timpul această activitate a căpătat un caracter mai complex și multilateral. Conform prevederilor Statutului C.A.E.R., ea are drept scop să contribuie, prin coordonarea eforturilor țărilor membre, la adâncirea și perfecționarea în continuare a colaborării și cooperării reciproce, la dezvoltarea planificată a economiilor lor naționale, la accelerarea progresului lor economic și tehnic, la ridicarea nivelului industrializării țărilor cu o industrie mai puțin dezvoltată, la ridicarea continuă a productivității muncii, la apropierea și egalizarea treptată a nivelurilor de dezvoltare economică, la creșterea neîncetată a bunăstării popoarelor țărilor membre.

În cadrul „Programului complex”, adoptat în unanimitate la sesiunea a XXV -a a C.A.E.R. (București, iulie 1971), se pune un accent sporit pe contribuția pe care colaborarea economică și tehnico-științifică multilaterală, ce se desfășoară în cadrul organizației, trebuie s-o aducă la dezvoltarea mai rapidă a forțelor de producție în toate țările membre, la accelerarea introducerii progresului științifico-tehnic în toate ramurile economiei lor naționale, inclusiv prin perfecționarea structurii producției, la asigurarea pe o perspectivă îndelungată a necesarului crescând al economiilor naționale de combustibil, energie și materii prime, produse alimentare, mașini și utilaje moderne, precum și înzestrarea cu tehnologii de înalt nivel tehnic. În acest sens rezultate pozitive s-au înregistrat la sesiunea C.A.E.R. desfășurată în vara anului trecut la București, când au fost adoptate o serie de programe speciale de colaborare pe termen lung, tocmai în asemenea domenii de importanță economică deosebită, ca cele enumerate mai sus.

COLABORAREA ȘI COOPERAREA dintre țările membre ale C.A.E.R., întreaga activitate a acestei organizații este chemată să se desfășoare pe baza principiilor unanim convenite ale respectării suveranității de stat, independenței și intereselor naționale, neamestecului în treburile interne ale țărilor, egalității depline în drepturi, avantajului reciproc și intrajutorării tovărășești. Totodată, dezvoltarea colaborării economice multilaterale dintre țările socialiste membre ale Consiliului se desfășoară pe baza liberului consimțământ, nu este însoțită de crearea de organe suprastatale, nu afectează problemele planificării interne, ale activității financiare și de gestiune economică a organizațiilor naționale.

Experiența de trei decenii a țărilor membre ale C.A.E.R. a evidențiat în mod pregnant necesitatea respectării neabătute a principiilor menționate mai sus în relațiile reciproce, faptul că ele oferă un cadru larg și fructuos dezvoltării ascendente a acestor relații. Sporirea influenței și prestigiului socialismului în lume depinde nu numai de măsura în care acesta se afirmă ca un mod superior de organizare a societății, ci și ca o expresie a unor relații de tip nou între state și națiuni, relații mai drepte și mai echitabile decât cele generate de capitalism.

Dealtfel, principiile la care ne-am referit și-au găsit, de-a lungul anilor, o transpunere fermă în întreaga politică externă promovată de România. „Într-o lume în care se mai fac simțite consecințele vechii politici imperialiste. — se arată în Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism — colaborarea economică și tehnico-științifică a țărilor socialiste este menită să afirme cu putere forța principiilor noi, marxist-leniniste de cooperare între state, să promoveze un tip nou de raporturi internaționale, fără precedent în istorie, bazate pe deplina egalitate în drepturi a tuturor statelor, pe respectul independenței și suveranității naționale, pe neamestec în treburile interne, avantaj reciproc și intrajutorare. Orice formă de cooperare economică sau tehnico-științifică trebuie să țină seama de interesele fiecărui popor, să contribuie la progresul economic și social rapid al fiecărei țări”. Asigurind o desfășurare pleneră unor asemenea relații de colaborare, țările socialiste vor demonstra superioritatea incontestabilă a socialismului, vor asigura creșterea prestigiului și forței sale de atracție în lume, oferind un model nou de conviețuire a statelor și popoarelor. Aceasta ar constitui o contribuție esențială a țărilor socialiste la instaurarea unei noi ordini economice internaționale, care să permită eliminarea decalajelor, progresul economic și social al tuturor țărilor, și îndeosebi al celor mai puțin dezvoltate, pacea și colaborarea între toate națiunile, făurirea unei lumi mai drepte și mai bune.

În acest context, o importanță crescândă capătă realizarea de măsuri și acțiuni concrete, care să contribuie la sprijinirea eforturilor țărilor membre ale C.A.E.R. mai puțin dezvoltate din punct de vedere industrial în scopul accelerării progresului lor economic și tehnic, al înfăptuirii obiectivului fundamental al activității Consiliului de Ajutor Economic Reciproc — apropierea și egalizarea nivelurilor de dezvoltare economică ale țărilor membre. În condițiile în care, pe plan mondial, asistăm la o adâncire a decalajelor economice, tehnologice și științifice, ceea ce ridică noi obstacole în calea cooperării și provoacă neîncredere și tensiune, înfăptuirea, într-un termen istoric scurt, a apropierii și egalizării nivelurilor economice dintre țările membre ale C.A.E.R. ar fi de natură să evidențieze în mod concludent că socialismul reprezintă singura orînduire capabilă să lichideze urmările politicii de inegalitate din trecut, să pună bazele unor relații economice internaționale cu adevărat echitabile. Apreciind că activitatea de colaborare în cadrul C.A.E.R. ar putea să aducă o contribuție sporită la potențarea eforturilor proprii depuse de țările mai puțin dezvoltate din punct de vedere industrial în desfășurarea procesului de apropiere și egalizare a nivelurilor economice, România consideră oportun să se acționeze cu mai multă hotărîre pentru stabilirea — îndeosebi în cadrul elaborării și realizării programelor speciale de colaborare pe termen lung — a unor măsuri și acțiuni concrete de colaborare care să grăbească acest proces.

DIN ANSAMBLUL mijloacelor și formelor folosite pe linia conlucrării multilaterale în cadrul C.A.E.R., se desprinde — ca principală metodă de organizare a colaborării economice și tehnico-științifice — colaborarea în domeniul activității de planificare, îndeosebi pe calea coordonării planurilor economice cincinale. Ea se realizează pe baza consultărilor reciproce în problemele dezvoltării economiilor naționale, constituind un cadru adecvat pentru realizarea de înțelegeri în principalele domenii ale colaborării economice, pen-

tru încheierea de acorduri comerciale și convenții de cooperare pe perioade de cinci ani.

În această concepție, colaborarea în domeniul activității de planificare pornește de la direcțiile de bază ale dezvoltării economico-sociale stabilite de partidul comunist din fiecare țară și prevederile planurilor naționale. Conform înseși prevederilor Statutului C.A.E.R. și ale Programului complex, colaborarea dintre țările membre ale Consiliului trebuie să ducă la creșterea rolului planului național unic al fiecărui stat socialist. Dezvoltarea economico-socială a fiecărei țări membre pe baza planului național unic constituie un atribut exclusiv, inalienabil al suveranității și independenței statului socialist, reprezentând expresia exercitării integrale — de către partidul comunist și statul respectiv — a tuturor prerogativelor și răspunderilor legate de conducerea politică, economică și socială, cu care au fost investite prin voința clasei muncitoare și a întregului popor din fiecare țară.

Apreciind coordonarea planurilor naționale ca principala metodă care oferă multiple posibilități pentru îmbunătățirea substanțială a colaborării din cadrul C.A.E.R. în activitatea de planificare și care asigură valorificarea avantajelor planificării de perspectivă a economiei naționale, creșterea totodată cele mai favorabile condiții pentru dezvoltarea pe baze stabile și de lungă durată a relațiilor economice dintre țările membre, România a formulat propuneri privind perfecționarea planificării și realizării relațiilor comerciale, a colaborării și cooperării economice. Prin adoptarea și aplicarea lor s-ar crea cadrul necesar pentru realizarea prin cooperare a unor obiective necesitănd un timp mai îndelungat de construcție (din industrie, agricultură și alte domenii) și s-ar asigura de asemenea — pe o perioadă îndelungată — certitudine și stabilitate în aprovizionarea cu o serie de produse de primă importanță pentru dezvoltarea economiilor naționale, îndeosebi în ceea ce privește acoperirea necesarului lor de materii prime, combustibil și energie.

Un rol important revine aici programelor speciale de colaborare pe termen lung, a căror tematică se cere acum a fi concretizată și finalizată în convenții și contracte ferme. România consideră că, în perioada următoare, întreaga activitate a Consiliului trebuie să se concentreze asupra problemelor prioritare ale cooperării economice multilaterale, în special în domeniul satisfacerii necesarului țărilor de resurse energetice, materii prime, materiale, mașini și utilaje tehnologice, produse alimentare etc.

O contribuție esențială la transpunerea în viață, prin programe speciale de colaborare pe termen lung, a obiectivului apropiierii și egalizării nivelurilor de dezvoltare ale țărilor membre ale C.A.E.R. pot avea inițierea unor acțiuni care să asigure participarea mai largă a țărilor mai puțin dezvoltate din punct de vedere industrial la activitatea de specializare și cooperare în producție, acordarea sprijinului necesar pentru construirea pe teritoriul acestor țări a unor obiective de înalt nivel tehnic, facilitându-se accesul lor la noile cuceriri ale științei și tehnicii, precum și crearea condițiilor necesare pentru majorarea exporturilor de produse finite din țările respective.

Un domeniu esențial în acest sens îl constituie construcțiile de mașini, în care se cer desfășurate acțiuni menite să asigure dezvoltarea stabilă a producției și acoperirea necesarului de mașini, utilaje și instalații de înalt nivel tehnic pentru modernizarea diferitelor ramuri ale economiilor naționale; în acest scop este necesară intensificarea colaborării tehnico-științifice, prin convenirea unor obiective de cooperare care să corespundă într-o măsură tot mai mare necesității de creștere accelerată și modernizare a forțelor de producție, transferului de tehnologii și accesului tuturor țărilor la realizările științei și tehnicii, să contribuie la elaborarea de noi tehnologii, la asimilarea de noi produse și — pe această cale — la eliminarea decalajelor existente încă în acest sector de activitate între țările membre ale C.A.E.R. În cadrul politicii de ridicare a nivelului tehnic al producției în țările mai puțin dezvoltate din punct de vedere industrial, de perfecționare a structurii producției lor industriale, apare necesar — între altele — să se concretizeze condițiile de realizare cu eforturi comune a unor capacități de producție pe teritoriul unor țări membre, inclusiv în țara noastră, în domeniul mașinilor-unelte cu comandă-program, al mașinilor-unelte grele, utilajelor metalurgice, utilajelor de presare și forjare etc.

PE BAZA DEZVOLTĂRII continue a potențialului său economic, științific și tehnic, România și-a amplificat și diversificat permanent activitatea în cadrul C.A.E.R., participând la o largă gamă de acțiuni multilaterale. Reafirmând poziția de principiu a României, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta,

în expunerea sa la Sesiunea solemnă consacrată aniversării a șase decenii de la făurirea statului național român (1 decembrie 1978), că „România acordă o atenție deosebită dezvoltării colaborării în cadrul C.A.E.R., care, la ultima sesiune din acest an, de la București, a adoptat programe speciale de colaborare în domenii de importanță economică deosebită. Acționăm pentru intensificarea colaborării și cooperării cu țările membre C.A.E.R., în scopul apropiierii și egalizării nivelului lor de dezvoltare, al accelerării înfloririi fiecărei economii naționale, al creșterii forței și prestigiului socialismului în lume. În același timp, România acționează susținut pentru promovarea largă a relațiilor economice, tehnico-științifice și culturale cu toate țările socialiste“.

Colaborarea pe multiple planuri a României cu țările membre ale C.A.E.R. își găsește expresia în participarea sa activă la 22 de organizații economice internaționale create de țările socialiste, precum și la înfăptuirea unui număr de aproape 200 de convenții multilaterale în domenii cum sînt: specializarea și cooperarea în producție, colaborarea tehnico-științifică, colaborarea valutar-financiară și de credit, transporturile ș.a. Totodată, schimburile cu țările membre ale C.A.E.R. dețin o pondere de peste 40% în volumul total al comerțului exterior al României.

Imaginea participării României la activitatea multilaterală din cadrul C.A.E.R., conturată de cifrele menționate, poate fi întregită prin câteva exemple concrete. Astfel, pe linia valorificării optime, în interesul tuturor participanților, a resurselor naturale existente într-o țară membră sau alta, România a luat sau ia parte — alături de alte state interesate — la colaborarea în domeniul funcționării în paralel a sistemelor electroenergetice ale unor țări membre ale C.A.E.R., la construirea și punerea în funcțiune cu eforturi comune a unor mari capacități în industria celulozei, azbestului, feroalajelor și la valorificarea unor zăcăminte de gaze naturale în U.R.S.S., la construirea unei uzine de nichel și cobalt în Cuba, alte proiecte de colaborare multilaterală aflându-se în studiu. O contribuție hotărâtoare la extinderea relațiilor României cu țările membre ale C.A.E.R., cu toate țările socialiste, o aduc întâlnirile și convorbirile tovarășului Nicolae Ceaușescu cu conducătorii de partid și de stat din țările respective.

Aducîndu-și din plin aportul la activitatea organelor C.A.E.R., a diferitelor organizații internaționale din cadrul său, România se pronunță în mod consecvent pentru perfecționarea propriei lor activități, prin ridicarea operativității, eficienței și finalității muncii lor, prin concentrarea atenției asupra problemelor prioritare ale cooperării economice dintre țările membre. În același timp, România acordă atenție consolidării în continuare a caracterului deschis al C.A.E.R., considerînd că extinderea cooperării în producție între țările socialiste membre nu trebuie să aibă ca rezultat formarea unei grupări economice închise, ci — dimpotrivă — să favorizeze participarea fiecărei țări socialiste la diviziunea internațională a muncii, la schimburile economice cu alte state. Este dreptul suveran al fiecărei țări membre de a desfășura direct relații economice externe și de a acționa de sine stătător în raporturile cu alte țări și alte organizații internaționale.

Ca organizație internațională deschisă, C.A.E.R. are menirea de a acționa pentru dezvoltarea colaborării economice și tehnico-științifice între toate țările socialiste, în scopul creșterii potențialului lor economic și tehnologic, ridicării bunăstării popoarelor, al întăririi solidarității și coeziunii întregului sistem socialist mondial. Totodată, evoluția vieții internaționale contemporane ridică în fața țărilor membre ale C.A.E.R. necesitatea promovării largi a relațiilor de colaborare economică și tehnico-științifică cu țările în curs de dezvoltare, cu toate statele care au pășit pe calea dezvoltării economico-sociale independente.

Pornind de la aceste premise, de la realitățile lumii contemporane, România situează în mod constant în centrul politicii sale externe dezvoltarea continuă a relațiilor de prietenie și colaborare cu toate țările socialiste, militînd pentru întărirea colaborării și solidarității dintre ele. Totodată, țara noastră extinde relațiile de colaborare și cooperare cu țările în curs de dezvoltare, cu țările nealinierte, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, în spiritul principiilor coexistenței pașnice, al deplinei egalități și avantajului mutual. În acest mod, ea aduce o contribuție activă, constructivă la instaurarea unei noi ordini economice mondiale, la făurirea unei lumi mai drepte și mai bune.

P. NICOLAE

Nivel record al producției mondiale de oțel

SENSIBIL diminuată în anii de criză anteriori (până la 645 milioane tone în 1975), producția mondială de oțel brut a depășit în anul 1978, potrivit datelor preliminare, care indică 712,5 milioane tone, recordul anterior, de 709 mil. t, datînd din 1974. Între timp, în repartizarea pe țări a producției de oțel au intervenit o serie de modificări. În 1973 țările membre ale O.C.D.E. (organizație care grupează țările capitaliste dezvoltate) și R.S.A., au realizat două treimi (462 mil. t), din totalul producției mondiale de oțel, pentru ca anul trecut, cu 420 mil. t, ponderea lor să se reducă la 59% din totalul mondial, în condițiile în care numeroase capacități de producție au rămas nefolosite. În același interval, ca urmare a ritmului mai rapid de dezvoltare a industriei lor siderurgice, ponderea țărilor socialiste în producția mondială a sporit de la sub 30% la aproape 35%, iar a țărilor în curs de dezvoltare — de la 4% la peste 6%, cu perspectiva de a se majora în continuare.

Piața mondială a hirtiei

CEREREA mondială de hirtie va înregistra o creștere mai lentă în acest an față de 1978, majorări substanțiale fiind însă prevăzute pentru 1980, relevă prognoza realizată de Economic Models. Creșterea cererii de hirtie se va datora, în proporție de 72% principalilor consumatori — S.U.A., Japonia, Anglia, R.F.G., Canada și Suedia — în 1980 necesarul de hirtie de tipar al acestui grup de țări urmînd să depășească 18,5 milioane tone față de 16,2 milioane în 1978.

Potrivit autorilor acestei prognoze, cererea suplimentară de hirtie pe piața S.U.A. și a Japoniei va fi absorbită de necesitățile crescînde ale presei, în timp ce în Anglia sporurile de consum se vor orienta către reclamă.

Coasta de Fildeș: conjunctură favorabilă

ÎN 1978, economia ivoriană a înregistrat rezultate apreciate drept satisfăcătoare de Camera de comerț și industrie din Abidjan. Aprecierea se bazează pe creșterea de 16% realizată în industrie și de 39% în construcții și lucrări publice, în raport cu anul precedent. Datele provizorii pen-

tru agricultura relevă că producția de cafea, a acestei țări, cea mai importantă din toată Africa, s-a ridicat la 250 mii tone în 1978 față de aproape 200 mii t în anul anterior.

Diminuările care se anticipează în producția de cacao și material lemnos sînt preocupante în măsura în care acestea constituie, alături de cafea, produse principale la export.

Industria aeronautică poloneză

VALOAREA producției anuale a Uniunii Industrii aeronautice și a motoarelor (PZL) plasează Polonia, din acest punct de vedere, pe locul al șaselea în lume, afirmă Revue de l'économie polonaise. Printre ultimele realizări ale aeronauticii poloneze se înscriu avioanele agricole cu reacție, planeare motorizate, precum și o serie de avioane ușoare. Avionul agricol Dromader a fost realizat de specialiștii polonezi în colaborare cu firma Rockwell.

Echipamentul aeronautic (elicoptere, planeare) se exportă în 50 de țări, Polonia livrînd la export 95% din producția sa. Valoarea acestor exporturi este estimată la 470 milioane dolari pentru 1978, această sumă urmînd, potrivit prognozelor poloneze să se dubleze în 1980.

Orientări în dezvoltarea economică

Republica Singapore: preocupări sporite în industria prelucrătoare

CU O populație de numai 2,3 mil. locuitori și o suprafață de 561 km², Republica Singapore este una dintre țările în curs de dezvoltare care au cunoscut în ultimii ani o creștere economică accelerată, reflectată în sporirea rapidă a P.I.B.: 7% în 1976, 7,8% în 1977 și circa 8% în 1978 (circa 3250 dolari P.I.B./locuitor. Singapore este totodată unul din cele mai importante centre financiare și comerciale din lume (în 1978 comerțul a participat cu 23,8% la formarea P.I.B., iar transporturile cu 15,7%).

Strategia de dezvoltare promovată constant în ultimele două decenii de autoritățile singaporeze se bazează pe ideea creării condițiilor (scutiri de taxe și liberalizarea transferurilor de capital) necesare atragerii capitalului străin, în special al societăților transnaționale și orientarea acestui capital către ramurile de înaltă tehnicitate care asigură un grad foarte ridicat de valorificare a materiilor prime și semifabricatelor importate. Ca urmare, cu toată conjunctura nefavorabilă a economiei mondiale, investițiile în economia singaporeză au progresat constant în ultimii ani: de la 158 milioane dolari în 1976 la 410 milioane dolari în primele 9 luni din 1978.

Preocupările actuale ale autorităților din Singapore converg către dezvoltarea în continuare a producției de industrie prelucrătoare (18,2% din P.I.B. în 1978). Astfel, noi dezvoltări se realizează în industria petrolieră, Singapore, deși lipsit de resurse naturale, fiind al treilea centru mondial de rafinare (peste 50 milioane tone/an). În acest domeniu, Shell realizează o nouă investiție în valoare de 142 milioane dolari, iar guvernul singaporez împreună cu firma japoneză Sumitomo constituie o nouă rafinărie. De remarcat că exporturile de produse petroliere au totalizat 2,8 miliarde dolari în 1978. Industria electronică, în care sînt angajați 10 mii lucrători, reprezintă a doua ramură industrială ca volum al exporturilor (900 milioane dolari componente și subansambluri, 500 milioane dolari receptoare radio și TV și 110 milioane dolari calculatoare).

De remarcat faptul că, în 1977, industria prelucrătoare a absorbit 9.000 din cele 24.000 noi locuri de muncă create pe ansamblul economiei.

În industria construcțiilor un rol important va reveni, în continuare, comenzilor pentru sectorul hotelier ca urmare a dezvoltării rapide a turismului.

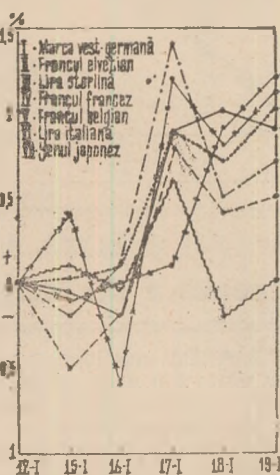
Relațiile comerciale dintre R.S. România și Republica Singapore s-au amplificat mai ales în cursul ultimilor ani. România exportă pe această piață o gamă largă de produse, ponderi importante fiind deținute de produse chimice (rășini, sintetice, sodă caustică și calcinată, bicarbonat de sodiu, carbid etc.), țesături, produse siderurgice, hirtie, diferite tipuri de țesături etc.

N. L. OSS

EVOLUȚII MONETARE

PERIOADA 15—19 I 1979 s-a caracterizat printr-o depreciere a dolarului S.U.A. față de restul valutei occidentale. Această tendință a fost determinată, în principal, de acțiunea unor factori externi, între care amintim declarațiile vest-germane privind o eventuală schimbare a poziției Bundesbank în 1979 legat de intervențiile pe piețele valutare, alături de unele măsuri monetare directe luate de autoritățile vest-germane — creșterea taxei de lombard de la 3,5% p.a. la 4% p.a., începînd cu 19 I 1979 și creșterea cu 5% a rezervelor minime obligatorii la depozitele constituite de băncile comerciale, atît la intern, cît și pe piața euromărcii vest-germane. Ca atare, dobinzile la depozitele în mărci au înregistrat în scurt timp creșteri destul de importante, ceea ce a avut drept urmare întărirea monedei vest-germane în raport cu dolarul S.U.A.

Marca vest-germană a înregistrat cel mai ridicat nivel de depreciere față de dolar, (1,2%), cotînd la sfîrșitul perioadei analizate la cca. 1,8375 mărci/1 dolar. Francul elvețian, după un început mai slab, a recuperat pînă la un nivel de 1,67 franci—1 dolar pe 19 I 1979 (repreciere de peste 1%). Lira sterlină, favorizată și de publicarea cifrelor balanței comerciale pe luna decembrie 1978 (cu un excedent de 12 milioane lire după un deficit de 186 milioane lire în luna noiembrie 1978), era tranzacționată la sfîrșitul săptămîinii la cca. 2.0075 dolari/1 liră, comparativ cu 1.9870 dolari/1 liră la închiderea precedentă. Cu o cotație de 4,23 franci/1 dolar pe 19 I 1979, francul francez a înregistrat pe ansamblul perioadei o depreciere de 0,9% în relația sa cu dolarul. După ce pe 17 I 1979 cota la cca. 28,90 franci/1 dolar — depreciere cu 1,4% față de nivelul din 12 I 1979 — francul belgian înregistrează un ușor recul, mai ales ca urmare a scăderii unor

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 15—19 I, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 12 I 1979

categoriilor de dobinzi la intern, nivelul de 29,10 franci/dolar de pe 19 I 1979 fiind totuși cu 0,7% peste închiderea precedentă. Lira italiană, deși a început intervalul cu 0,5% sub nivelul din 12 I 1979 (843 lire/1 dolar, față de 839 lire/1 dolar), a recuperat ușor pînă la cca. 834 lire/1 dolar pe 19 I 1979, depreciere de 0,5% comparativ cu închiderea de referință. Yenul japonez termină acest interval la 197,75 yeni/1 dolar respectiv la un nivel egal cu cel al săptămîinii anterioare, mișcarea sa de depreciere fiind stopată în special de anunțarea creșterii importurilor japoneze pe luna decembrie 1978 cu aproape 25%.

Dobinzile la depozitele în principalele eurovalute pe termen de 6 luni au înregistrat oscilații destul de mari: creștere cu 0,5% la euromărcile vest-germane (la cca. 4,25%), creștere ceva mai redusă la euromărcile elvețiene (cu cca. 1,125% p.a.), în timp ce la depozitele în eurodolari s-a înregistrat o scădere de cca. 0,25% p.a.

Alocarea, la licitația din 16 I 1979, a celor 1,5 milioane unci aur de către Trezoreria S.U.A. la un preț mediu de 219,71 dolari/uncie a avut un efect favorabil asupra prețului metalului galben pe piața liberă, mai ales prin prisma cererilor participanților la licitație care au depășit de peste 4 ori cantitatea oferită. Ca atare, al doilea fixing de la Londra din 19 I 1979, de 230,55 dolari/uncie a fost de aproape 12 dolari/uncie mai ridicat decît cel corespunzător din 12 I 1979, de 217,60 dolari/uncie.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEA

Reconsiderări de poziții in problema valutara

ANALIZÂND evoluția recentă a sistemului valutar internațional, în condițiile menținerii poziției dominante a valutei unui număr de zece țări capitaliste dintre cele mai dezvoltate (și îndeosebi a dolarului), revista iugoslavă *Mejdunarodna politika* relevă eforturile depuse de țările în curs de dezvoltare pentru a contracara consecințele nefaste ale „neocolonialismului valutar” asupra economiei lor. Astfel, de pildă, dacă în 1973 — când a început perioada fluctuațiilor generalizate a cursurilor valutare — 93 de țări în curs de dezvoltare își legau moneda lor națională de una din principalele valute, în 1976 numărul acestor țări a scăzut la 72, iar la mijlocul anului trecut — la 65 (din care 42 erau atașate de dolar). Corespunzător, a crescut numărul valutei țărilor în curs de dezvoltare care fluctuează în raport cu D.S.T., cu un alt „coș” de valute sau în mod independent.

Totuși, asemenea măsuri nu pot decât să atenueze pierderile înregistrate de țările în curs de dezvoltare de pe urma fluctuației cursurilor principalelor valute occidentale. În ceea ce privește evoluția poziției țărilor respective, în perspectiva edificării noii ordini economice mondiale, ea va înregistra — după opinia revistei — următoarele etape: fluctuarea monedelor lor naționale independent de dolar sau de altă valută; realizarea unei structuri mai raționale a rezervelor lor valutare, pe seama reducerii ponderii dolarilor; stabilirea unei valute alternative de rezervă; adoptarea unei unități mondiale de decontare, care să constituie baza noului sistem monetar internațional.

U.R.S.S. : Academia pentru cadrele economice

LA MOSCOVA și-a început activitatea Academia economiei naționale a U.R.S.S., centru conducător pe țară al activității de pregătire a cadrelor superioare în domeniul conducerii economiei. Menită să ridice la un nivel mai înalt sistemul de pregătire a cadrelor de conducere, care se desfășura pînă în prezent în sistemele diferitelor ministere și departamente, institute de învățămînt superior, noua academie urmează să transmită cursanților săi cunoștințe aprofundate în domeniul teoriei marxist-leniniste și al politicii P.C.U.S., să le asigure stăpînirea metodelor și mijloacelor tehnice moderne de conducere, capacitatea de a le utiliza în mod creator în practică.

Academia economiei naționale va asigura totodată — în colaborare cu specialiștii din diferite ministere și departamente, instituții științifice, de învățămînt și cercetare — o largă activitate de cercetare științifică în cadrul catedrelor și laboratoarelor sale, cu participarea activă a cursanților. Se va consolida, astfel tendința, accentuată în ultimul deceniu, de apropiere a activității de cercetare față de cerințele practice. Ea s-a concretizat, arăta nu demult

revista *Ekonomiceskaia gazeta*, în orientări mai actuale ale tematicii cercetărilor științifice, în urmărirea mai perseverentă a finalizării cercetărilor sub forma unor soluții practice. Atenția crescîndă acordată dezvoltării cercetărilor în domeniul științelor economice se exprimă între altele, în faptul că în perioada 1971—1977 efectivul lucrătorilor științifici cu profil economic a sporit în U.R.S.S. de 1,5 ori.

Extinderea transportului prin conducte

CONSTRUCȚIA DE CONDUCTE, în proporție covârșitoare pentru transportul de combustibili lichizi și gazoși, reprezintă unul dintre sectoarele de activitate care nu s-a resimțit de pe urma recesiunii economice prelungite din țările capitaliste sau de pe urma „crizei energetice”. O anchetă realizată de revista *Pipeline Industry* relevă că lungimea totală a conductelor construite în

Conducte construite (mii km)

	1976	1973 *)
Total	41010	50124
Din care :		
Pe uscat	38333	46795
— conducte de gaze	16590	19223
— conducte de petrol	12016	13961
— conducte pentru produse prelucrate	9727	13611
Pe mare	2677	3329

*) Estimății.

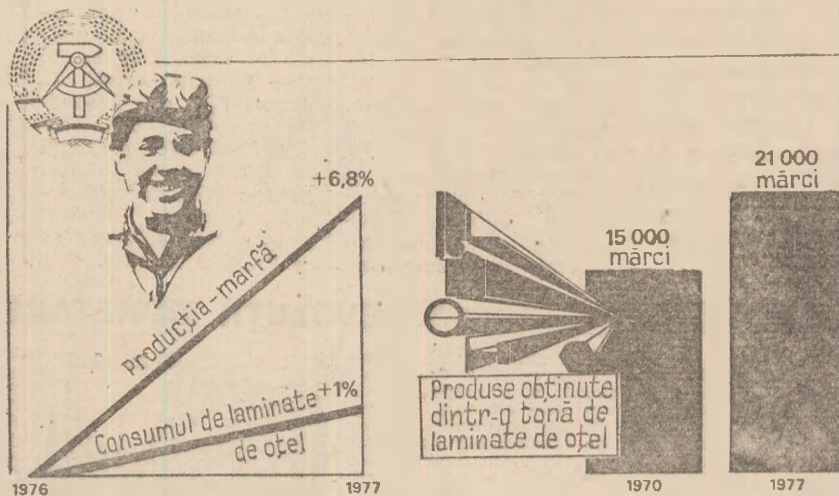
țările nesocialiste în cursul anului 1977 a depășit cu 11 la sută nivelul atins în 1976, iar anul trecut a fost cu 10 la sută mai mare decît în 1977, ceea ce se explică prin intensificarea valorificării de noi zăcăminte de țifei și gaze, prin extinderea relativ mai rapidă a utilizării gazelor naturale, precum și prin economicitatea transportului prin conducte, comparativ cu alte genuri de transport.

După cum se vede din datele tabelului alăturat, construcția de conducte submarine se menține la un nivel modest, în timp ce — dintre conductele construite pe uscat — cea mai mare creștere înregistrează cele destinate transportului de produse prelucrate.

R. D. G. : Valorificarea superioară a metalului

ATENȚIA acordată în R.D. Germană căilor intensive de dezvoltare a producției industriale se concretizează, între altele, în valorificarea tot mai rațională, superioară a materiilor prime și semifabricatelor. Graficul alăturat, produs după revista *Sozialistische Fi-*

nanzwirtschaft, ilustrează realizările obținute sub acest aspect în industria prelucrării metalelor. În timp ce consumul de laminat de oțel a crescut în 1977 doar cu 1 la sută în raport cu anul precedent, producția-marfă a ramurii a sporit cu 6,8 la sută. Pe de altă parte, valoarea producției finite, obținută dintr-o tonă de laminat de oțel, a progresat sensibil în cursul acestui deceniu, fiind în 1977 cu 40 la sută mai mare decît în 1970.

Din element poluant, sursă suplimentară de energie

RECUPERAREA anvelopelor vechi și obiectelor uzate din mase plastice, care constituie un element de poluare a mediului înconjurător, ridică probleme însemnate îndeosebi în țările capitaliste industrializate. Principala lor utilizare pînă în prezent — drept combustibil — este departe de a fi ideală, fie și pentru faptul că gazele care scapă în atmosferă în cursul arderii contribuie la poluarea acesteia.

Pe linia căutării unor soluții mai bune, la Hamburg (R.F.G.) a intrat recent în funcțiune o stație pilot de piroliză a anvelopelor și maselor plastice, uzate, după un procedeu tehnologic elaborat în cadrul universității orașului. Pe baza pirolizei, aceste materii prime secundare sînt decompuse în benzină ușoară, gaze combustibile și produse aromatice; gazele sînt folosite, în parte, ca sursă de energie pentru piroliză, iar produsele aromatice — la ameliorarea unor tipuri de benzine, dispărînd totodată orice element de poluare a mediului înconjurător.

GLOSAR

Francul francez

DENUMIREA unității monetare a Franței este reminiscența unei vechi monezi „france“ (francii s-au stabilit pe teritoriul francez în sec. V e.n.). Prima mențiune documentară despre existența francului se află în ordonanța din anul 1360 care numește „franc de aur fin“ piesa confecționată din 3,88 g aur de 34 carate care purta de fapt numele de „denier“.

În urma numeroaselor vicisitudini economice și politice, greutatea acestei piese s-a redus continuu, astfel încât în 1460 piesa nu mai cântărea decât 3,40 g, sub domnia lui Henri III (1574—1589), 1,08 g, iar în preajma Revoluției franceze, 0,29 g. Pînă la Henri IV (1589—1610) s-au bătut și franci de argint cu greutatea de 23 g.

Revoluția din 1789 a vrut să pună capăt mutațiilor monetare, procedee spoliatoare ale regiilor, făcînd din francul de 5 g argint cu titlul 900/1000 unitatea monetară legală a Franței. Legea din 17 germinal an XI (7 aprilie 1803) a reintrodus bimetalismul, stabilind un raport legal de valoare între aur și argint de 1:15,5, astfel încît francul era definit oficial prin 5 g argint și, indirect, prin 0,3225 g aur fin. Între 1803 și 1914, francul s-a bucurat de o stabilitate remarcabilă.

La începutul primului război mondial, guvernul a suspendat convertibilitatea francului și a finanțat războiul prin inflație, ceea ce a dus la pierderea celei mai mari părți din puterea de cumpărare a monedei. Prima devalorizare a francului datează din 1928, cînd conținutul lui de aur a fost redus la 0,0655 g cu titlul 900/1000 (francul Poincaré) și s-a restabilit convertibilitatea (în lingouri). Au urmat alte devalorizări în 1938 și 1940, determinate de înarmare și război. După cei de al doilea război mondial, puterea de cumpărare a francului a scăzut progresiv și implicit conținutul de aur, care a ajuns în 1949 la 0,00253 g. O nouă devalorizare a avut loc în 1958, la 0,0018 g, în scopul pregătirii intrării Franței în Piața comună.

La 1 ianuarie 1960, guvernul de Gaulle a înlocuit francul „vieux“ cu „noul franc“ la raportul de 100 fr. vechi = 1 fr. nou, definit prin 0,180 g aur fin. Noul franc a fost relativ stabil în perioada 1960—1969, însă în 1969, din cauza atmosferei politice încărcate, moneda franceză a fost devalorizată cu 12,5%, conținutul ei de aur scăzînd la 0,160 g.

La 24 aprilie 1972, Franța, împreună cu alte state membre ale Pieței comune a intrat în dispozitivul „șarpelui“ valutar, angajîndu-se să nu permită o fluctuație a francului mai mare de 2,25% față de celelalte monede participante, în timp ce față de dolar și alte monede cursul francului era flotant. Constituînd o țintă a unor mari atacuri speculative, francul a trebuit retras din „șarpe“ la 12 iulie 1974, pentru ca un an mai tîrziu să fie reintrodus. În martie 1976, francul a fost din nou victima speculației valutare și, cu toate sacrificiile făcute de Banca Franței, cursurile n-au putut fi menținute în limitele prescrise, astfel încît francul a părăsit din nou „șarpele“ valutar.

În 1978, Franța, împreună cu R.F.G., au inițiat înființarea sistemului monetar vest-european care ar urma într-un viitor să aibă în centru o monedă internațională. Va însemna aceasta lichidarea monedelor naționale participante, inclusiv a francului francez?

C. K.

Prognoză

Adrian Turea, București — 1) Despre activitatea Comitetului de studii și prognoză „Polonia 2000“, de pe lângă Academia poloneză de științe, am scris în nr. 52/1978 al revistei noastre, cînd am publicat un interviu cu prof. Juliusz Gorynski, vicepreședinte al acestui comitet. Unul din rezultatele concrete recente ale activității comitetului îl reprezintă revizuirea prognozei demografice a Po-

loniei pentru anul 2000. Potrivit noilor estimări, populația țării va atinge atunci 41,2 milioane locuitori (și nu 38,9 milioane, cit se estima pînă acum), din care 1,5 milioane copii sub 14 ani și peste 5 milioane persoane în vîrstă de pensionare. Prognoza apreciază că tendința actuală de restabilire a echilibrului numeric dintre bărbați și femei va continua: în 1990 la 1 000 bărbați vor exista 1030 femei, iar la sfîrșitul secolului 1 017 femei, față de 1 039 femei la 1 000 bărbați în 1975. În anul 2000 locuitorii orașelor vor consti-

tui 68,7% din totalul populației țării, cifra atestînd o anumită încetinire a ritmului de scădere a ponderii populației rurale. 2) Ziarul „The Times“, a cărui apariție a încetat (se crede însă că temporar) la 30 noiembrie 1978, în urma unui conflict de muncă legat de introducerea unor noi tehnologii care ar fi atras concedierea unei părți a personalului, avea în acel moment un tiraj zilnic de 300 000 exemplare.

Petrol și dezvoltare

Florin Bușe, Craiova — 1) Noile zăcăminte de petrol descoperite în Mexic, care ridică totalul rezervelor certe la 40 miliarde barili (1 baril = circa 159 litri), al celor probabile la 44 miliarde, iar al celor potențiale la 200 miliarde barili, situează această țară pe locul al șaselea în lume, după U.R.S.S., Arabia Saudită, Iran, S.U.A. și Kuweit. Toluși, potrivit declarațiilor președintelui Mexicului, José Lopez Portillo, ritmul extracției va fi determinat de necesitățile dezvoltării interne, nu de dimensiunile zăcămintelor sau de presiunile cererii externe. Cu alte cuvinte, a precizat el, producția nu va fi majorată dincolo de capacitatea țării de a „digeră“ veniturile încasate. Producția zilnică de petrol a Mexicului depășește în prezent, pentru prima dată, 1,5 milioane de barili, din care o treime în calea exportului. Se prevede că în 1980 producția zilnică va atinge un plafon de 2,25 milioane barili, iar exportul 1 milion barili pe zi, asigurînd țării încasări anuale de peste 5 miliarde de dolari.

2) Datele statistice evidențiază că în mai multe țări dezvoltate durată medie de spitalizare s-a redus în ultimele decenii. În Franța, de pildă, ea a scăzut de la 39 zile în 1920 la 14 zile în 1974. Numai între 1962 și 1972 durată medie a spitalizării s-a redus cu 25% în spitalele de stat. În clinicile particulare reducerea duratei a fost de numai 4%.

Cooperare

Paul Mihalca, Bala Srie — Faptul că în Franța au fost înmatriculate anul trecut circa 1,9 milioane autoturisme, în vreme ce producția națională a depășit 3,1 milioane se explică prin

dimensiunile mai mari ale exportului (1,6 milioane autoturisme) în raport cu cele ale importului (420 mii). Paralel cu dezvoltarea exportului de autoturisme, anul trecut industria franceză a încheiat cîteva acorduri de cooperare pe plan internațional. Astfel „Regia Renault“ a încheiat un asemenea acord cu firma „American Motors“ în vederea intensificării pîntrunderii pe piața S.U.A., „Peugeot“ a semnat un acord de licență cu Iugoslavia incluzînd construirea unei noi uzine, iar „Citroen“ un acord de licență cu R.D.G. privind producerea în această țară a unor piese etc. Paralel, se va extinde considerabil activitatea filialelor „Regiei Renault“ în Mexic și Turcia, societatea menționată urmînd să aibă un rol central și în crearea industriei de automobile în Portugalia.

Între România și Franța cooperarea de un deceniu din această ramură s-a concretizat în producția automobilului „Dacia“. În 1978 a fost semnat un nou acord privind diversificarea fabricației în România a unor autovehicule din gama Renault. La rîndul său, societatea mixtă „Oltel“ are ca scop producerea în România și comercializarea autoturismului cu același nume, produs prin cooperare cu firma „Citroen“.

Zonă liberă

Ion Abărbierței, Gura Humorului — Zona liberă din Sri Lanka a fost oficializată la sfîrșitul anului trecut, prin deschiderea la Katunayake, în apropierea aeroportului din Colombo, a două fabrici de confecții, ale căror produse sînt destinate pieței Statelor Unite. Autoritățile din Colombo au aprobat deja 46 de noi proiecte industriale (pentru confecții, textile, încălțăminte, produse din cauciuc, sticlă, chimicale etc.) ce urmează a fi realizate în zona liberă, în acest scop prevăzîndu-se ca, pînă la sfîrșitul anului 1979, aici să intre în funcțiune la parametri proiectați încă 11 fabrici. Din valoarea totală a investițiilor (peste 100 miliarde dolari), două treimi vor fi asigurate de firme din Sri Lanka, iar restul de parteneri occidentali, majoritatea acestora din urmă avînd deja filiale în Hong Kong, ceea ce mai apropiază zonă liberă din regiune.

Salariați

Stelian Bădică, Mărășești — Salariile orare ale angajaților care lucrează, din necesități personale, cu program redus sînt, în țările occidentale, cu mult inferioare celor ale lucrătorilor obișnuiți, cuprinși în sindicate, deși productivitatea primilor nu este de fel mai scăzută. În același timp, această modalitate de angajare permite firmelor capitaliste să economisească fonduri pe care altminteri ar trebui să le utilizeze ca alocații pentru șomaj.

Marea majoritate a angajaților cu program redus sînt femei, faptul fiind strîns legat de tendința de sporire a ponderii femeilor în totalul populației ocupate, caracteristică perioadei postbelice. Principalul sector care permite această formă de angajare este cel al serviciilor. În țările Pieței comune, de pildă, în sectorul terțiar lucrează peste 68% din salariații cu program redus, în vreme ce alți aproape 23% activează în industrie, iar restul în agricultură.

Pe de altă parte, după cum se știe, în perioadele de șomaj ridicat, cum este și cea actuală, reducerea obligatorie a săptămîinii de lucru, cu diminuarea corespunzătoare a salariului este un procedeu la care firmele capitaliste recurg destul de frecvent.

Autostradă

Doru Spătaru, Timisoara — Prima etapă a negocierilor privind construirea autostrăzii transeuropene care va lega, între ele, Marea Baltică, Marea Adriatică, Marea Neagră și Marea Egee, traversînd mai multe lanțuri muntoase, a luat sfîrșit. La acest proiect participă zece țări europene, precum și Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare și Comisia Economică a O.N.U. pentru Europa. Autostrada urmează să străbată Austria, Bulgaria, Grecia, Ungaria, Italia, Polonia, România, Cehoslovacia, Turcia și Iugoslavia. Conform proiectului, autostrada va avea cel puțin două benzi de circulație pe fiecare sens. Se apreciază că lucrările preliminare vor mai dura circa patru ani, ceea ce nu exclude, însă ca în unele țări lucrările de construcție să înceapă mai devreme.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării
Economice și Sociale. Institutul Central de
Cercetări Economice

Sumarul nr. 4 din 26 ianuarie 1979

- O gândire novatoare ancorată în
realitățile României socialiste
(**prof. dr. Gh. Crețoiu**) 1

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Ritm susținut, eficiență ridicată pe
șantierele de construcții (**Gh. Dră-
ghici**) 4

- Dezbateri „R.E.". Reducerea con-
sumului de energie și combustibil 6

- Adunările generale ale oamenilor
muncii din agricultură. Hotărâre
unanimă pentru valorificarea tutu-
ror rezervelor de creștere a pro-
ducției și eficienței economice
(**M. Savu**) 8

- Experiența unei conlucrări fruc-
tuoase producător - exportator în
fundamentarea unor strategii de
export. Dinamica înnoirii - fac-
tor esențial al dezvoltării și efi-
cienței (**Florin Poșonaru**) 10

- Mecanismul economico-financiar:
funcționalitate - eficiență. Pre-
țurile, instrument activ în rein-
noirea și modernizarea produse-
lor (**Ioan Predoi**) 12

CONDUCERE ● ORGANIZARE

- Sistem modern de programare a
producției miniere (**prof. dr. Aure-
lian Simionescu**) 14

IN AJUTORUL CELOR CE STU- DIAZĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL POLITI- CO-IDEOLOGIC

- Mic dicționar economic. Intre-
prinderea socialistă (**dr. Viorel
Comescu**) 16

ÎN SPRIJINUL CANDIDAȚILOR LA EXAMENUL DE ADMITERE ÎN ÎN- VĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERI- OR

- Productivitatea muncii (**lector
univ. I. Gavrila**) 17

TEORII ● IDEI

- Conceptul de eficiență economică
în lumina perfecționării mecani-
smului economic (**prof. dr. Ion
Romănu**) 19

- Convorbiri economice cu profesu-
rul **Maurice Guernier**. Cheltuielile
militare și dezechilibrele, princi-
pale obstacole în calea unei dez-
voltări sănătoase 21

- Școli ● curente ● economiști.
Mihail Kogălniceanu - unitate în-
tre gând și acțiune în pregăti-
rea Unirii Principatelor (**conf. dr.
Virgil I. Ionescu**) 22

- Implicații economice ale tehu-
nicilor și tehnologiilor spațiale (**Eu-
gen Măndescu**) 24

ECONOMIE MONDIALĂ

- 30 de ani de activitate a Consi-
liului de Ajutor Economic Reci-
proc (**P. Nicolae**) 27

- Tendințe - conjuncturi 29

- Mondorama 30

- Curier 31

ÎN SUPLIMENTUL NUMĂRULUI: Relații
financiar-valutare și comerciale interna-
ționale

IN THIS ISSUE

- Innovating thoughts, deep-
rooted in the realities of the
socialist Romania (**Prof. Dr. Gh.
Crețoiu**) 1

- The economic and financial
mechanism: good functioning
and efficiency. Prices, an
active instrument in renewing
and modernizing products
(**Ioan Predoi**) 12

- The concept of economic effi-
ciency in the light of the im-
provement of the economic me-

- chanism (**Prof. Dr. Ion Romă-
nu**) 19
- Economic talks with **Maurice
Guernier**. The military expen-
ses and the disequilibria, the
most important obstacles
against a healthy development 21
- Schools - currents - economists.
Mihail Kogălniceanu - unity
between thoughts and action
in preparing the Union of the
Principalities (**Reader Dr. Vir-
gil I. Ionescu**) 22
- 30 years of activity of the
Council for Mutual Economic
Assistance (**P. Nicolae**) 27

DANS LE NUMÉRO

- Une pensée novatrice, ancrée
dans la réalité de la Roumanie
socialiste (**prof. dr. Gh. Crețoiu**) 1

- Le mécanisme économique et
financier: bon fonctionnement,
efficience. Les prix - instru-
ment actif dans le renouvelle-
ment et la modernisation des
produits (**Ioan Predoi**) 12

- Le concept d'efficience écono-
mique à la lumière du perfec-
tionnement du mécanisme éco-
nomique (**prof. dr. Ion Romă-
nu**) 19

- Discussions économiques avec
Maurice Guernier. Les dépen-
ses militaires et les déséquil-
bres, les obstacles les plus
importants dans la voie d'un
développement sain 21
- Ecoles - courants - écono-
mistes. **Mihail Kogălniceanu** -
unité entre la pensée et l'action
dans la préparation de l'Union
des Principautés (**maître de
conférences dr. Virgil I. Io-
nescu**) 22
- 30 ans d'activité du Conseil
d'Assistance Economique Mu-
tuelle (**P. Nicolae**) 27

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Новаторское мышление, имею-
щее свои корни в действитель-
ности страны (**проф. др. Георг
Крецою**) 1

- Экономико-финансовый меха-
низм: функциональность-эффе-
ктивность. Цены - активный ин-
струмент обновления и модерни-
зации продукции (**Иоан Предой**) 12

- Понятие экономической эффек-
тивности в свете совершенство-
вания экономического механиз-
ма (**проф. др. Ион Ромыну**) .. 19

- Экономические беседы: с **Мори-
сом Герне**. Военные расходы и
нарушения равновесия -
главные препятствия на пути здо-
рового развития 21
- Школы. Течения. Экономисты.
Михаил Когăлничану - един-
ство между мышлением и дейст-
вием в подготовке Объединения
Княжеств (**старший лектор, др.
Вирджил И. Ионеску**) 22
- 30 лет деятельности Совета Эко-
номической Взаимопомощи (**И.
Николае**) 27

Abonamentele se incheie la oficiile postale, factorii postale și difuzorii
voluntari de presă din întreprinderi și instituții. Prețul unui abonament (in-
clusiv suplimentul săptămânal): pentru întreprinderi și instituții - 260 lei
anual; pentru cursanții tuturor formelor de învățămînt politic și profesional,
elevi, studenți - 130 lei pe an, 65 lei pe 6 luni, 32,50 lei pe 3 luni. Termen
limită de încheiere a abonamentului: 20 ale lunii anterioare perioadei de
abonare.

Redacția și administrația Calca Dorobanților nr. 11-25, 71131 București,
telefon 121360. Cont I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. - filiala sect. 1
București Tiparul Combinatul Poligrafic „Casa Scintei”.

DE LA ADAS

La Administrația Asigurărilor de Stat puteți contracta asigurarea de accidente — la alegere — într-una din cele 4 variante, fiecare din acestea prezentînd caracteristici diferite, astfel :

● **Asigurarea de accidente cu sume asigurate fixe, totale, de 19 000 de lei, la care prima de plată pe o durată de 3 luni este de 15 lei ;**

● **Asigurarea de accidente cu sume asigurate convenite, la care prima anuală de plată este de 3,20 lei pentru fiecare 1 000 de lei din sumele asigurate prevăzute în poliță, putîndu-se achita și în rate.**

● **Asigurarea familială de accidente, care cuprinde soții, precum și copiii, indiferent de numărul lor, în vîrstă de la 5 ani la 16 ani, la sume asigurate totale de 15 000 de lei pentru fiecare persoană.**

Prima de plată, pe o durată de 3 luni, este de 25 lei, pentru toate persoanele cuprinse în asigurare.

Toate aceste asigurări de accidente oferă și avantajul cuprinderii în asigurare și a bunurilor casnice și gospodărești pentru o sumă asigurată de 5 000 de lei de fiecare poliță, fără vreo plată de primă suplimentară.

● **Asigurarea de accidente „Turist”, la care prima de plată de 15 lei pe o perioadă de 1 lună, acoperă, pentru sume asigurate totale de pînă la 40 000 de lei, cazuri de accidente ale asiguratului, iar pentru o sumă de 20 000 de lei — pagubele la bunurile casnice și gospodărești ale acestuia.**

La toate felurile de asigurări de accidente, în cazurile de invaliditate permanentă parțială, suma convenită în raport cu gradul de invaliditate stabilit se plătește majorată cu 25%

Pentru încheierea asigurărilor, cei interesați se pot adresa responsabililor cu asigurările din organizațiile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare, cooperativelor de credit, cooperativelor de consum sau, direct, oricărei unități ADAS.

Combinatul siderurgic Galați produce și livrează:

I. Tablă groasă și mijlocie — din oțeluri calmate, semicalmate, necalmate, slab aliate și aliate conform normelor românești și străine — pentru construcții mecanice, metalice, navale, de mașini, de cazane și recipiente sub presiune etc.

— Benzi și table laminate la rece — neacoperite și zincate conform normelor românești și străine pentru construcții metalice, țevi sudate, profile îndoite, aparataj electric, caroserii, articole de uz casnic etc.

II. Sulfat feros heptahidratat pentru purificarea apei :

- Sulfat de amoniu pentru agricultură ;
- Benzen brut de huiă și gudron pentru industria chimică ;
- Smoală tip „B” conform STAS 3 360/1969, sub formă lichidă și granulată.

Creozot de huiă pentru negru de fum ;

Zgură granulată de furnal pentru construcții civile, industriale, rutiere.

Oxigen îmbuteliat.

Pentru informații detaliate asupra produselor, adresați-vă la telefon 3 04 38 sau prin centrala 3 19 00, interior 15 60 — Serviciul desfacere C.I.S. Galați

COMBINATUL SIDERURGIC GALAȚI